

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гараа

2001
декабриин
20
Четверг
№ 146
(20506)

Үбэлэй
дунда сагаан
хулгана
харын
6
гарагай
5

Буряад Республика

Арадай Хуралай XIX сесси

Владимир БАВЛОВ СЕНАТОР БОЛОБО, ПРЕЗИДЕНТ ХЭДЫ БОЛЗОР СОО НУНГАГДАХА ЕНОТОЙБ -

дэ асуудалнууд түбхын түрүүндэ харагдажа үзэгдөө

Олоной анхаралые хаянай эзэлжэ байһан зарим асуудалнууд Арадай Хуралай ээлжээтэ XIX сесси дээрэ шийдхэгдэбэ. Нэгэдэхээр, Буряад Республикын Арадай Хуралай зүгһөө Россин Федерациин Федеральна Суглаанда түлөөлхэ нюур тушаа. Энэ асуудалаар Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.И.Семенов депутатуудай анхаралда хоёр кандидатура оруулба. Хэд бэ габэл, Гусиноозерско ГРЭС-эй директорнуудэй Советдэй түрүүлэгшэ депутат Юрий Расильевич Путин болон урдань Баунтын районий гулваа байһан, харин мүнөө Агаалиин нөөсэ баялигуудые хэрэглэлгын республиканска советдэй түрүүлэгшын орлогшо, депутат Владимир Николаевич Бавлов болоно. Ю.В.Никитин өөрынгөө кандидатурые дууджа, Бавловай түлөө дуугаа үгэхыень депутатуудые урялба. Ушар мүнөө түлөө Р.Н.Бавлов гансаараа үлэжэ, нюуса нунгалтын дүнгүүдэй асар Федеральна Суглаанда Арадай Хуралые үнэмшэлхэ болобо. Энэ түлөө 45 депутатууд дуугаа үгэһэн байна, харин 7 хүн энэй кандидатурые зүбшөөбэгүй.)

Буряад ороной байгаалин угаа ехэ баялж нөөсые аша хатайгаар арад зондонь зорюулха арга боломжонуудые, мүн Арадай асуудалнуудые хуулин хүсөөр шийдхэхэ хэрэгтэ бүхы эс шадалаа үгэхэбэ, - гэжэ сенатор болоһон Владимир Николаевич Бавлов мэдүүлбэ.

Төрдөхи шухала асуудал гэхэдэ, Буряад Республикын Үндэһэн Хуулида заһабари оруулха хуулин проект болоно. Тэрэ заһабаринууд тушаа депутатуудай хоорондо арсалдаатай эрэлдөөн үнгэрөө. Президентын зүгһөө ороһон энэ дурадхал тушаа Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А.Ю.Налетов элидхээ. Заһабаринуудай нэгэнэинь гол удха хадаа Буряад Республикын Президентын үүргээ бэлүүлхэ болзорые үргэлжүүлгэ болоно. Эндөө мүнөө байһан Конституциин ёһоор, Буряад Республикын Президент хоер удаа болзорһоо оло дахин нунгагдаха эрхэгүй. Хоёр 1999 ондо Россин Президентын баталһан Федеральна Хуулин ёһоор, субъектнуудэй толгойлогшодой үүргээ бэлүүлхэ болзор имагтал тус хуулин тунхаглагдаһан үдэрһөө хойшо болгодохо юм. Тиймэһээ, жэшээлхэдэ, манай республикые хуулида хэрбээ дахин нунгалтада хабаадаха зорилготой байгаа ёһоор, Федеральна хуулин үндэһөөр хабаадалсаха эрхэтэй болоно. Федеральна хуулигай Буряад Республикын Конституцие хилдуулха эрилтэдэ харюусан, депутатууд 47 дуугаар эрхэдэ заһабаринуудые Үндэһэн Хуулида оруулха гэгэн мэдхэбэри абаба.

Тадна тус сесси дээрэ 2002 оной Буряад Республикын бюджет төрдөхи уншалгаар зүбшэн хэлсэгдэбэ. Эрэшэлэн депутатууд бусад асуудалнуудаар хуулин хүсэтэй мэдхэбэригүүдые абаба.

Николай НАМСАРАЕВ.

СЕКРЕТАРЬ ПО ТОРГОВЛЕ
РАШИНГ ТОН, ОКРУГ КОЛАМБИЯ 20230
Его Превосходительству Л.В. ПОТАПОВУ
Президенту-Председателю Правительства
Республики Бурятия

Уважаемый г-н Президент!
Я хотел бы поблагодарить Вас за проведение Шестой ежегодной Встречи Инициативной Рабочей Группы «Западное побережье США - Дальний Восток России» в Бурятии. Я уже говорил, что заседание прошло успешно и это несомненно благодаря Вашим усилиям и усилиям вашей администрации. Я надеюсь, что мы сможем сохранить дух этого сотрудничества и прогресса для взаимной выгоды наших двух стран.
Искренне Ваш, Дональд Эванс.

18 октября 2001 г.

ПРОИЗВОДИТЕЛЬ МЕБЕЛИ ИНТЕРЬЕР+

Предлагает:

- Мебель для офиса, мебели для различных офисной мебели различной цветовой гаммы.
- Мебель для магазина, шкафы, прилавки, горки.
- Мебель для дома, различные мебель 6-ти видов, диваны, кресла-кровати, детские кресла.
- Мебель для гостиниц, шкафы для одежды, столы, различные кровати, ванные комнаты, ванные тумбы.

Св-во Ж-1853

Прихожая "Олимп" 3000 руб.

КАБИНЕТ РУКОВОДИТЕЛЯ

Цены действительны с 20 по 27. XII. 2001 г.

Тел 347-488, по. Жирябов, ул. Железная, 1

«Буряад үнэн» газетын 80 жэлэй, «Бурятия» газетын 10 жэлэй ойн баяр

ХҮНДЭТЭ НҮХЭД!

«Буряад үнэн» газетын 80 жэлэй, «Бурятия» газетын түрүүшын дугаарай хэблэгдэжэ гараһаар 10 жэлэй ойгоор «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай коллективые амаршалнаб. Эдэ бүхы жэлүүдтэ мэргэжэлэй талаар үндэр хэмжээндэ, мүн амжалтатыйгаар гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулга эдэ һонинуудта мэдээсэгдээ. Саашадашье республикын парламентын «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшантай харилсалга хадаа манай республикын социальнo-экономическа асуудалнуудые шийдхэлгэдэ, мүн ажабайдалда боложо байһан үйлэ хэрэгүүдые бодотоор ба гүнзгыгөөр харуулалгада нүлөөтэй байха гэжэ найданаб.

Та бүгэдэнэй хүнгэн бэшэ ажалдатнай зохёохы амжалта, урма зориг, сог зали болон сурбалжагшын азатай ябахтай хүсэнэб.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.И.СЕМЁНОВ.

«Буряад үнэн» хэблэлэй байшангай коллектив

2001 оной декабриин 21-нэй үдэр 16 саһаа Буряад драмын академическэ театрта «Буряад үнэн» газетын 80 жэлэй, «Бурятия» газетын 10 жэлэй ойн баярай һайндэр эхилхэ.

Да здравствует «Буряад үнэн» - Оплот народа своего! Туяа сасыш, «Буряад үнэн» Түрэл арад соогоо!

Буряад Республикын Арадай Хуралай Тогтоол

РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ФЕДЕРАЛЬНА СУГЛААНАЙ ФЕДЕРАЦИИН СОВЕДЭЙ ГЭШҮҮНИИЕ - БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЫЕ НУНГАЛТА ТУХАЙ

«Россин Федерациин Федеральна суглаанай Федерациин Советдэ бүридуулхэ гурим тухай» Федеральна Хуулин 2-дохи, 5-дахи статьянуудтай болон Буряад Республикын Арадай Хуралай Регламентын 95-1 статьятай зохилдуулан, Буряад Республикын Арадай Хурал иигэжэ тогтооно:

1. Нюусаар дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советдэй гэшүүнээр - Буряад Республикын Арадай Хуралай түлөөлэгшөөр Бавлов Владимир

Николаевиче хунгаха.

2. Тус Тогтоолые Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советдэ эльгээхэ.
3. Тус Тогтоол баталагдаһан үдэрһөө хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.И.СЕМЁНОВ.

Улаан-Үдэ хото
2001 оной декабриин 18
№229-II.

ДУЙНХОР
БУРХАНДА ХАНДИБ
ОРУУЛЫТ!

УГ ИЗАГУУРАА ТАХИДАГ СОНИМНАЙ

Р.Б.Гармаев

Ц.Б.Цырендоржиев

П.Н.Нимаев

Хэблэлэй байшанай секретариат

Журналистнууд Э.Е.Дамбаева, Н.Д.Намсараев, Н.Д.Бадмаринч

Хэблэлэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд

Үнийнэй журналист Т.В.Самбялова залуу корреспондентнуудтай

Журналист Б.В.Балданов

Корректор Д.Б.Гуродармаев

2002 оной январин 18-20-ноо февралин эхин хүртэр Энэдхэг ороной Бодгая гэгээн газарта Гэгээн түрэлтэ Далай лама Дуйнхор ваан арба гаран үдэрэй туршада хүргөөх гэжэ байна. Бодгая гэгээнман Бурхан багшын гэгээржэ, боди хотог одоон нангин шотаг болон. Тэрэ Варанаси (Benares) хото шадар оршодог юм.

Дуйнхор (Калачакра) ваанан табингдаан газарта сэрэг хемороон зогсожо, тайбан байдал тогтодог, ваанда хүргээн хүнүүд хойто наһандаа Шамбалын орондо түрэдэг гэши. Харин Бурхан багшын гэгээрэн шотагта нимэ номдо ариуян гэгээн Далай багшааа хүргэхэ гэши дабхар зузаан буянай үрэ мүл.

Россияа зуу найса гаран хүн ваанда ошохоор хүлээгдэнэ. Буряаднаамнай «Ногоон Дара Эхэ» нэгэдэлэй арбаад мургэлшэд өөһэднгоо толгойлошо, философийн эрдэмтэй доктор Ирина Урбанасва гүүрүтэйгээр январин 11-дэ поездоор Москва мордоод, тэндэһээ Энэдхэг ниридэхэ гэжэ байна. Бодгаяда Тинлэй багшамнай шабинараа угажа байха юм.

Ваан хүртөөлгын үсэдэ бэсэрээ Дуйнхор бурхан боложо хубилдан Далай ламада хандиб үргэл баринан мүргэлшэд саглангагүй эхэ буян хуряаха ушартай. Мүн Тинлэй багшада үргэхэ хандибай мүнэн суглуулагдана. Хандиб оруулан хүнүүдэн Шамбалын орондо түрхын надамтай үрэ хүрэнгэ таринаншинь лабтай байха.

Дуйнхорта хандиб оруулха хүсэлтэн наа, үргэл мүннээсэ абаад, Смошиной гудамжадахи 18-дахи гэртэ «Ногоон Дара Эхэ» нэгэдэлэй байрада үдэшын 17 сагнаа хойшо ерэхэдэ болохо. Танай хандибууд Далай багшада надамтаггаар хүргэгдэхэ гэши.

Буян хэсэг дэлгэрхэ болгогон!

Николай
БАДМАРИНЧИНОВ.

Миний үбгэн эсэгэ Шагжиггар Борной хууунэйнгээ, миний аба, 1883 ондо түрэнэн Шагжиггаров Чимидэй бага балшар наһанда хуушан монгол бэшэг зааһан байгаа. Аба минн эхэ бэрхэ монголшо болоһон, идэр залуудаа Шэтын мойн Тоодхотын хоёр жэлэй церковно-приходской хургуулида хураһан юм. Халтангуулан хэд хэдэ гэрэ хургуулине Буряадаймнай элитэ эхэ уран зохиолошо Ц. Дон дүүргээн намтартай.

Тинн аба минн Зүблэлтэ засаган боложо, 1921 ондо «Буряад-Монголой үнэн» сонинной хуушан монгол дээрэ хэблэгдэжэ эхилхэдэ, эхэ олзуурхан уншадаг байһан гэхэ. Бишье багадаа манайда хэрэгтэ дооһонь бэйһэн «Буряад-Монголой үнэн» хараһан байна. Харин би хургуулида хуража эхилхэдэ, лата үзэг бэшгээр хэблэгдэн тус сонинине уншаһан байна. Харин хожомын киримнээр бармагдахадань, найса уншаа хүн аабай да.

1907 ондо түрэнэн минн эхэ аха Цырен-Пунсук Чимитов үхибүүн ябахадаа, хуушан монгол үзэг бэшгитэ эсэгэдэеэ заалгажа хураһан, «Буряад-Монголой үнэн» хуушан монголоор найса уншадаг нааб даа. Ахамни 1926 ондо сэрэгэй алба хэһэн намтартай. Албая дүүргэдэ тэрэ Хяагта хотын совпарт-хургуулида, журналист болоод, «Буряад-Монголой үнэн» сониндо хүдэлмэрилэн байна. Эгээл тэрэ уран зохиолошо, «Хиргээн нара», «Бригзын санха», «Үбгэн Жэбжээнэй мэргэн» гэдэг зохиолнуудай автор Ц. Дон «Үнэн» сонинной редактор байхадаа, ахыемни ажалда абаһан юм.

Тус газарта хэд хэдэ ажэ байхадаа, Цырен-Пунсук Чимитов дэһгээ дэбжүүдэгдэжэ, «Закаменская правда» сонинной редактораар томилогдоо бэлэи. Тэрэмнай манай Буряад орондо гайтай хатуу, хардамга хамагын үе байгаа. Ахамни шэргүүн зэмэ зонходо орон аздаад, эхэ уншадажа, шотагаа - Мухар-Шэбэрэй аймагай Хошуун-Үзүүр тосхоноо 1937 ондо бусажа ерээ агша лэн. Ахамни колхозойнгоо счетоводоор ажаллаа, буряад болон ород сониннуудаа ходо һонирхон уншадаг бэлэй. Дайнай эхилхэдэ, броньдо байһан аад, 1942 оной эхээр колхозойнгоо түрүүлэгшэ Дашабаа Дамбаевич Дамбаевтай хойулаа фронт мордохон юм. Дайнай газарта нилээд ябажа, Цырен-Пунсук ахамни 1943 ондо Курска дүхэригтэ аддалан уншаһан байна.

Би ахынгаа дайнда мордоходо, юһэдэхн классһаа хургуулиаа орхёод, колхоздоо алибаа ажалда хүдэлмэрилөөб, тинн хоёр нарын счетоводон курсада аймагай түб Мухар-Шэбэр тосхондо гаража, түрэл колхозойнгоо нягалан бодогшоор ажаллааб. Энэ үсэдэ «Буряад үнэн» газеттэ захижа абадаг, захиһаань адаг хүртэр уншадаг, мүн шотааншааа үбгэд хүннэгтэ уншажа үгэдэг бэлэй.

Дайнайн яамта түгэсөөр дүүрэнэй һүүдээр оюутан болоод, Улаан-Удын П. П. Чайковскийн нэрэмжэтэ театр-хүгжэмн училищида, һүүдээрнэ Москвагай лиггературна институтда хуража байхадаа, «Буряад үнэн» Газеттэ захижа абахаһаа гадна, түрэл сониндоо эдэд мэдээсэл, зураглал бэшгэдэг, шүлэгүүдэ толилууддаг болоо бэлэй.

1956 ондо дээрэ хургуулиаа дүүргэдэ, шотагаа бусажа, Буряадан номой хэблэгдэ, мүн һүүдэнн «Баһага» сэтгүүдэ ажаллахадаа, «Буряад үнэн» сонингоо таһаршагүй холбоо барисаатай болоо наабай даа. Газеттэ статья, очерк, публицистика, зураглал, шүлэг, басни гэхэ мэтэсэ толилуудан байгаа.

Тинн мүнөө болотороо, түрэл «Буряад үнэн» сониндоо зохиолнуудаа толилуулаһарби, гүн судхэлэн баяр баясхан хүргэһоорби. Уласайнгаа урдаа хараха «Буряад үнэн» сонинингоо алха байгуулагдаһаар 80 жэуэн онгоор дашарамдуулан, буряад арад түмэнингоо хүмүүжэхэ, хүргэхэ хэрэгтэ хамга бэлэг шадабарива, эмнэ хүсэлтэ зориулан газеттэ ажаллаһан хани нүхэдөө, мүнөөн ажаллажа байһан зоринжоо эхтэ коллективнэе халуунаар амарнаһаад, хамга буйһан байханшье хүсэл үрэнэй!

Гунгаа ЧИМИТОВ,
поэт, басни бэшгэгшэ, оршуулагша.

Advertisement for 'Завод Спецмебель' (Special Furniture Factory) featuring various furniture categories like 'Учебная мебель', 'Мягкая мебель', 'Мебель для офисов', 'Мебель для дома', 'Специальная и по индивидуальным заказам', and 'Изделия из массива'. Includes contact info: тел. 222-647, факс 223-792 and address: 670045 г.Улан-Удэ. ул. Амбулаторная, 2.

Зэдэдэ болоһон дурсалгын дулаахан үдэрнүүд

«УБСҮҮ ДҮҮРЭН ОРАЕНТОЙ
УЛАСЫ ГЕРОЙ ГАРМАЕВ...»

Буряад ороной түрүүшын Советскэ Союзай Герой Г.А.ГАРМАЕВАЙ үрэнһөөр 85 жэлэй ойдо, Советскэ Союзай Маршал К.К.РОКОССОВСКИЙИИ 85 жэлэй ойдо зориулагдан дурасхаалай үдэрнүүд Зэдын аймага — Дээдэ-Тори, Зэлтэр хууринуудта үргэн дэлсэтэйгээр үнгэрбэ. Белоруссин болон Россин холбооной парламентска суглаанай түлөөлэгшэ С.ЯНКЕВИЧ, республикын ветерануудай советэй зүгһөө Геройн гутнын үү нүхэр байһан СССР-эй хүндэтэ чекист Т.З.ГАРМАЕВ гэгшэд хайндэртэ табаадахаяа Зэдэ нотагта айлшалан бууһан байна. Энэ хэмжээ ябуулгада зориулжа, республикын эдиршүүлэй хургуулиин болон РОСТО-гой курсантнууд инструктор Т.Н.ИВАНОВА түрүүтэй автоурилдаа эмхидхэжэ, алдарта эдэ ойн баярнуудта зориулаа, хүндэтэ хоёр ага нүхэдөө-ветерануудаа хүндэтэй гээрэ үдэшэлсэн абажа ябаа.

БААТАРНУУД ХААНА
ТҮРЭДЭГ БЭЭ?

Зэдээрхин энэ оёе угтуулан, бэлэдхэл хээ гээд эли һэн. Эн түрүүн районной түб Петропавловка хуурида долодын хөрөгүүдэй таһагай (ВД-гэй) байшантай газар, Г.А.Гармаева табигдаһан үшөөгэй дэргэдэ дурасхаалай митинг болобо. Белофиннуудай дайнай удаа нотагаа бусад эрээд байхадаа, Гармажаб Петрович Петропавловкада милиционерээр ажаллаһан хангалтай юм. Тол хайндэрын Дээдэ-Торида болоо. Аймагай захиргаанай толгойлогшо Ж.Д.-С.Батеевэй сэхэ хингалта доро энэ хингалта спортивна комплекснэй заһабарилга сар долоо түгэхэдөө, үргэн митингтэй үүдээс элиһэн байна. «Матвей Рабанович түрүүтэй ламанарнай ушалаа гэжэ, энэ байшангыемнай байшаалаа. Иимэ баярта ушар энэйшье нотагтамнай долоогүй юм. Ажахыемнай үдэлхөөр Зоригто Цырендоржиевич Чердоповой эрэнһэнэ шашо хайн тээшэ хубитанууд боложо байша», гэжэ тагаархид баяраа мэдүүлжэ байгаа һэн. Республикын, аймагай, аймагай зон Г.А.Гармаевэй үшөөгэй дэргэдэ олоороо тагаархид, нотагай захиргаанай ага Ц.Д.Н.Токтохоев митинг үгэбэ. Алдарта хүбүүнэй дурасхаалда буугай дуун үгэжэ, салют үгтэбэ. Шэнээр Зэдэ-Тори КСК-гай байшан соо табижа зайгүй залуу, хүгшэн олоо бүри олоор хүүгэд, тагшуул сугларанхай. Хур-

гуулиин директор С.А.Данзанова амаршалгын үгөөр хайндэрые нэржэ, Г.А.Гармаевай намтар, дайшалхы зам тухай богонёор хөөржэ үгэбэ. Хори наһатай хонгорхон наһандаа нүхэрөө дайнда үдэшөөд, гансаараа үлэһэн Г.А.Гармаевай наһанайн нүхэр П.Ц.Патанова бусадһаа урид президентумдо урингдажа, олоной зүгһөө хүндэ ёһодо хүртэбэ. Эрэдүйн сэхэ заяатай Гармажаб баһаһаа эсэгээ дахажа, агнуурида хураһан, бэрхэ мэргэн ашуушан суутай, эелдэр түнхэн зантай хүбүүн бэлэй. 1938 ондо армийн албада мордоб, морин сэрэгтэй 41-дхи полкдо алба хээ, отделение командалагша болоо һэн. Уданшьегүй белофиннуудтэй дайнда оролсоходоо, эрлэхэг зоригороо, хүбэлгэн хурсаараа бүхы фронтыг тайхууһан бэлэй. «Хүндэ асархадаа, хэнһээшье шадамар, хэмнэн буудахадаа, хэнһээшье мэргэн, тагнууд ябахадаа, таагдахагүй түргэн - нимэл ябаал даа. 1940 ондо старшина Гармаев нотагаа бусажа, түрэл колхоздоо, Петропавловка хуурида милиционерээр хүдэлөө, Хяагада хилин харуудда алба хээ. Дайнай эхилхэдэ, М.И.Калининай нэрэ дээрэ фронт ошохо тухай гуйлта бэржэ, хүсэлөө бэрүүлһэн бэлэй. Дайшалхы замын Буг хүрэтэр үргэлжэлөө һэн. Бин байгаа дүршэлөө залуу сэрэгшэдэ дамжууһаниинь юунтэйшье сасуушагүй. 1944 онһоо Брест хотодо албаяа үргэлжэлүүлжэ байха үедөө Г.А.Гармаев нүгшэһэн юм. Мүнөө үедэ алдарта хүбүүнэйгээр нэрые Хяагтын застава,

түрэл колхозын зүүжэ ябана. Гармаевай нэрэмжэтэ үйлсэ бин. Дээдэ-Торинин залуушуулан Хяагтын хилин харуудда алба хэдэг заншалын үргэлжэлхэ юм. 1981 ондо хургуулиин бүлэг хүүгэд Брест хүржэ, Г.А.Гармаевай нэрэ мүнхэлхөөр хүдэлмэринэ нэрэмжэ эрэнһэн. Мүнөө Гармажаб Аюровичай хүдөөлүүлэгдэһэн газарые элрүүлжэ эрэнһэнэ, республикын ветерануудай советэй түрүүлэгшэ Мушко Цыренжапович Гармаевта, Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо Виктор Вавилович Измайловта доро дохинобди. Геройн нэрые мүнхэлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулжа байһан дайнай болон ажалай ветеран Тимофей Занасвич Гармаевта, 1987 ондо сомоной Советэй түрүүлэгшээр хүдэлжэ байхадаа, Геройн дурасхаалай хүшөө нотагтамнай табиһан Жаргал Даба-Самбуевич Батуева халуун баяраа мэдүүлгэбди», гэжэ Светлана Лодоевна хэлээд, энэ алдарта ойдо зориулжа, эрхим зохёолнууды бэржэһэн, зурагууды зураһан хурагшадта грамотанууды барюулба. Урда үе мүнөө үе хоёрые залганан хүдэ мэтээр энэ үйл ушар хангадаа бэлэй. Удаань аймагай захиргаанай гулваа Ж.Д.-С.Батеев үгэ хэлэхэдээ, Зэдэдэ, Буряадта,

Россида удха шанартай дурсалгын эдэ үдэрнүүднэй аяр холын Бресттэй сэхэ холбоотой гэбэ. Дайнай зоболон тама бэс дээрээ үзэһэн белорус арад баатар сэрэгшэдэй аха дүүгэй хүүр, хүшөө напгинаар сахижа, харууһалжа байна, үнгэрһэн зун тишээ ошоходоо, хаража эрээб гэбэ. Саашадаа Брест хотын мемориальна комплексдо Г.А.Гармаевай бюст мрамораар бүтээгдэн табигдаха бээ, энээн тухай ябуулга хэгдэжэ байна, энэ хэрэгтэ бидэнэр, зэдээрхин хубитаяа оруулжа ёһотойбди гээд уряалба. Жаргал Даба-Самбуевич Гармажаб

Аюровичай наһанайн нүхэр Пагма Цыденжаповнада, ойро дүтын Хандажаб Аюровнада бэлэгүүды барюулба. Хүндэтэ айшан В.С.Янкевичтэ, дайнай ветеранууд Т.З.Гармаев, Ч.М.Чандуров, Д.-Н.Ч.Жамбалов, А.Н.Улахинов, Д.-А.Д.Цыденов, Д.Ц.Жанов, чемпион мүнөө жэл болоо гээшэ. Герой Гармаевай нэрэмжэтэ ажахы хадаа баатарайнгаа нэрые хээдэшье үндэр дээрэ үргэжэ, нэрэ түрэдэн хүрэмээр ажаһууха, ажаллаха ёһотой», гээд, үгээс түгэхэбэ. Геройн нэрые мүнхэлхэ талаар эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулжа байһан Т.З.Гармаев Гармажаб Аюровичаа холо дүү байбашье, дүүрэн эрхэтэ нүхэр мэтээр ханилжа ябаһан, эдир туһамаршаниинь байһан юм. Сэдхэлхээ уяран дурасхадань, зон сэхэ анхаралтайгаар шагнаа. Сартуул-Гэгээтэйн дасанай шэрээтэ, буддын шажанай гүн ухаанай доктор М.Р.Чойбонов Геройн баатаршалга тухай дурдахадаа, «Түмэни сэдхэлхэ түүдэг, олони сэдхэлхэ сэрэг» ургуулжа, дурсуулжа ябаха наггин заяатай байгаа гээд, «Бидэнэр, хойто үеин зон, нэрэдэн хүрэмэ байха гээд, эрхи тамхия орхижэ, ажаллаһанайгаар хээ ёһотойбди», гээд, Пагма Цыденжаповнада, Тимофей Занасвичта номин хүдэ хадагууды барюулба. СПК-е хүтэлбэрлэгшэ З.Ц.Чердоповто тусгаар амжалтанууды хүсэбэ. Энэ хайндэртэй даншарамдуулан, ветерануудта машина түлээ, барилганадаа тус тустай 500 тухэриг шан барюулабди гэжэ СПК-е толгойлогшын мэдүүлхэдэ, халуун алыга ташалган болобо.

Ц.Ц.Гендунов, Б.Б.Будаев, Д.Б.Будаев гэгшэдэ дурасхаалай бэлэгүүд барюулагдаа. «Нүүдэй 2 жэлдэ аймагтамнай 3 клуб нэрэгдээ. Энэ КСК-гай хүдэлдэг болоһондонь булта бэртайбди. 5 мянган тухэригтэй спортивентарь абажа үгэхэбди. Тарья хуряалгын талаар ажахытнай аймагай

Аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник Н.П.Гомбоев, Алцагай захиргаанай толгойлогшо Ц.Д.Р.Бадмаева, «Гэдэн» СПК-гай толгойлогшо Д.М.Жапова, Зэдын районной военкомдад, Зэлтэрын заставын түлөөлэгшэд, бусадшые ульһатай халуун үгэнүүдээр урихан энэ үдэшые шэрэмжэлэбэ.

ЕРЭЭДҮЙН ЕХЭ НАЙДАЛТАЙГААР

Дурсалгын үдэшэ дулааханаар үгэрөө. Иимэ хэмжээ ябуулгын тагшуулые хүмүүжүүлгэдэ онсо удха шанартай байһаниинь ойлгосотой. Энээн тухай нотагай үндэр наһатан, бэрхэ мэргэн хуур гээрэ наадагад, нотагай хайхан зурагууды зурадаг тагшын Б.М.С.Дашиев тэмдэглээ гэжэ, хургуулиин музейе Батомунко Сэнгэжаповичай зурагууд ороор шэмэглэнэ. Нотагайнгаа эрхэй дүрые тэрэ топ наринаар, олодосотойгоор бүтээһэн байба. «Эрхэйтэй ямаан» гэһэн зурагын авторхолтой. «Урдандаа малаа бүрин элэн байлаһын тула, нэгэ хайн нотагай шэлэжэ, шэхынь нэтэрлээд,

эбэртэнэ бүг уяаг, ном уншууһанай удаа малдаа табидаг байгаа. Эгээл иимэ ямаа зураглахы оролдоо хүм», — гээд, уран биэрэтэн хөөрбэ. «Тус музей тухай тусгаар бэржээр хайн», — гэжэ Светлана Лодоевнада баярые хүргэһөөр тараа һэмди. Нотагайнгаа КСК-е сар соонь заһабарилжа, ашагалгада тушаанан барилгашад Д.Ш.Чойропов, М.Б.Гомбоцонов, С.Д.Цыбенев, Д.-Н.Б.Цынгунов, Г.С.Буянтуев, Р.Б.Будаев, Б.Б. Сампилов, Д.В.Норбоев олоной хайшаал, магтаалда хүртэнэ бэлэй. Эдир бэлэгтэй концерт наадан, тэдэнэй зохёолнууд мүн лэ сэдхэлхэ сэрэг

ургуулаа. Заримыеньшые наа, нэрлэе. Лена Табанаева, Лена Ачитуева, Оксана Найданова, Зоригто Цымбилов, Эржена Ачитуева, Туяна Чойропова, Даши Балтатаров... — олон даа. Түрүүшын Геройн алдар нэрые үргэлжэлүүлхэ, алас холые ахижа табатай эдиршүүл. Эдэнэрэй гарта — нотаг ороноймнай ерээдүй... Тиимэһээ энэ хайхан үдэшэ Баатарай соло дуудалсанан батахан хүүгэдтэ ерээдүйн ехэ найдалтайгаар хандаха дуран хүрэнэ. Ажахые, аймагые, республикые хэн абажа ябахаб, ерээдүйгэ Бурин Хаанай эзэмдэглэн оршондо, Хаан уулын хормойдо

баатарнууд түрэхэ нюуртай гээд, Г.А.Гармаевые дурсалгын хайндэртэ гэршэлээ бэржэ гү? Үнгэрһэн үеэ дурсан, үбгэд хүгшэдөө найжалан, үгээдээр тээшэ эдэбхитэйгээр, эршээтэйгээр габшана гээд, эдэлээтэ Зэдэ тухай баталха дуран хүрэнэ. «Убсүү дүүрэн ордонтой уласы Герой Гармаев» — арадай аман үгын аялгаар гуу хүүгэд гүйсэхэнэ бэлэй. Уласы Герой Гармаев зоноо иигэжэ уулзуулба, урма зориг түрүүлбэ, урагшаа замдань уряалба гэшэ. Галина ДАШЕЕВА, газетын тусхай корр., Зэдын аймаг.

«Буряад үнэн» газетын 80 жэлэй ойдо

АРАДАЙМНАЙ АЛТАН АВДАР

ЗУЛА МЭТЛЭ БАДАРЖА...

Би хэдэн арбаад жэл соо түрэл «Буряад үнэн» газеттэй харилсаа холбоогоо таһараагүй, ходоо статья, дурсалгануудыг бэшэжэ, Агынгаа эрхим зонтой, үбгэд, хүгшэдэй баян намтартай, түүхэ ёһо заншалуудтай танилсуужа, хөөржэ байдагби.

тараамжатай байна. 80 жэлэйнгээ оёе угтажа байһан «Буряад үнэн» газетын редакци энэ талаар ехэ оролдолго гаргадаг. Саг болоод лэ урдантай дуунуудыг толило, хүн зониие хужарлууддаг.

Үндэр наһатай энэ абгайн дурсалга ехэ һонирхолтон байна. Ним шүү һонор ухаатай үбгэд, хүгшэд шотаг бүхэндэ ажалуудад. Эдэмнай бултааран арадаймнай алтан авдар болоно.

Энээнһээ хойшо бидэнэй шэхэндэ дуулаагүй шэнэ дуунууд дуулааг лэ, гоё һайхан дуунууд мундэлэг лэ!

«Буряад үнэн» газетын байгуулагдаһаар 80 жэлэй ойн баярай һайндэрөөр бүхэ журналистнуудыг халуунаар амаршалан, ажалдань амжалта, ажабайдалдань жаргал хүсэнб!

«Буряад үнэн» газетын байгуулагдаһаар 80 жэлэй ойн баярай һайндэрөөр бүхэ журналистнуудыг халуунаар амаршалан, ажалдань амжалта, ажабайдалдань жаргал хүсэнб!

Дамба-Ринчин ЦЫРЕНЖАПОВ, ажалай ветеран.

Агын округой Сокто-Хангил шотаг.

Нэн түрүүн «Буряад-Монголой үнэн» гэжэ сонин бии юм гэжэ эхин шатын һургуулида һуража байха үедөө 1930 ондо мэдэхэ болоһон гэшэ хаб. Очиров Тарба нагасынгаа намда тэрэ сониние харуулһые һайн һананаб.

«Буряад үнэн»- «Дүхэрнэ» бүришье һонирхолтой мэдээнүүдыг тараадаг боло һонинь бүри һайн гэшэ һанагдаха юм.

Энээнтэй дашарамдуу «Буряад үнэнэй» бүхэ журналистнуудта һайн һайнниие хүсөөд, сониноо бүри һонин болгожо, арадтаа аман туһа хүргэн, үндэрэн буряад унаган хэлэнзэйнгээ баялиһуулам хүгжөөжэ, уншагшад баясуулжа байгыт даа гэжэ үрээжэ дүр хүрэнэ.

«Буряад үнэн»- «Дүхэрнэ» утманһалжа, хэтэ мүнхэдөө зула бадаржа, арал олоһоо һонирхуул байхань болтогой!

Орло алфавидаар «Буряад-Монгол үнэнэй» барлагдадаг болоһон саһаа хойшо захижа абаад, өөрөө багшалжа эхилһэн тула хэшээлэйнгээ үедэ шабинартайгаа танилсуулхадам, ехэтэ баясадаг, һонирходог һэн.

Бадма ШОЙДОКОВ ажалай болон дайнай ветеран. Буряадай арадай уран зоһөөд Закаменск хото.

ОЛОНОЙ ТҮЛӨӨ ОРОЛДОДОГ

Саб-яб бэсэ абаад ябадаг, уриндулаан шарантай, урагшаа һанаатай «Буряад үнэн» газетын үнэнэй хүдээмэрийдэгшэ, профсоюзай комитетэй эдэбхитэй байһан Екатерина Доржиевна Раднаева манай ажалһад ехэ дулааханаар хөөрлэдэг байһа. Түрэл газетынгээ 80 жэлэй ойн хүнд үүдэдэ коллективэингээ түлөө оролдожо, хамтын амжалтада шилэжэн хубитаяа оруулалсаһан зулгы зантай, залуугангаа сэлэрье алдаагүй зохидхон шарайтай, урин мһэрэлтэй Екатерина Доржиевна 1978 онһоо «Буряад үнэн» ерэнһэнэ сэдхэлээ хүдэлгэн, баясан хөөрөө һэн.

Дондогой гээд ехэ бэрхээр ажаллажа байгаа. Наһаараа нүхэсэлһэн сэхэ сэлэр зантай хариусалгата секретарийн орлогшо Ольга Потельхоновна Цыренова, баһал сэхэ рууны хэлэдэг Вера Эрдynesвна Токтохоева ехэ хүндэлдэг һэм, мүнөө тэдэнэ һайханаар дурсан, ехэ үгылдэгби. 50 жэл соо «Үнэндөө» сэхээр хүдэлһэн Бадма абгайе - Бадма Тибочкеевич Цыремпиловыг амаршалнаб. Анхан секретариадта хүдэлһэн суута пост, бэлэг ехэтэй Александр Жалсанович Жамбалдоржиевай һонор ухаас, ажалһа сэдхэлье гайхадаг һэм. «Баһал газетынгээ «нүхэ» бүтүүлээб» гэнхэй байгша бэлэй. Сэдхэл һайтай Галина Хандуевна Дашевагай үхибүүдынь заахан байбашье, ехэл урагшаа һанаатай, ажалла, сүлөөгүй гуйжэ байгша һэн. Шиний дүү Баярма Дымбылова-Дамбаринчинова ехэ намда һайнаар ханддаг хүн байгаа. Степан Доржиевич Очиров ходоо сэдхэл амгалан, өөрынгөө ажал

Зураглал

хээд лэ, һанаа зоболтогүй ябадаг һэн. Гурбан жэл болоод ши, Бэлгма Доржиевна, хүдэлхөө ерээш. Ехэ сүлөөгүй ажалтайшые һаа, ходоо хүндэ туһалха гэжэ оролдодог таһагыг даагша Цырендуума Цыреновна Дондогойн хүтэлбэри, «дали» доро ороһонши ехэ зол тудад гээшэ, - гэжэ Екатерина Доржиевна

омогорхон, сүт хүдэлдэг нүхэд тухай ехэ зохидоор хөөрөө һэн. Сагай ябаса түргэн даа. Уншагшадтаймнай халуун харилсаатайгаар ажаллаһан, олон тоото бэшгүүдыг харьяата предпрятия, совхозуудаар эльгэлһэн, газетымнай разметкэ хэжэ, гонорараймнай мунгэ бидэндэ, мүн олон бэшгээдтэ хүргэлһэн буянтай Екатерина Доржиевна профсоюзай республикын обкомһоо нэгэнтэ бэшэ грамотануудаар, мунгэн шангуудаар урмашуулагдаһан юм. Түрэл коллективэйнгээ урманда эдэ хөөлөөр, бэлэг сэлэгээр хангаха хэрэгтэ оролдосотой, хариусалга ехэтэй байһан Е. Д. Раднаевада олон нүхэдэйн зүгһөө баярыг хүргэ!

зандаа, һайн һайхан ажаһуу байхынь хүсэлбди. Екатерина Доржиевнагай хүдэлһэн нүхэдтөө, илангаяа залуушуудта хүргэлһэн хүсэ зорилгонуудынь дамжуунабди. Сэсэн мэргэн ахам редактор, «Буряад үнэн» хэблэлэй байшангай генерал директор Ардан Лононов, Ангархаевангаа хүгшэдтэ доро булта, илангаяа залуу журналистнууд туурһаа улам хурсадажа, мэдэрэл, эрдэмт гүнзэгьрүүлжэ, саашаа урматангаар хүдэлһэн, газетта удхатайгаар, бүри һонин болто гаргажа баһанатнай болтогшэ Бэе тамир һайнтай, сэдхэл дүүрэн, урагшаа һанаатайгай үндэр орьел гэшэ даһан. Тэрэ бүүдөө үри хүүгэдэ, үхибүүдэ һайнаар хүмүүжүүлһэн, һайн һайхан ажаһууһантнай хүсэлэ - гэжэ Екатерина Доржиевна баясан үрэгтэ һэн. «Буряад үнэнэингөө» һайн жэлэй һайрта ерэхынь ажалла ветеран, ажалһа сэдхэлэ эрһэн, хүндэмүүшэ зантай Е. Д. Раднаева уряа һэмди. Бэлгма ОРБДОЕВА

ХҮН БОЛОХО БАГАҢАА

Түүхын «сагаан толбонуудыг» элбирхэйһэн «Буряад үнэн» олон зонон хуби заяа, мэдэгдэггүй хуудануудыг уншагшадтаа нэрһээрэ хубилган шэнэдхэлһэн үедэ бултание һонирхуулһан юм. Тиэхэдэ урдань бэшгээдэггүй темэнуудээрэ, жэшэнь, буддын, бөөгшэ шажан тухай материалнуудаараа олоннигыг гайхуулаа бэлэй. Эдэ темэнуудэ алдангүй, түүхын мэдэгдэггүй хуудануудыг уншагшадтаа дурадажа байхынь хүсэнб. Тиэхэдэ хүн болохо баһаа гэлсэдэгбди. Тинимһээ гэр бүлын ёһо заншалуудыг залуу зондо онгалуулаха, хэһгэрэй, ехэ хүнэй, басагадай хүмүүжүүлгэдэ анхаралаа хандуулаха зуураа эрэ хүнэй, гэрэй эзэнэй үүргэ, элүүр энхэ байдал, эрэ хүниие хүндэлхэ ёһо гурим тухай

ходол бэшэжэ байгыг гэжэ уряалха байнаб. Юуб гэхэдэ, хотодо, илангаяа хүдөөдэ эршүүл ажалгүй дээрһэн архи, тамхи намнана. Эрэ хүн зорһондоо гэдэгынь бү мартагял! Ганса эдэ хоол, мунгэ олохо үүргэ эршүүдэд даалгагдаха бэшэ, мүн олонод, илангаяа хүүгэдтэ һайн жэшэ харуулаха зэргэтэй бшуу. Тиэхэдэ буряад арадайнгаа ёһо заншал, мэргэжэл, адуу мал тухай мэдэсэнүүдыг үргэнөөр бэшэбэл, ехэ удха шанартай байха һэн. Жэшэнь, хэды жэлтэйдэ мал, адуу ямар нэрэтэйб гэхэһээ эхилээд. Түрэл хэлээс, заншалаа нэргээн, газеттэнай өөрын дабтагдашагүй шюуртай байхань, олон уншагшадтай болохонь болтогой! «Молодежь Бурятии» газетын редакторай орлогшо Серафима ОЧИРОВАТАЙ манай корреспондент Б.ОРБДОЕВА хөөрлэдэб.

Манай хөөрлэдөөн

ДАЛАЙ ПАҢААЙ ДАБААНЬАА

Үнэ хөөрөө «Үнэн» газетэдэмнай уран шадамар, хурса «һөөгтой», сэрбгэр сарюун зон Ленинэй гудамжын 26-дахигэртэ олон юм һэн даа. Тон хуряангыгаар Бэлүүр шотагаа гарбалтай Б.Б.Даниев, улаан хэлэтыг урда оруулхагүй жэшээтэй оршуулган байһан, Александр Невскийн ордендо Г.Д.Данзанов, гайхамнаг баатаршалгынгаа түлөө Геройн нэрэ солодо хожомоо зуурһалагдаһан Н.Ц.Цыбенон, эдэбхитэй журналист, эрдэмтэ доктор Г.А.Санжиев, тинхэдэ миний үетэн соһоо Б.Т.Цыремпилов бууралхан толгойтой болошые һаа, анхан шэлэһэн мэргэжэлээрэ ажаллаһан зандаа ябаа. Мүнөө һанаадам, Мүнхэ Нимаев, Кеша Бальдинов, Вера Раднаева, би дүрбэн үүрэй сайтар үгын «булуудхануудыг» түүжэ һуугша бэлэйбди. һайхан сагай һалхин дахад эрхөн үлээжэ бэшэ даа, хүшэршые һаа, хүжоун зугаатай, һонин һорьмой саг байгаал даа. Жэрхэн үнгэрһэн тэрэ үе саг үсэгэдэр мэтэ зүүдэндэмни үзэгдэхэдэ гэдэг.

Үнэ хөөрөө «Үнэн» газетэдэмнай уран шадамар, хурса «һөөгтой», сэрбгэр сарюун зон Ленинэй гудамжын 26-дахигэртэ олон юм һэн даа. Тон хуряангыгаар Бэлүүр шотагаа гарбалтай Б.Б.Даниев, улаан хэлэтыг урда оруулхагүй жэшээтэй оршуулган байһан, Александр Невскийн ордендо Г.Д.Данзанов, гайхамнаг баатаршалгынгаа түлөө Геройн нэрэ солодо хожомоо зуурһалагдаһан Н.Ц.Цыбенон, эдэбхитэй журналист, эрдэмтэ доктор Г.А.Санжиев, тинхэдэ миний үетэн соһоо Б.Т.Цыремпилов бууралхан толгойтой болошые һаа, анхан шэлэһэн мэргэжэлээрэ ажаллаһан зандаа ябаа. Мүнөө һанаадам, Мүнхэ Нимаев, Кеша Бальдинов, Вера Раднаева, би дүрбэн үүрэй сайтар үгын «булуудхануудыг» түүжэ һуугша бэлэйбди. һайхан сагай һалхин дахад эрхөн үлээжэ бэшэ даа, хүшэршые һаа, хүжоун зугаатай, һонин һорьмой саг байгаал даа. Жэрхэн үнгэрһэн тэрэ үе саг үсэгэдэр мэтэ зүүдэндэмни үзэгдэхэдэ гэдэг.

Зүгөөр «Буряад-Монголой үнэн» миний хуби заяанда ехэл нүдөө үзүүлһэн гэхэдэ ойн баярайнь урда тээ гусгаар һорһон магай үмдэхүүлһэн хэрэг бэшэ ааб даа. Одоол эндэ, һүбэлгэн һонор зон нүхэдэ дунда, уран үгын шэлэтиг нюуса шуудай баһал бодолоо зүбөөр найруулжа, буряад бэшэжэ шадаха болооб. Бэлэн бэшэ ажал хэрэгтэ амжалта шэмэжэ ябахыетнай хүсөөд, 70 наһан далаанһаа уран үгэ матажа, энэ хөөрөө тугэхэхүү даа: Аласайшни зам арюун, угтана Алсагар Мархай, Сэсэн Сэнгэтэй «Жалжыг гэшхэдэг» шуран шуурал Жада гуурһандаа зада шорлон Уйлын заяагаар энхэ Абарал Унгэлһэн урлал, хүсэтэ хэлээ (Үргэлжэ гээрэш сэлмэг майхан Ургэмжэ тулгатай үнэржэхэшни Чимит-Цырен САНЖИВ Россин Федерация Журналистнууд холбооний гэгшэ Сэлэнгын аймаг.

«Буряад үнэн» сониной 80 жэлэй ойдо

ТҮҮХЭ НЭЭ

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: газетын 50 жэлэй ойн баярай суглаанай үедэ редактор Ц.Ц.Цибудеевтэ Буряад драмын театрай директор Ц.А.Балбаров бэлэг барина; залитайл байгаал залуу наһан: «Буряад үнэн» газетын журналистнууд Б.Б.Дашнев, И.Р.Очиров, Б.Т.Цыремпилов; оршуулагша Ж.Э.Дондитов, корреспондент Д.Г.Дашнев, уран зурааша Р.А.Абидуев.

«Буряад үнэн» хэблэлэй байшангай генеральна директор-ахамад редактор А.А.Ангархаев түрэл хэлэнэй талаар «түхэрээн шэрээ» толгойлно; «Буряад үнэн» хэблэлэй байшангай журналистнууд ахамад редакторай орлогшо, «Буряад үнэн» «Дүхэриг» сониной редактор, поэт Г.Х.Дашеева-Базаржапова, соёлой болон түүхын таһагай корреспондент С.Б.Байминова, республикын арадай поэт А.Д.Танхаев, соёлой болон түүхын таһагай корреспондент Б.Д.Орбодоева, «Одон» журналай редактор Т.В.Самбялова, поэт, уран зурааша Э.С.Манзаров гэшгэд менежер, Италини түлөөлэгшэ Клаудия Годиньятай (тэг дунданы) уулзалгын үедэ; уран шүлэгэй урасхалта долгын дээрэ; Буряадай арадай поэт, «Буряад үнэн» газетын ветеран, журналист Ц.Ц.Дондогой захилай үдэртэ зорюулагданы баярай үдэшэдэ.

Г. САМБЯЛОВАЙ фото.

МҮНӨӨ ДЭЭРЭЭ
ДҮРӨӨ ДЭЭРЭЭ

УНАГАН НҮХЭД НЭМДИ ДАА

ДАЛААД, наяд онуудай үедэ «Буряад үнэн» сониндо сугтаа хуудалжэ, унаган нүхэд болоһон Матвей Осодоев, Бальжи-Нима Намдаков, Цырен-Дондок Хамаев гурбан тухай тобшоор хөөрхө хүсэлэнгэйб. Эдэмнай бултадаа Буряадай уран зохиолон, журналистикын хүтжэлтэдэ ехэ хубитаяа оруулбашы, саһгаа урид наһа баража, бүхы арга боломжонуддаа, талаан бэлэнгээ гүйсэд оролуулжэ үрдэггүй нүхэдэн байһан юм даа.

ЖАРАДАХИ онууданг үе үедэ Москвагай Литературна институт дүүргэдэ «Буряад үнэндэ» хуудалжэ ороһон саһгааны хошмо Матвейнэй танималан хүм. Тэрэ Успен-Ордын округтон Ойлан районон Удэ шотагта турһон намтаран Тинхэдэ он «Буряадан залуунууд газетэдэ» ажлаадаг байһаа.

Тэрэ сансар шарангай, дунда зэргийн аад, худэр бөгтэй, хурса шоорухаанай үгэн сэхэ зангай. Онсо оорын бодолтон, хадхуу шог үгэн, амь оухы юумэлнээ тунхаридатгүй хүн юм һэн.

Тэрэ асуудалаар хандахадан: «Нүхэр минь, тордоод, ингэбэл, ингэбэл, дээр хан, нимэ, тингэ шиндэ эри абабал таарамжатай, зохиотой хан даа», - гэжэ толгойноо халта хазайлган татажа, бодолгото болоһон шийнгоо һуулар, монголшолон багад хэлдэг һэн.

Арга шадалаараа хүнүүдтэ туһалжа гэжэ оролдожо ябадаг һэн. Ажалда һая ороһон залуу хүбүүд асагадга заабари зүбшэ үгэдэг, саанадаа урган хүмүүжэхэдэнь туһалдан, дэмжэдэг байһаа.

Матвей Осодоев редакциин фелетонист гэжэ алдаршанхай байһа. Баруун буряадууд онсо шийдэһи шотаг хэлтэйн гэһи. Зургаар Матвей Михайлович үрдаһан аман зохиол, үгэр өгөөхонудыг, мэдэжэ зохиолшолонгоо бүтээһүүдыг олоор

ушнажа, гүнзгийгөөр шудалжа, жонхон буряад литературни хэлэй болоһон хүн байһаа. Тинь зохиолнууддаа ульгам хурса, уран нугалбаритан уһан буряад хэлээрэ бэшэдэг байһаа бишуу. Тингэжэ тэрэ арбаад ном ород, буряад хэлэн дээрэ хэблүүлэн гаргуулаа һэн.

Дада гаран онуудта, үндэһэн буряад хэлэн ишман хангагдажа, тогтодохоо болижо байха үедэ, нимэ ушар болоо һэн. Тэрэ партида орохыг бэлдэжэ байба. Райкомон бюрогой заседаниин урда үдэр партини ветеранууд гэһүүндэ кандидатнууд абахага банишадгай уулзажа хоорэдэдэг, ямар наһал бодолтойнь элрүүдэг заншалтай байһан юм. Тэд эндэ Матвей Михайловичан намгараа буряадаар хооржэ эхилхэдэнь, тэндэ һууһан аха захатан дурба гутажа, тэрэньне үдэжэрхинэй байһаа. Онэ ушар тэрэнь үндэһэн хэлэндэ дуратай, хүтжөөхө хүсэлэнгэй, дэгд гэһи юумэлнээ даһиран тунхаридатгүй байһынь гэһилэн.

Зүүн, баруун буряадууд гэлсэхэ, буусаараа илгарха ябадалда тэрэ дуратуй һэн. Нэгтэ маниторо соо залуухан маншинстка ингэжэ хэлэб гэһи: «Матвей Михайлович, та юундэ оорынхээрэ дуугардаггүйбта даа?» Тинхэдэнь: «Юундэ ташад зүүн, баруун гэлсэдэгбта? Бултадаа адала буряадууд бэйгэ гүбдэг?» - гэжэ тэрэнь эрдээр хэлэһынь элхнээр наһангай.

Бүдөөрөө нүхэдэг, гэр гэртэ ябалсадаг һэмди. Матвей наһанайнгаа нүхэр Елена Ангутовнае ехэл хүндэдэг,

үхэрэй хоёр эбэр шэнги хүнүүд хүбүүгээ, басагаяа энхэрэн, зөөлжэһөөр эрхэлүүдэг юм һэн. Тинь муно тэдэнь эсэргэнгээ аша оролдохыг харюулжа, нырьнь дээрэ үргэжэ ябанал даа.

Бальжи-Нима Намдаков Цырен-Дондок Хамаев хоёр Бичүүрэн аймагай Шэбэргэ шотага тоонтой һэн. Улаан хада түшээлэгтэй, ундан туһа аршаанаарнь сүршээдэгһэн Шэбэргэһээ нэгэл үедэ зургаан хүбүүд ургэжа гараһан гэһи. Эдэһэр бултадаа шүлэгтэй, бэшээшэ, зурааша хүбүүд һэн. Ушар нимэһээ тэдэ редакторинуудта, журналистуудта, телестудияда элдэб холбоонуудта хуудалжэ блэйн Тусхайбал, Дондок Улыгуев - Уран зохиолшолон холбоондо, Цырен-Дондок Хамаев, Бальжи-Нима Намдаков - «Буряад үнэндэ», Цырен-Дондок Шаржиев-Улаан-Удын телестудияда, Владимир Жалсанов - «Коммунистичнай туяа» газетын редакцида, Дамдин Дамбиев Уран зураашадан холбоондо хуудалжэ байһаа. Буряад хэлэ ба литературни байһа Цырегма Намдаковна Намдакова эдир хүбүүдэнь сэдхэлдэ эсэргэрижа, зохиохы бэлгэһынь бадаруудһан байһа бишуу. Тэдэ эдэһи бултадаа залуугаар наһа бараһанһи харамтайшы, ганшуудалганыше байһа даа.

1965-1968 онуудта Бальжи-Ниматай «Буряадай залуунууд» газетын оршуулгын таһагта хамта хуудлоод, һүүлээрнь хэдэн жэлдэ «Үнэн» сониндо сугтаа ажаллаа һэмди. Тэрэ оршуулахадань, бэшэхэдэньне готи бэрхэ, онсо өөрын хэлтэй хүн һэн. Тэрэ дунда зэргийн, газарлиг

бөгтэй, бараан шарангай, үндэр духатай, хараа муутайһаг дээрһээ хүмэдхөө буулгажа, холыс хаймадан хараад һуудаг зангай хүн бэлэн.

Али бүхы юумэ гүнзгийгөөр шүүжэ, бодожо үзөөд, наһамжаяа хэлэдэг һэн. Наһамжаяа хэлэмээрээ, өши оорой ямар бодолгоһон, юун гэжэ наһанайһи гэдэ заабал асууха. Эһиһи тэрэнь үсөөһиһе наа, үгэһи, сөнгөн үгэһи байһыг гэршэлэ гэжэ байһаа. Хаа-яа хүхихэдөө, оодоо хаража байһаад эһээдэг, эльгэ хатадаг зангай юм һэн.

Залуушуулан газетэдэ хуудалжэ байха үедөө Бальжи-Нима Намдаков нэгэ үйлэтэй зүжэгүүдэ бэлгэжэ, репертуарна хуудалһанда хэблүүлэн байха. Хэдэн үгэдэгтэй, хэдэн үйлэтэй зүжэг бэлгэжэ, буряад драмын театрай танзан дээрэ гаюулха хараа түсөөбөө бэлүүлжэ шададаггүйн харамтай. Б-Н Намдаков мэдээсэлэй таһагта ажаллахдаа, гарагай 1-дэ барлагдадаг байһан «Саяаһаа Витим хуртэр» гэжэ тусхай хуудана бэлдэдэг һэн.

Редакциин худалмэрилэгшэдэй дунда сонсохогдоһон зураглалнуудай, очеркнүүдэй конкурсуудта Бальжи-Ниманын ходал шанда хүртэжэ, маанадаа баярдуулха Үнэ-хооройшыг, гэрэ очеркдоо ехэл һонин, хүлээгдэгүй сножет олоод, уран хурсаар бэшэжэ шададаг байһан юм. Наһанайн нүхэр Ингэнь хүбүүн басаган хооройноо гарынь ганзагада, хүдынь дүрөөдэ хүртэжэ, хүбүүнниһи уран зурагай, басаганиһи худалдаа наймаанай тургуулан дүүргэнхэй, эсэргэнгээ дурасхаалыг мүнхэлжэ ябана.

Цырен-Дондок Хамаев үндэһэн хэлэн дээрэ гарадаг сонинон соведүүдэй худалмэрини таһагта хуудалжэ байһа.

Тэрэ үндэр томо бөгтэй, харашаг шарайтай, шангай гэгһэн хамартай, шэрхэгтэл шөрүүн үһээ бөгөнөөр залуулагд, хурса шюдэгтэй, бажаганһан хонгөө хоолойтой хүн һэн. Тэрэ эдир наһандаа бөкс эрхилжэ, шаасалдаадыг турнаһи, зунай найр наадада барилдахдаа, олохон хүнүүдэнь шорта шорондууланһи байха. Задарюун худэр бөгтэйше наа, үгн, зөөлн сэдхэлтэй, эльгэ шимгэнгэй, еһотойл зоной хүн юм һэн. Тэрэ шүлэгүүдэ уран хурсаар, уянгата найханһаар ушдадаг, гоёор дуулааг блэйн.

Али бүхы найндэргнүүдтэ зориулжа, ханын газетэ гаргадаг һэмди. Нэгэ бадаган шог ёрто шүлэгүүдэнь, хадхуу хурса пародинуудыг Цырен-Дондогнай дары түргөөр бэшэжэрхөөд, сугларашадыг эһээлэхэ, хүхэхэ, Александр Жамбалдоржиев, Георгин Дашабыловтай хамта Цырен-Дондок Хамаев «Ягаад очерк бэшэхэ ёһотойб?» гэһи төмөөр залуушуудай дунда һуралсал үнэргэдэг һэн. Харюусалгата секретарь Бата Будасевич Дашиев энэ хэрэгынь хүтэлбэрлэдэг, шагдадаг байһаа.

Заримдаа энэ тэндэ хүнтэй танилсахадаа, «Хадын шэнгэн Хамаев гэшэб!» үгышыг гээбэл, «Али бүхы юумэлдэ» хамагүй Хамазон гэшэб!» гэжэрхэхэдэнь, эһээдэ надан болоод эл дүүрэдэг һэн.

Ингэжэл ябанын нүхэд гэһиһи һэмди даа. Саһгаа урид наһа бараһан нүхэдэйнгөө арюун найхан дурасхаалыг зүрхэ сэдхэлдэһи наһинаар сахижа, хадгалжа ябадагбди.

Бато-Мүнхэ ЖИГЖИТОВ,
журналист, ажалы ветеран.

«Буряад үнэн» газетын 80 жэлэй ойдо

БОДОТО БАГШАМНАЙ БЭЛЭЙ

«АЖАЛАЙ ХАЛУУН

ХАНАМНИ ЭНДЭ ҮНГЭРӨӨ

Бага ухаангүй ябахад, тээ томо болоогшье байхад, хэвээ нэгтэ «Буряад үнэн» сониндо орожо хүдэлхэб, бүхы наһанайм хахаднаа ехэнхи эгээл эндэ үнгэрхэ гэжэ ой ухаандаа оруулаагүйб.

Дайнай урга тээ, дайн соогуур хаа яа «Буряад-Монголой үнэн» оложо уншахадаш, суута уран зохёолшод Хоца Намсараев, ЦДон, Цыден Галсанов, Цырен-Доржо Дамдинжав болон бусадгай айхабтар гоёор, уран хурсаар бэшэһэн бүтээлүүд байха. Тусгаар бэлитэй, юрын бэшэ хүнүүд лэ газетэдэ хүдэлдэг юм ааб даа гэжэ хангаша хэм.

Тээд хүнэй ажабайдалай харгы хаанашье, хангадаашьегүй газарта хүргэжэ болодог шуу. Юрэдөөл, нэгэ мэдээхэдэ, 1957 оной намар «Буряад үнэн» сонинной үгдэ татажа орошоһон байгааб. Хэрбээ тэрэ үгдэ эндэ манай Хэжэнгийн аймагай Тураасгай нотагһаа угтай, бүхы наһараа «Буряад үнэндэ» хүдэлхэн Раднажан Бадмаевич Бимбаев, мүн энэ сонинной хүдөө ажахын таһагыг даагша Бато Аюшеевич Гылыков гэгшэдтэй ушараагүй наа, ажабайдалайм, ажалаймни зам хайшаа шэгдэхэ байгаа юм, бү мэдэе. Урдань нэгшье статья, зохёол бэшэжэ үзөөгүй намайе «манда таарахагүй байнаш» гээд саашань ябуулаа наань, дүүрээл гүбэ. Тиигээгүй, харин «Агуушан хүбүүн» гэжэ гаршагтай эгээн түрүүшымни заахан раскэзыем уншаад, тэдэнэр яһала болохо байна, ажалда абахабди гээ бэлэй.

Тэрэ гэлээр Бато Аюшеевич Гылыковтэй нэгэ таһалга соо эд шахуу жэлдэ пенсидэ гатарарынь урга урдаһаа харасажа хуугаалди даа. Түрүүшын багахан мэдээсэл, статьяһаа эхилээд, ондоо хүндүүдэй бэшэһэн юмэ заһаха, оршуулха, мүн репортаж, зураглал, очерк, илангаяа экономикын болон бусад асуудалаар томоохон бүтээлүүдые бэшэхэ, бэлдэхэ хүрэтэр түрүүшын 2-э жэлдэ хайсахан талхюулаа бэлэб. Абаһаар бүхы юумые тогтоон торгоонгүй бэшэжэрхихэ түгээ болон журналистын газдаһаа орожо ерэхэн хэсүү. Энэ түрүүн таһагай, редакциян тоогоон соо хайса үлтүрхэ, «сдэгшэхэл» хэрэгтэй. Эндэл таһагыг даагша Бато Аюшеевичэй айхабтар ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ, хайн ханаа сэдхэхэлэй хандалгаар энэ ажалай үдэ харгыга орожо, саашаа өөрын мур олооб гэжэ хангашаб. Түрүүшээр бэшэһэн юумыем яһала удаан таһа болотор заһаад, ажаглалта хэдэг хэн. Тиихэдэнь юушье бэшэжэ шаданагүй гэгшэ гүб гээд, гөлхороодышье абахаш. Хайшанышье гээ наа, хурахамни, хоцо иигэжэ даргадана зал-хууртарнь заһуулжа байхаяа болчихоб гээд лэ шаданаараа оролдохон даа.

Тэрэ жэлүүдтэ манай хүдөө ажахын таһагта экономист мэргэжэлтэй Даша-Нима Чимшиев, мүн Гама-Сурун Гармасев, Михаил Гончиков гэгшэд хүдэлдэг байгаа. Бусад таһагуудта суута фронт-товигууд ябаһан үбгэд Галаан Данзанович Данзанов, Намдак Цыбенович Цыбенов, мүн тэрэ үгдэ үшөө залуушаг Долгор Жугдуровина, Бато Дашиев, Цырен Субанов, Галсан Цырсторов, Барадий Мунгонов, Багма Цыремпилов, Шираб-Сэнгэ Баалуев, Сэржүүн Бардамона, хожомшог тээ Александр Жамбалдоржиев, Георгий Дашабылов, Цырендулма Дондогов болон бусад олон хүнд ажалладаг бэлэй.

Саашань Бато Аюшеевич Гылыков тухай тогтожо хэлэхэдэ, тэрэ түбшэн даруу, хүлээсэтэй,

тэсэбэритэй, уужам сэдхэлтэй, олоной хэрэгтэй түлөө ходо оролдожо ябадаг, ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандадаг хүн хэн. Тиймэл хадань редакцияда хүдэлхээ ерхэн залуу хүбүүдые абаһаар хүдөө ажахын таһагтал оруулдаг хаабза. Эндэ еһотойл «туршалгын талмай» байгаа гэхээр. Энэ таһагта олохон лэ хүн эдүүррээ хүсэжэ, журналистын жэнхэн харгыга ороһон байха. Тэдэнише бултыень тооложо шадахагүйб. Жэшээн, мүнөө мэдээжэ журналистнууд Владимир Жигжитов, Далай Хубитув, Василий Ширдармаев, Дарма Дондоков, мүн баһа мүнөө үгы Барадий Лайданов, Раднажан Цыдыпов, Геннадий Ринчино болон бусад хүдөө ажахын таһагта Бато Аюшеевичэй хургуули гаранан зон.

Хүнэй бэшэһэн юумэнтэй яахадаа иимэ хашаргүүгөөр носолдодог юм ааб, иигээд тиихэдэ орхихогүй саашань гэжэ заримдаа ханашаш. Тээд хайса бододог үзэхэдэ, хүн иигэжэ хэнэн юумэндээ наринаар хандажа, бодото захата болгожо хурахадаал дүй гүршэл олодог, мэргэжэлээ хүсэд мүлдэг байнал даа. Бато Аюшеевич энэ түрүүн өөрын бэшэһэн, атаархама хайн юумээрээ бигдэндэ жэшээ харуулдаг хэн хаш.

Нүгөө талаараа, хүдөө ажахын таһагта хүдэлхэн хүндэһэн, ажалын хэвээдэ барагдашагүй ехэ байха. «Буряад үнэн» сонинной түрүүшын 2 нюурта энэ таһагай материалнууд үгдэр бүрил байха еһотой, тэрэ муртөө тон яаралтай, шухала юумэн заатаргүй байха зэргэтэй гэгдэдэг хэн. Үнөөхил хабарай тарилга, зунай бэлшээрин хана, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ, намарай ургаа хуряалга, малай үблэжэлгэ гээд, жэлдэ жэлдэ хубарин ерэхэл байха. Эдэ бүгэдэ үгдэр бүри газетэдэ үргэлээр харуулагтын гэжэ дээрэнхэ обкомһоо, Совминһаа амар заяа үзүүхэгүй. Тэрэнье гайхалгүй хэн бээ. Уншагшадтаймнай олонхын хүдөө нотагуудта ажаһуудат хэмнай. Гадаа хүдөө ажахы республикын үйлдэбэриин гол халбаринуудай нэгэн байгаа. 1990 оной урга тээ хүдөөгтэй хамтын, гүрэнэй ажахынуудта 500 мянганһаа холо үлүү үхэр, тэрэ тоогоо 160-170 мянган наалин үнээд, 2 миллион шахуу хонид, 200 гара мянган адуун, арбаад миллион шахуу тахья, галуу, пугаһад үсхээр-рилэгдэдэг хаабза. Хэдэн олон хүстэ техникэ, хэдн ехэ нэлэнхы газар дайдага таряалан, сабиалан, ямар олон түбхинэһэн томо тосхонууд байгаа даа! Хүдөөдэ ажал, ажабайдал бусалжа байгаа бэлэй.

Эдэ бүгэдэ тухай, түрүү хүнүүд, тэдэнэй дүй гүршэл, ханаа сэдхэл, эрмэлзэл тухай бэшэхэдэ урматтай хэн. Хүдөө нотагуудаар ябажа ерэхэдэ, даашагүй гэхээр һонин, олонхые материалнуудаа суглуулжа, омогтой, олзотой ерэхэш. Заримдаа хүйтэ, нойтондо ябагаар, морёр, муухан машинаар ябажа, бэшэхэ юумээ бэдэрхэ, хэн нэгэнтэй хөөрэлдэхэ гэжэ холо, ойроор зориходоо, һүүлдэнь үгдэрөө, хүннэгөө һуужа бэшэхэдэ, эсэхэ, сусахадаашье энэ ажал шэлэхэнэеэ шаналадаггүй хэм.

Бато Аюшеевичэй үшөө нэгэ хайн талань гэхэдэ, тэрэ сугтаа хүдэлжэ байһан хүн бүхэндэ нэгэ тааруу «тухюур» оложо шададаг, залуу хүбүүдэй заримдаа жалжагы гэшэхэеһе наань, дан ехээр зэмэлжэ байдаггүй, тааруу үгэ оложо, ойлгуулдаг, олонхи ушарта шоглон, «хүндүүхэйхэн» газарынь дайраад абадаг байгаа. Залуу хүбүүн Владимир Жигжитов бэшэхэдэ, яһала бэрхэ аад, хууриггүйшэг, ходо һард гээд нэгэ тээшээ гүйжэ ябаһаһан байхадань, «энэ шолмын стул дээрэ хатуухан сабуу няажархидайб» гэхэ. Намайе хаа-яа «эхэнэрнүүдтэ эльгэ нимгэтэйш» гэжэ егтолхобө ханаха. Тиихэдэнь бинь байжа үгэнгүй, «ташые эхэнэр зондо дан хүйтэн бэшэл хат. Сайлалган, хайндэр бүхэндэ хундага үргэхэдэ, «Инаг буряад басаган» гэжэ шүүлэг уянгатуулан унша-дагтнай юун гээшэб?» - гэхэш. Тиихэдэ энеэлдэхэбди.

Иигэжэл тэрэнтэй ажалладаг хэмди. Бато Аюшеевич болон бусад олон хайн хайхан нүхэрднэй манай гунда үгы гүб даа. Багшамнай бата бэхэ зандаа, Валентина Алексеевна нүхэртэеэ 4 хүбүүд, басагадаа хүдэлхэнь гаргаад, ашанар, эзэнэрээ үргэлсэжэ, жаргалтай хайн һуужа байһан, үшөө үнөөхил ажалаа хэжэл ябаһан аад, 1986 ондо гэгшэ наһа барашоо бэлэй. Бато Аюшеевичэй ехэ басаган Галина ехэ хүбүүн Геннадий хоёрын Москва хотодо ажалладаг, ажаһуудаг. Любовь басаганинь дайнай ветерануудай эмшэлүүдэг республиканска госпитальдо таһагыг даагшаар хүдэлнэ. Владимир хүбүүнинь Улаан-Үдэ хотодо байдаг. Долоон ашанар, эзэнэринь баһал өөһэдн ажабайдалай харгы олонхой. Яахабиш, хүнүүд мүнхэ бэшэ, сар, эдэб үбшэн хайрлахагүй.

Тээд ажабайдалтай үргэлжэлөөр, шэнэ хубилаалтануудышье, шэнэ хүнүүдышье ерэхэл байгаа. Угаадаху хэдн жэлдэ хубаряад, энэл таһагта даагшадаар Сергей Дугаржапович Ринчинов (баһа үгы), Галина Хандуевна Дашеева (мүнөө ахамар редакторай орлогшо) гэгшэд ажаллаа. Өөрөөшье ойро зуура даагша болоод үзөөб. һүүлэй жэлүүдтэ энэ таһагта үнөөхил Владимир Жигжитов, Дарма Дондоков гэгшэдгэ гадна, шэнэ хүдэлмэрилэгшэ Эльвира Дамбаеватай (аймагай сониндо удаахан ажаллаһан, дүршэлтэй журналист), мүн дээдэ хургуули хая дүүргэжэ ерхэн залуу хүбүүн Багмажан Гындыцыреновтэй (мүнөө харюусалгата секретарь) хамта одоол наһанайнгаа удаан амаралтада гаратараа хүдэлөөб.

Хэдн ябаһан ажалыемни гүрэн түрэ, түрэл редакци мартаагүй даа, гомдолгүйгөөр магтаал хайрада, орден, медаль, Хүндэлэлэй грамота, тэрэ зэргэнүүдтэһе хүртөөгөө. Мүнхэ байг лэ даа, «Буряад үнэн» сониннай.

М.НАМЖИЛОВ, дайнай болон ажалай ветеран.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б.А.Гылыков (1970-аад онуудай фото).

«Үнэн» сонинной алдартай ойн баярай үмэнэ ондо ондоо үгдэ эндэ хүдэлхэн хүнүүд тухай дурсаһан олон статьянууд хэблэгдээ. Энэ удаа түрэл сониндоо 35 жэлэй туршада үнэн сэхээр алба хэһэн Надежда Михайловна Баторова тухай хөөрхэмнай

Аяар 41 жэлэй саана, 1957 ондо, залуухан Надежда басаган «Буряад үнэнэй» болоһо алхан орожо подчитигаар, һүүлээрнь машинисткээр хүдэлхэ ажалангаа намтарые эхилээ хэн. Тэрэ үгдэ Да-Дубсанович Лубсанов редактор байгаа.

Тиихэдэ Иван Ринчиндоржиевич Очир Мүнхэ Нимаевич Нимаев редакторай орлогшон байһан юм. Бато Будаевич Дашиев - харюусалга секретаряар, Бато Аюшеевич Гылыков - хүдөө ажахын таһагыг даагшаар хүдэлдэг хэн. Мэдээ зохёолшод - Георгий Дашабылов, Цырен-Дон-Хамарев, Матвей Осодоев, Цырендулма Дондо редакциян соелой таһагта хүдэлжэ байгаа. Сергей Цырендоржиев «Үнэнэй» редакторай орлогшон хүдэлжэ байтараа, «Байгал» журналай редакторай томилогдохон юм.

1960-аад онуудай тэн багаар «Буряад үнэн» «Правда Бурятия» сонинтон нэгдүүхэ үе иршэ хүдэлөөб. Хоер сонинной машинисткэнүүд сугт һуужа, материалнууды сохигшо хэмди. Тиихэ Цырен Очирович Очиров нэгдэмэл редакция толгойлоһон бэлэй. Харин Цыден Цыбудзе Цыбудзе «Буряад үнэнэй» редактор байһаа. 35 үе соо дүрбэн редакторай хүтэлбэри доро хүдэлөө гээд, «Үнэнэй» ветеран дурсана.

1980-1990 онуудай үеэр редакторар хүдэлжэ Ревомир Баярович Гармасевые, Цыдын Бадамнов Цырендоржиевие Надежда Михайловна дулаах үгэнүүдээр дурсана. Машинисткын ажал орошо байһан ааб даа: яаралтай материалнууд оршуулгаһады диктовко доро соонь сохих хэрэгтэй. Машинисткэнүүд үглөөгүүр эгээн үр хүдэлжэ эхилдэг хэн. Москвада партинын ямар ехэ хурал зүблөөн болоо наа, А.И Брежнев удаань М.С.Горбачевой захагүй ехэ эмдэхэлүүд тэрэ дороо оршуулха, бултыень хэблүүхэ еһот байгаа. Оршуулагшад Б.М.Ж.Жигжитов Г.Р.Жамсаранова, мүн эрдэмтэд Г.А.Санжиев Л.Д.Шагаларов, С.Б.Бадмаев ерэхэ, яаралтай түрүг энэ ажалые бүтээдэг хэн. Корректорин машинисткэ редакторнууд, дежурнууд (ини ушарта хэдн журналист дежурна болодог байтэ) һүн дүүрэн хүдэлдэг, редакциян машинисткэнь гүрэнэй хүргэдэг бэлэй.

Тэрэ үгдэ намтан суг хүдэлхэн нүхэдн Цыдын Бимбаевна Содномова (һүүдэд корректор болоһон) Роза Цыдендамбаева (удаань радиоо хүдэлөө) Буряад хэлэтэй машинисткэнүүд үсөөн һэн Буряадан телевидения хүдэлхэе олохон түү өөрынтоо орондо Людмила Лонсоновна Цыденова амаралтаһаан дуудажэ, «халаана» туһаагаа хү Намайе халан абаһан Людмила Цыденова түр сониннойгоо дүршэлтэй ажалһадай нэгэ болоһон, хайн хүдэлжэ ябадаг даа.

Москваһаа гүрэн түрэн зүгһөө амаралтанууд орой болотор хүдэлжэ, оло дахин Шэнэ жэлэй майн 1, ноябрийн 7-е ажал дээрэ, али харгыда трамван соо угтаһан байхабди. Ажалай халуу ханамни, бүхы наһамни шахуу «Буряад үнэн» үнгэрөө даа, - гэжэ хэлээд, Надежда Михайловна аятайханаар мийрэхэ юм.

Энээхэн наһандаа гашуун нулимса, эхэ хүн зүрхые тамалһан гашуудал үзэхэн Надежда Михайловна айхабтар энхэргэн хайхан наһада хүн даа. Гэмшэжэ гэмэржэ, уур сүхал болоо байхыень нэгэтэһе хараагүйб. Ходо урихана энеэбхилжэ, даруу номгон зангаараа аята зохидоор юумые залгажа, тааруулжал байда хүшэн эжи боложо, ашанарай амта абажа хүрһэһэ энэ дэлхэйдэ олон удаан жэл соо амар амгалан ажаһуугыт даа.

Туяна САМБЯЛОВА.

МОЛОДЕЖЬ И БУРЯТСКИЙ ЯЗЫК

возможно, что некоторые из авторов газеты были участниками социопсихологических опросов, которые проводились сотрудниками отдела языкознания Института монголоведения, буддологии и тибетологии СО РАН в 1999-2000 годах. Одной из целей опросов было выявление особенностей состояния бурятского языка на переломе веков и десятилетий, поскольку общеизвестно, что его современное состояние и будущее внушает оптимизма и не зря в 1992 году был принят закон «О языках народов Республики Бурятия», в котором бурятскому языку придан статус государственного.

Поскольку одним из показателей жизнеспособности языка наряду с количеством говорящих на нем, их соотношением с общей численностью данной этнической группы, наличием языковой поддержки является его использование молодым поколением, хотелось бы здесь огласить некоторые результаты обследования проведенного среди учащейся молодежи. Опрос проводился среди учащихся старших классов городских и сельских школ, учащихся средних специальных учебных заведений и студентов вузов города Улан-Удэ. В опросе участвовали учащиеся русской национальности, а также для сравнения были опрошены студенты бурятского факультета и старшие классники национального лицея.

Результаты данного обследования сравнивались с данными опроса проведенного среди взрослого населения бурятского населения, проведенного более десяти лет назад и проведенного параллельно с молодежью в эти же 1999-2000 гг. К сожалению, сравнительные данные оказываются не в пользу современного бурятского языка.

Во-первых, среди взрослых респондентов в среднем на 3 процента уменьшились почти все показатели владения родным бурятским языком соответственно, улучшения знания русского языка, в том числе и родного его назвали на 87,2 процента в 90-е годы, а 84 процента респондентов. Среди молодежи лишь 44 процента респондентов бурятской национальности назвали его родным. 20,2 процента не смогли не захотели признать, какой язык у них родной. Интересно, что в пригородных школах (Оронгой, Эркири), процент признающих родным бурятский язык оказался ниже, чем в городских школах 33 процента против 60,8 процента.

Во-вторых, соответственно, оказалось, что молодежь хуже владеет родным языком. В среднем, на 20 процентов ниже оказались показатели владения языком,

как «понимаю» и на 30 процентов - «говорю». Данная тенденция ухудшения характерна и для города, и для села, причем в селе число плохо понимающих и говорящих увеличилось в пять раз, а в городе - в три с половиной. Интересны изменения, касающиеся письменных форм: уменьшилось число учащихся, не владеющих этими формами и очень хорошо владеющих, но увеличилось количество удовлетворительно владеющих чтением и письмом. Эта же оценка оказалась выше и у русских учащихся: 17 (3,3 процента от опрошенных) человек ответили, что очень хорошо и хорошо читают и пишут по-бурятски, 59 - удовлетворительно, но лишь 14 из них в такой же степени понимают, а говорят лишь 6 человек. То есть здесь, видимо, незначительно, но сказывается обучение бурятскому языку в школе, причем более эффективно оно оказалось на письменных формах.

Общеизвестно, что значение школы в овладении письменными формами языка очень велико и, возможно, что незначительные изменения здесь связаны с тем, что только 51,8 процента бурят (и 18,8 процента русских) оказались довольными преподаванием бурятского языка, 25 процентов ответили отрицательно. Преподаванием в основном довольны учащиеся бурятского факультета БГУ, национального лицея №1 и отдельных сельских школ республики. Самые низкие показатели у учащихся городских школ, причем и у бурят (29,5 процента) и у русских (9,9 процента). Интересно, что самые высокие показатели среди русских учащихся, довольных обучением и желающих его изучать, дали ССУЗы: 48,9 процента и 70,2 процента.

Среди причин нежелания или невозможности изучать бурятский язык большинство указало на то, что испытывают трудности в изучении языков (хотя общеизвестно, что простых и легких для изучения языков не бывает), а на втором месте стоит ответ, что он им не пригодится в жизни.

При этом чаще всего не владеющие бурятским языком жалеют о том, что они не знают бурятского языка в ситуациях общения с родственниками, друзьями-бурятами. 21,7 процента респондентов-бурят отметили также случаи посещения дацанов и культурных мест, для городских старшеклассников также значим язык СМИ. 38,1 процента

учащихся русской национальности ответили, что таких случаев не было, на втором месте у них стоит вариант «при общении с родственниками, друзьями-бурятами», а на третьем - «в общественных местах». К сожалению, относительно невысокий рейтинг оказался у ответа «чтение литературы», что, скорее всего, говорит об отсутствии интересной литературы на бурятском языке и о заниженных требованиях преподавания бурятского языка и литературы.

Основным мотивом его изучения для бурятской молодежи является признание его родным, на втором месте стоит ответ «потому что он позволяет познакомиться с достижениями бурятской национальной культуры и т.д.», а на третьем - «потому что его преподают в школе», «потому что он помогает в общении с друзьями, родственниками». Для городских учащихся характерно несколько иное расположение ответов: лишь 51,2 процента ответили, что изучают его, потому что он родной, на втором месте стоит вариант «потому что его преподавали в школе». Данный ответ предпочли и большинство русскоязычных учащихся.

Данные опроса показали, что наиболее часто переход с бурятского языка на русский происходит в общественных местах, в учебном заведении, однако чаще всего это происходит в случае, «когда собеседник не понимает Вас», то есть бурятский язык играет определенную роль в национальной идентификации индивида, при выборе языка общения. Вариант ответа «когда, по вашему мнению, более престижно разговаривать на русском языке» выбрали всего 6,3 процента респондентов.

Молодежь использует преимущественно бурятский язык в различных сферах еще реже: в учебном заведении - 14,7 процента, дома - 38,2 процента, с друзьями-знакомыми - 19,5 процента, с родственниками - 36,4 процента, в общественных местах - 7,2 процента. Читают литературу, газеты и журналы в основном на бурятском языке около 4 процентов, слушают радио и ТВ - 2,4 процента, переписываются - около 3 процента. Если десять лет назад на вопрос, на каком языке вы разговариваете с родителями, 10,5 процента ответили, что общаются с родителями только по-русски, то сейчас 12,7 процента, а среди молодых респондентов этот процент еще выше - 17,6 процента. Лишь 5,4 процента городских школьников ответили, что дома преимущественно общаются по-бурятски. То есть сферы функционирования бурятского языка все более ограничиваются.

О степени социальной активности молодого поколения, их информированности о политической жизни республики, а также отношении к происходящим в обществе изменениям можно судить по ответам на вопросы, связанным с государственным бурятским языком. О том, что существует такой закон, ответила лишь четверть опрошенных учащихся, что, вероятно, связано не только с недостаточной информированностью населения, но, скорее всего, с индифферентным отношением к проблеме. Положительно приняты положения закона оценили 58,2 процента бурят и 36 процентов русских молодых людей. Причем доля положительных ответов в городских школах превысила таковой в пригороде, что

еще раз подтверждает своеобразие языковой ситуации в пригородах, поселках городского типа.

К сожалению, и среди бурятских, и среди русских учащихся относительно высокий процент ответивших, что безразлично относятся к данной проблематике. Однако они оказались очень активными, отвечая на вопрос: Как вы считаете, должен ли Президент Бурятии знать бурятский язык? Причем 92,6 процента учащихся-бурят и 84,6 процента русских положительно ответили на вопрос.

О степени престижности бурятского языка, его востребованности можно судить по ответам на ряд вопросов. В частности, более 90 процентов лиц бурятской национальности ответили, что они хотели бы, чтобы их дети знали родной язык, 45,6 процента русских также не против того, чтобы их дети знали бурятский язык. Причем самый высокий процент опять же у учащихся техникумов (57,4 процента), а самый низкий у старшеклассников городских школ (26,4 процента).

Итак, цифры говорят сами за себя, и проведенное обследование и сравнение с показателями прошлых лет выявило общую тенденцию ухудшения положения бурятского языка в Республике Бурятия, остаются значительными различия в знаниях бурятского языка, в их речевой практике, от свободного свободного высказывания до понимания отдельных слов и незначения ни одного слова. Сферы функционирования бурятского языка остаются очень ограниченными и, соответственно, недостаточно стимулы для его овладения. Несмотря на попытки изменить данную ситуацию процесс улучшения пока не приобрел необратимый характер. Анкетирование и особенно лингвокультурологическая часть анкеты, к сожалению, подтвердили общую тенденцию ухудшения грамотности и русских, и бурятских учащихся. Можно только отметить достаточно высокий уровень языковой подготовки учащихся национально-го лицея №1, которые показали отличное владение и бурятским, и русским языками, причем русским языком даже лучше, чем русские учащиеся в русских школах.

Г. ДЫРХЕЕВА.

Ведущий научный сотрудник ИМБТ СО РАН.

Хэжэнгын аймагай аялга дуунай «Үетэн» ансамблин 25 жэлэй ойд

СОЁЛШОД НЮТАГТАА ХҮНДЭТЭЙ

Олон зондоо хүндэтэй
Омог доржуун зангаараа.
Үетэмди, эбтэй зомди,
Үглөөдэртөө найданабди.
харуул ханаа ханаалнамди!
хайхан дуугаа дууланамди!

гэжэ, дуунай үгэ бэшэһэнэй түдөө баяр хүргэбэ, «Үетэн» гэжэ дууе Баяр Шойдоков бэшэ, тэрэ хайн дуун ансамблимнай хүлдэ гэжэ дуулаба гэшэ.

«Үетэн» ансамбль саашадаа нэрээ нэрлүүлжэ, Хэжэнгэлэ холуур, бүхэ Буряад орон соогоо суурхажа эхилээ бэлэй. Концертүүдэйнгээ репертуарта республикынгаа мэдээжэ композиторнуудай дуунуудые оруулхаа гадна Хэжэнгынгээ поэдүүд Георгий Дашабылов, Дансаран Доржогутабай, Владислав Түгдүмэ, Елизавета Семенова болон бусдаид үгэ дээрэ нютагайнгаа композиторнууд Баяр Баторжиев, Цырен Шойжонимаев, Булад Гомбоев, Эдик Цымпилов

гэгшэдэй бэшэһэн дуунуудые дуушад Баярмаа Дамдинова, Лубсан Митылов дууладаг. «Үетэн» ансамбль нютагайнгаа харалгануудта хабаадалсахаа гадна республикынгаа фестиваль болон конкурсуудта ходо хабаадалсажа, нилээд дээгүүр сэгилтэдэ хүртэдэг.

Нэгэ Сагаалганай дуунай хайндэртэ «Үетэн» ансамблинхидтай уулзажа, тон дүтөө танилсаа бэлэй. Ансамблие хүтэлбэрилгэшэ, композитор Баяр Шойдоков Хэжэнгэ нютаг тухаймнай, эжы тухаймни дуу бэшыг даа гэжэ захиһан юм. Тэрэ захяань удаан болгонгүй дүүргэ агша бэлэйб. Тиин «Хэжэнгын хүбүүд, басагад» гэхэн үгэ дээрэм Баяр тон захид дуу бэшэжэ, ансамблин дуушад концертэдэ тон дэб-жэлэтэйгээр дууладаг юм.

Шалсаанамнай,
хэбхезмнай
Шамбай манаа адислаа.
Хэжэнгын гол, Худан гол
Хэсэг - аршаан амсуулаа...

Хэжэнгын хүбүүд, басагад
Хэтын үргэн замтайбди.
Бурядайнгаа юрөөлөөр
Булта заяа золтойбди!

Үбгэн баабайн нютагнаа
Үлүү тоонто байгаагүй.
Арадайнгаа урданай
Алтан заншал алдаагүй...

Хэжэнгын хүбүүд, басагад
Хэтын үргэн замтайбди.
Бурядайнгаа юрөөлөөр
Булта заяа золтойбди!

Хэдэг ажал домогтой,
Хэмнайш доржуун, омогтой.
Мэргэжэлтэн, эрдэмтэн,
Мэргэн, уран бэлгитэн...

Хэжэнгын хүбүүд, басагад
Хэтын үргэн замтайбди.
Бурядайнгаа юрөөлөөр
Булта заяа золтойбди.

Хэжэнгымнай «Үетэн» ансамблинхид хүршэ Ярууна болон Хориингоо аймагуудаар гастрольдо ябаханаа гадна үргэн Бурядайнгаа нютагуудаар гастрольдо ябажа, бэлиг шадабарияа үзүүдэг. Иигэжэ ябаханаа, соёлшод дүй дүршэлтэй боложо, олон дуунуудаа арад зонтойгоо танилсуулаа бшуу.

Эдэ үдэрнүүдтэ «Үетэн» ансамблинхид анха тогтохоор 25 жэлэйнгээ оёе тэмдэглэжэ байна. Уран шадабарта залуу үетэнөө энэ хайндэрөөрнь халуунаар амаршалаад, улам ехэ амжалта, илалта үрээрнэ!

Гунгаа ЧИМИТОВ,
Бурядай арадай поэт.

Хори гаран жэлэй урда Хэжэнгын аймагай олон элшодой, тэрэ тоодо Баяр Шойдоковой эдэбхээр «Үетэн» ансамблэ дуунай ансамбль туулагдаа гэжэ «Буряад үнэн» сониндо уншаба гэһэнб. Эмэдээсэл намайс ехэтэ хархуулаа һэн, юуб гэхэдэ, Хэжэнгэ нютагаар яһала һабан, соёл болбосоролоо хэдэг хүгжөөһөн аймаг гэжэ хэдэг, тэндэһээ урган гараһан он хүгжэмшэ, шүлэгшэд, эгжэгшэдые таниха байна юуб.

Тиин Хэжэнгын аймагай аялга дуунай ансамбляда ороолһан «Үетэн» гэхэн шүлэгшэб гэшэб.

Үетэмнай эршэмтэй -
Үндэр хуби заяатай.
Үгэн нангин хэрэгээ
Үргэхэхэ захяатай.
Үетэмди, эбтэй зомди,
Үглөөдэртөө найданабди.
харуул ханаа ханаалнамди!
хайхан дуугаа дууланамди!

Үетэмнай бэлгитэй
Үгэн манхан тэнгэри
Зоригымнай үргэжэ,
Золтой манаа энхээрэ.
Үетэмни, эбтэй зомди,
Үглөөдэртөө найданабди.
харуул ханаа ханаалнамди!
хайхан дуугаа дууланамди!

Үетэмнай хүхүүтэй -
Үгөөр, хэлээр шалгараа.

ПРОГРАММА

Понедельник, 24

ОРТ

- 07.00 Доброе утро!
08.00 Новости.
08.15 Т/с «Земля любви».
11.15 Что? Где? Когда?
12.25 Док. детектив.
13.00 Библиомания.
13.15 Новости.
13.15 Поле чудес.
14.05 Чтобы помнили...
14.35 Л. Филатов в х/ф «Кто платит за удачу?»
16.00 Новости.
16.35 Зов джунглей.
17.00 Прямая линия с Президентом России Е.Р. Путиным.
18.15 Спасатели. Экстренный вызов.
18.40 Мультсеанс.
19.00 Новости.
19.25 С легким паром!
20.00 Жди меня.
21.00 Кто хочет стать миллионером?
22.00 Время.
22.35 Прямая линия с Президентом России Е.Р. Путиным.
23.45 Независимое расследование.
00.30 Время

00.50 Концерт «Три тенора. Рождество».

БГТРК 07.40 Утро Бурятии.

ОРТ

- 07.50, 08.50, 09.50, 10.50 Рести-Москва.
08.00, 09.00, 10.00, 11.00 Рести.
08.15 Т/с «Селеста, всегда Селеста».
08.45 Православный календарь.
09.15 Телетузики.
09.40 Семейные новости.
10.15 Москва - Минск.
10.35 Экспертиза РТР.
11.15 И. Юлпер в х/ф «Госпожа Бовари».
13.00 Рести.
13.30 Т/с «Санта-Барбара».
14.15 Мультфильм.
14.30 Т/с «Крылья любви».
15.30 Что хочет женщина?
16.00 Рести.
16.30 Т/с «Дикий ангел».
17.00 Прямая линия с Президентом России Е.Р. Путиным.
18.20 Т/с «FM и ребята».
19.00 Рести.

БГТРК 19.30 Мультфильм.
19.40 Урок бурятского языка
19.50 Р песни - душа народа.
20.00 Байгал.
20.15 Рек-тайм.
20.20 Гороскоп.

- 20.25 Буряад орон.
21.00 Профессионалы.
21.15 Лучший покупатель компании «Кампус».
21.20 Подробно и обстоятельно.
21.30 Республиканские новости.
21.50 Гороскоп.

КАНАЛ «РОССИЯ» 22.00 Рести РТР.

БГТРК 22.35 Рести-Бурятия.

КАНАЛ «РОССИЯ» 22.55 Детектив «Пуаро Агаты Кристи».
01.00 Рести.
01.30 Рести-Москва.
01.45 Дежурная часть.
02.00 У. Райдер в х/ф «Маленькие женщины».

ОРТ

- 17.00 М/с «Бэтмен».
17.30 М/с «Скуби Ду».
17.50 Акция «Антинасилие». «Частное дело с Александрой Марининой».
18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла».
19.00 Осторожно, Модерн-2.
19.30 Клип-презент.
19.55 Товарный ряд.
20.00 Т/с «Веселая компания».
20.30 Т/с «Как в кино».
20.55 Жизнь без риска.
21.00 Т/с «Зачарованные».
22.00 Х/ф «Я буду дома к Рождеству».

НТВ

- 08.00 Сегодня.
08.10 Афиша.
08.20 Наши любимые животные.
08.25 Карданный вал.
08.30 Рпрок.
08.40 Афиша.
08.50 Наши любимые животные.
08.55 Пять минут с Новоженовым.
09.00 Сегодня.
09.15 Криминал.
09.25 Большие деньги.

- 09.35 Карданный вал.
09.40 Пять минут с Новоженовым.

Вым. 09.50 Наши любимые животные.
09.55 Чистосердечное признание.

- 10.25 Служба спасения.
11.00 Сегодня.
11.15 Намедни.
12.25 Куклы.
12.45 Рпрок.
13.00 Сегодня.
13.20 Наши любимые животные.
15.00 Сегодня.
15.25 Большие деньги.
15.35 Принцип «Домино».
16.45 Афиша.
16.50 Криминал.
17.00 Сегодня.
17.40 Карданный вал.
17.50 Пять минут с Новоженовым.

Тивиком

- 07.00 Начало.
08.00 М/с «Икс-мен».
08.30 М/с «Тик-герой».
09.00 м/с «Фантастическая четверка».
09.30 М/с «Принцесса Сиси».
10.00 «24».
10.15 Метро.
10.30 Мир спорта глазами «Жиллетт».
11.00 Х/ф «Ночная тревога».
13.05 Параллели.
13.30 Лоск.
13.35 Телемагазин.
14.00 «24».
14.15 Случайный свидетель.
14.45 Т/с «Дальнбойщики».
17.00 М/с «Принцесса Сиси».
17.30 М/с «Фантастическая четверка».

- 18.00 Школьное ТВ.
18.25 Музыкальные поздравления.

- 18.55 Т/с «Чертенюк».
20.00 Сейчас.
20.20 Лоск.
20.30 «24».
21.00 М/с «Футурама».
21.30 Х/ф «Успех».
23.40 Т/с «Конференция маньяков».
01.00 Сейчас.
01.30 Телеспецназ.
01.45 Телетузики.
02.00 Футбольный курьер.
02.30 «Необыкновенно-обыкновенное Рождество. Натали Коул».

Ариг Ус

- 08.00 Сейчас.
08.25 Дорожный патруль.
08.40 Мое кино.
09.30 Катастрофы недели.
10.05 Завтрак с Соловьевым.
10.40 Формула успеха.
11.00 Т/с «Черный ворон».
12.10 ТЦ «Түмэр морин» предлагает...
12.15 День за днем.
12.30 Сейчас. Спорт.
12.40 День за днем.
13.00 Сейчас.
13.15 День за днем.
13.30 Сейчас.
13.35 Спорт.
13.40 День за днем.
13.50 Назло.
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Ры - очевидец.
17.30 Дорожный патруль.
17.40 Победоносный голос верующего.
18.05 ТЦ «Түмэр морин» предлагает...
18.10 Музыкальный подарок.
18.30 Т/с «Охота на Золушку».
19.40 То, что надо!
20.00 Сейчас.
20.25 Восточный экспресс.
20.40 Формула успеха.
21.00 Т/с «Черный ворон».
22.05 Итоги.
23.35 Т/с «Женщина с характером».
00.40 Сейчас.

Зимний сезон на «Верхней Березовке!»
Пансионат "Верхняя Березовка" приглашает гостей и жителей республики отдохнуть и поправить свое здоровье.
Проезд авт. №8 до ост. "Дом отдыха", тел.34-45-75

Вторник, 25

ОРТ

- 07.00 Доброе утро!
10.00 Новости.
10.15 Жди меня.
11.15 С легким паром!
11.40 Кто хочет стать миллионером?
12.35 Непутевые заметки.
12.50 Библиомания.
13.00 Новости.
13.15 Русский экстрим.
13.40 Комедия «Здравствуйте, ваша тетя!».
15.35 Дисней-клуб: «Любимый».
16.00 Новости.
16.15 К/ж «Ералаш».
16.25 Х/ф «Серенада Солнечной долины».
18.00 Большая стирка.
19.00 Новости.
19.15 Однако.
19.25 Т/с «Ускоренная почта».
20.00 Т/с «Земля любви».
21.00 Слабое звено.
22.00 Время.
22.35 Т/с «Остановка по требованию-2».
23.45 Д/ф «Последний год империи».
00.30 Время.
00.50 Д/ф «Частный взгляд на жизнь президента».
02.40 Т/с «Паранормальные явления. Закрытое досье».

- леста».
08.45 Православный календарь.
09.15 Телетузики.
09.40 Семейные новости.
10.15 Национальный доход.
10.20 Дежурная часть.
10.35 Экспертиза на РТР.
11.15 Т/с «Агентство НЛС».
12.05 Папа, мама, я - спортивная семья».
13.00 Рести.
13.30 Т/с «Санта-Барбара».
14.15 Мультфильмы.
14.30 Рядом с тобой.
15.30 Что хочет женщина?
16.00 Рести.
16.30 Т/с «Крылья любви».
17.25 Т/с «Дикий ангел».
18.20 Т/с «Простые истины».
19.00 Рести.

БГТРК 19.30 Улгур.
20.00 Байгал.
20.15 Рек-тайм.
20.20 Гороскоп.
20.25 Тамир.
20.40 Мы и налоги.
20.50 Д/ф «Земля дикого снега».
21.20 Из золотого фонда

БГТРК 21.30 Республиканские новости.
21.50 Гороскоп.

КАНАЛ «РОССИЯ» 22.00 Рести РТР.

БГТРК 22.35 Рести-Бурятия.

КАНАЛ «РОССИЯ» 22.55 Т/с «Марш Турецкого-2».
00.30 Д/с «Откройте, милиция».
01.00 Рести.
01.30 Рести-Москва.
01.45 Комедия «Марта встречает Френка, Даниэля и Лоуренса».
03.20 Кинескоп.

ОРТ

- 17.00 М/с «Бэтмен».
17.30 М/с «Скуби Ду».
18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла».
19.00 Шоу-бизнес.
19.30 Клип-презент.
19.55 Товарный ряд.
20.00 Т/с «Веселая компания».
20.30 Т/с «Как в кино».
20.55 Жизнь без риска.
21.00 Т/с «Зачарованные».
22.00 Х/ф «Санта Клаус».

НТВ

- 08.00 Сегодня.
08.50 Карданный вал.
09.00 Сегодня.
09.15 Рпрок.
09.25 Наши любимые животные.
09.30 Пять минут с Новоженовым.
09.35 Афиша.
09.40 Криминал.
09.45 Большие деньги.
09.55 Пять минут с Новоженовым.

- 10.00 Т/с «Скорая помощь».
11.00 Сегодня.
11.20 Алчность.
12.05 Шоу Елены Степаненко.
12.50 Пять минут с Новоженовым.
13.00 Сегодня.
13.20 Наши любимые животные.
13.25 Т/с «Полицейские».
15.00 Сегодня.
15.25 Большие деньги.
15.35 Принцип «Домино».
16.45 Афиша.
16.50 Криминал.
17.00 Сегодня.
17.30 Рпрок.
17.40 Карданный вал.
17.50 Пять минут с Новоженовым.

ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР «БАЙКАЛ»
Цены действительны с 20 по 27 декабря
ул. Сахьяновой, 6 а, ост. «ПОШ», с обратной стороны Геолог. института, тел.: 33 43-86, ул. Гагарина, 37. Тел.: 26-30-87 (напротив магазина «Юбилейный») РАБОТАЕМ БЕЗ ВЫХОДНЫХ

Тивиком

- 20.05 Алчность.
21.00 Сегодня.
21.30 Т/с «Ростов-папа».
22.35 Т/с «Скорая помощь».
23.40 Криминал.
24.00 Сегодня.
00.35 Герой дня.
00.55 Гордон.
07.00 Начало.
08.00 М/с «Икс-мен».
08.30 М/с «Тик-герой».
09.00 М/с «Фантастическая четверка».
09.30 М/с «Принцесса Сиси».
10.00 «24».
10.15 Телеспецназ.
10.30 Футбольный курьер.
11.00 Х/ф «Успех».
13.30 Лоск.
13.35 Телемагазин.
14.00 «24».
14.15 Случайный свидетель.
14.45 Т/с «Конференция маньяков».
16.00 Т/с «Секретные материалы».
17.00 М/с «Принцесса Сиси».
17.30 М/с «Фантастическая четверка».
18.00 М/с «Тик-герой».
18.25 Музыкальные поздравления.
18.55 Т/с «Чертенюк».
20.00 Сейчас.
20.20 Лоск.
20.30 «24».
21.00 М/с «Футурама».
21.30 х/ф «Рлюбленный гастро-лер».
23.40 Т/с «Конференция маньяков».
01.00 Сейчас.
01.30 Телеспецназ.
01.45 Х/ф «Сослуживцы».

Ариг Ус

- 08.00 Восточный экспресс.
08.15 Сейчас.
08.50 Тушите свет.
09.00 ТЦ «Түмэр морин» предлагает...
09.05 Дорожный патруль.
09.20 Грани.
09.50 Спорт.
10.00 Формула успеха.
10.25 Т/с «Детектив Нэш Бриджес».
11.25 Т/с «Черный ворон».
12.30 Сейчас.
12.40 День за днем.
13.00 Сейчас.
13.15 День за днем.
13.30 Сейчас.
13.40 Тушите свет.
13.50 Назло.
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Д/с «Самые громкие преступления XX века»
17.30 Дорожный патруль.
17.45 Победоносный голос верующего.
18.15 ТЦ «Түмэр морин» предлагает...
18.20 Музыкальный подарок.
18.50 Т/с «Охота на Золушку».
20.00 Сейчас.
20.25 Восточный экспресс.
20.40 Формула успеха.
21.00 Киноподробно.
21.10 Т/с «Черный ворон».
22.15 Право знать.
22.30 Т/с «Женщина с характером».
23.20 Без галстука.
24.00 Сейчас.
00.30 Спорт.
00.35 Восточный экспресс.
00.50 Соловьиная ночь.

ПРОГРАММА

Понедельник, 24

ОРТ

- 07.00 Доброе утро!
- 10.00 Новости.
- 10.15 Т/с «Земля любви».
- 11.15 Что? Где? Когда?
- 12.25 Док. детектив.
- 12.50 Библиомания.
- 13.00 Новости.
- 13.15 Поле чудес.
- 14.05 Чтобы помнили...
- 14.35 Л. Филатов в х/ф «Кто платит за удачу?»
- 15.00 Новости.
- 16.35 Зов джунглей.
- 17.00 Прямая линия с Президентом России В.Р. Путиным.
- 18.15 Спасатели. Экстренный зов.
- 18.40 Мультсеанс.
- 19.00 Новости.
- 19.25 С легким паром!
- 20.00 Жди меня.
- 21.00 Кто хочет стать миллионером?
- 22.00 Время.
- 22.35 Прямая линия с Президентом России В.Р. Путиным.
- 23.45 Независимое расследование.
- 00.30 Время

00.50 Концерт «Три тенора. Рождество».

ОРТ

- 07.40 Утро Бурятии.
- 07.50, 08.50, 09.50, 10.50 Рести-Москва.
- 08.00, 09.00, 10.00, 11.00 Рести.
- 08.15 Т/с «Селеста, всегда Селеста».
- 08.45 Православный календарь.
- 09.15 Телепузики.
- 09.40 Семейные новости.
- 10.15 Москва - Минск.
- 10.35 Экспертиза РТР.
- 11.15 И. Юппер в х/ф «Госпожа Бовари».
- 13.00 Рести.
- 13.30 Т/с «Санта-Барбара».
- 14.15 Мультфильм.
- 14.30 Т/с «Крылья любви».
- 15.30 Что хочет женщина?
- 16.00 Рести.
- 16.30 Т/с «Дикий ангел».
- 17.00 Прямая линия с Президентом России В.Р. Путиным.
- 18.20 Т/с «FM и ребята».
- 19.00 Рести.

Зимний сезон на «Верхней Березовке»!
 Пансионат "Верхняя Березовка" приглашает гостей и жителей республики отдохнуть и поправить свое здоровье.

Проезд авт. №8 до ост. "Дом отдыха", тел.34-45-75

Вторник, 25

ОРТ

- 07.00 Доброе утро!
- 10.00 Новости.
- 10.15 Жди меня.
- 11.15 С легким паром!
- 11.40 Кто хочет стать миллионером?
- 12.35 Непутевые заметки.
- 12.50 Библиомания.
- 13.00 Новости.
- 13.15 Русский экстрим.
- 13.40 Комедия «Здравствуйте, ваша тетя!»
- 15.35 Дисней-клуб: «Любимый».
- 16.00 Новости.
- 16.15 К/ж «Ералаш».
- 16.25 Х/ф «Серенада Солнечной долины».
- 18.00 Большая стирка.
- 19.00 Новости.
- 19.15 Однако.
- 19.25 Т/с «Ускоренная посылка».
- 20.00 Т/с «Земля любви».
- 21.00 Слабое звено.
- 22.00 Время.
- 22.35 Т/с «Остановка по требованию-2».
- 23.45 Д/ф «Последний год империи».
- 00.30 Время.
- 00.50 Д/ф «Частный взгляд на жизнь президента».
- 02.40 Т/с «Паранормальные явления. Закрытое досье».

- 08.45 Православный календарь.
- 09.15 Телепузики.
- 09.40 Семейные новости.
- 10.15 Национальный доход.
- 10.20 Дежурная часть.
- 10.35 Экспертиза на РТР.
- 11.15 Т/с «Агентство НЛС».
- 12.05 Папа, мама, я - спортивная семья».
- 13.00 Рести.
- 13.30 Т/с «Санта-Барбара».
- 14.15 Мультфильмы.
- 14.30 Рядом с тобой.
- 15.30 Что хочет женщина?
- 16.00 Рести.
- 16.30 Т/с «Крылья любви».
- 17.25 Т/с «Дикий ангел».
- 18.20 Т/с «Простые истины».
- 19.00 Рести.

- 19.30 Улгур.
- 20.00 Байгал.
- 20.15 Рек-тайм.
- 20.20 Гороскоп.
- 20.25 Тамир.
- 20.40 Мы и налоги.
- 20.50 Д/ф «Земля дикого снега».
- 21.20 Из золотого фонда

- 21.30 Республиканские новости.
- 21.50 Гороскоп.
- 22.00 Рести РТР.
- 22.35 Рести-Бурятия.
- 22.55 Т/с «Марш Турецкого-2».
- 00.30 Д/с «Откройте, милиция».
- 01.00 Рести.
- 01.30 Рести-Москва.
- 01.45 Комедия «Марта встречает Френка, Даниэля и Лоуренса».
- 03.20 Кинескоп.

- 20.25 Буряад орон.
- 21.00 Профессионалы.
- 21.15 Лучший покупатель компании «Кампус».
- 21.20 Подробно и обстоятельно.
- 21.30 Республиканские новости.
- 21.50 Гороскоп.

КАНАЛ «РОССИЯ»

- 22.00 Рести РТР.
- БГТРК
- 22.35 Рести-Бурятия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

- 22.55 Детектив «Пуаро Агаты Кристи».
- 01.00 Рести.
- 01.30 Рести-Москва.
- 01.45 Дежурная часть.
- 02.00 У. Райдер в х/ф «Маленькие женщины».

ОРТ

- 17.00 М/с «Бэтмен».
- 17.30 М/с «Скуби Ду».
- 17.50 Акция «Антинасилие».
- «Частное дело с Александрой Марининой».
- 18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла».
- 19.00 Осторожно, Модерн-2.
- 19.30 Клип-презент.
- 19.55 Товарный ряд.
- 20.00 Т/с «Реселая компания».
- 20.30 Т/с «Как в кино».
- 20.55 Жизнь без риска.
- 21.00 Т/с «Зачарованные».
- 22.00 Х/ф «Я буду дома к Рождеству».

ОРТ

- 08.00 Сегодня.
- 08.10 Афиша.
- 08.20 Наши любимые животные.
- 08.25 Карданный вал.
- 08.30 Впрок.
- 08.40 Афиша.
- 08.50 Наши любимые животные.
- 08.55 Пять минут с Новоженовым.
- 09.00 Сегодня.
- 09.15 Криминал.
- 09.25 Большие деньги.

ОРТ

- 17.00 М/с «Бэтмен».
- 17.30 М/с «Скуби Ду».
- 18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла».
- 19.00 Шоу-бизнес.
- 19.30 Клип-презент.
- 19.55 Товарный ряд.
- 20.00 Т/с «Реселая компания».
- 20.30 Т/с «Как в кино».
- 20.55 Жизнь без риска.
- 21.00 Т/с «Зачарованные».
- 22.00 Х/ф «Санта Клаус».

ОРТ

- 08.00 Сегодня.
- 08.50 Карданный вал.
- 09.00 Сегодня.
- 09.15 Впрок.
- 09.25 Наши любимые животные.
- 09.30 Пять минут с Новоженовым.
- 09.35 Афиша.
- 09.40 Криминал.
- 09.45 Большие деньги.
- 09.55 Пять минут с Новоженовым.

ОРТ

- 10.00 Т/с «Скорая помощь».
- 11.00 Сегодня.
- 11.20 Алчность.
- 12.05 Шоу Елены Степаненко.
- 12.50 Пять минут с Новоженовым.
- 13.00 Сегодня.
- 13.20 Наши любимые животные.
- 13.25 Т/с «Полицейские».
- 15.00 Сегодня.
- 15.25 Большие деньги.
- 15.35 Принцип «Домино».
- 16.45 Афиша.
- 16.50 Криминал.
- 17.00 Сегодня.
- 17.30 Впрок.
- 17.40 Карданный вал.
- 17.50 Пять минут с Новоженовым.

КАНАЛ «РОССИЯ»

- 17.55 Т/с «Графиня де Монсо-ро».
- 19.00 Т/с «Ростов-папа».

- 09.35 Карданный вал.
- 09.40 Пять минут с Новоженовым.
- 09.50 Наши любимые животные.
- 09.55 Чистосердечное признание.
- 10.25 Служба спасения.
- 11.00 Сегодня.
- 11.15 Намедни.
- 12.25 Куклы.
- 12.45 Впрок.
- 13.00 Сегодня.
- 13.20 Наши любимые животные.
- 15.00 Сегодня.
- 15.25 Большие деньги.
- 15.35 Принцип «Домино».
- 16.45 Афиша.
- 16.50 Криминал.
- 17.00 Сегодня.
- 17.40 Карданный вал.
- 17.50 Пять минут с Новоженовым.

КАНАЛ «РОССИЯ»

- 17.55 Т/с «Графиня де Монсо-ро».
- 19.00 Т/с «Ростов-папа».
- 20.05 Алчность.
- 21.00 Сегодня.
- 21.30 Д/ф «Конец Союза».
- 22.35 Т/с «Скорая помощь».
- 23.30 Криминал.
- 24.00 Сегодня.
- 00.35 Герой дня.
- 00.55 Журнал Лиги чемпионов.
- 01.30 Гордон.

ОРТ

- 19.00 Т/с «Ростов-папа».
- 20.05 Алчность.
- 21.00 Сегодня.
- 21.30 Д/ф «Конец Союза».
- 22.35 Т/с «Скорая помощь».
- 23.30 Криминал.
- 24.00 Сегодня.
- 00.35 Герой дня.
- 00.55 Журнал Лиги чемпионов.
- 01.30 Гордон.

ОРТ

- 07.00 Начало.
- 08.00 М/с «Икс-мен».
- 08.30 М/с «Тик-герой».
- 09.00 М/с «Фантастическая четверка».
- 09.30 М/с «Принцесса Сиси».
- 10.00 «24».
- 10.15 Метро.
- 10.30 Мир спорта глазами «Жиллетт».
- 11.00 Х/ф «Ночная тревога».
- 13.05 Параллели.
- 13.30 Лоск.
- 13.35 Телемагазин.
- 14.00 «24».
- 14.15 Случайный свидетель.
- 14.45 Т/с «Дальнобойщики».
- 17.00 М/с «Принцесса Сиси».
- 17.30 М/с «Фантастическая четверка».

ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР «БАЙКАЛ»

Безопасный детский набор (вместе с Москвой, (линейные цены)	38 руб.
Мультик детский (вместе с Москвой, (линейные цены)	78 руб.
Колготки х/б, 3 вида, с Москвой, (линейные цены)	14 руб.
Колготки х/б, 3 вида, с Москвой, (линейные цены)	20 руб.
Нижнее белье, детские, (линейные цены)	1 руб. 999
Резиновые детские сандалии, с Москвой, (линейные цены)	68 руб.
Сандалии резиновые, с Москвой, (линейные цены)	178 руб.
Обувь зимняя детская, мужская, женская, (линейные цены)	230 руб.
Сандалии резиновые, с Москвой, (линейные цены)	698 руб.
Сандалии из текстиля, резиновые, мужские, с искусственным мехом, (линейные цены)	798 руб.
Сандалии зимние, резиновые, с Москвой, (линейные цены)	498 руб.
Туфли кожаные муж. дет., 20 мод. Нов. Зеландия, (линейные цены)	240 руб.
Брюки детские, резиновые, с Москвой, (линейные цены)	128 руб.
Валенки детские, резиновые, с Москвой, (линейные цены)	198 руб.

ул. Сахьянэвой, 6 а, ост. «ПОШ», с обратной стороны Геолог. института, тел.: 33-43-86, ул. Гагарина, 37, тел.: 26-30-87 (напротив магазина «Юбилейный») РАБОТАЕМ БЕЗ ВЫХОДНЫХ

ОРТ

- 20.05 Алчность.
- 21.00 Сегодня.
- 21.30 Т/с «Ростов-папа».
- 22.35 Т/с «Скорая помощь».
- 23.40 Криминал.
- 24.00 Сегодня.
- 00.35 Герой дня.
- 00.55 Гордон.

ОРТ

- 07.00 Начало.
- 08.00 М/с «Икс-мен».
- 08.30 М/с «Тик-герой».
- 09.00 М/с «Фантастическая четверка».
- 09.30 М/с «Принцесса Сиси».
- 10.00 «24».
- 10.15 Телеспецназ.
- 10.30 Футбольный курьер.
- 11.00 Х/ф «Успех».
- 13.30 Лоск.
- 13.35 Телемагазин.
- 14.00 «24».
- 14.15 Случайный свидетель.
- 14.45 Т/с «Конференция маньяков».
- 16.00 Т/с «Секретные материалы».
- 17.00 М/с «Принцесса Сиси».
- 17.30 М/с «Фантастическая четверка».
- 18.00 М/с «Тик-герой».
- 18.25 Музыкальные поздравления.
- 18.55 Т/с «Чертенюк».
- 20.00 Сейчас.
- 20.20 Лоск.
- 20.30 «24».
- 21.00 М/с «Футурама».
- 21.30 х/ф «Рлюбленный гастро-лер».
- 23.40 Т/с «Конференция маньяков».

ОРТ

- 01.00 Сейчас.
- 01.30 Телеспецназ.
- 01.45 Х/ф «Сослуживцы».

ОРТ

- 18.00 Школьное ТР.
- 18.25 Музыкальные поздравления.
- 18.55 Т/с «Чертенюк».
- 20.00 Сейчас.
- 20.20 Лоск.
- 20.30 «24».
- 21.00 М/с «Футурама».
- 21.30 Х/ф «Успех».
- 23.40 Т/с «Конференция маньяков».
- 01.00 Сейчас.
- 01.30 Телеспецназ.
- 01.45 Телетузики.
- 02.00 Футбольный курьер.
- 02.30 «Необыкновенно-обыкновенное Рождество. Натали Коул».

ОРТ

- 08.00 Сейчас.
- 08.25 Дорожный патруль.
- 08.40 Мое кино.
- 09.30 Катастрофы недели.
- 10.05 Завтрак с Соловьевым.
- 10.40 Формула успеха.
- 11.00 Т/с «Черный ворон».
- 12.10 ТЦ «Тумэр морин» предлагает...
- 12.15 День за днем.
- 12.30 Сейчас. Спорт.
- 12.40 День за днем
- 13.00 Сейчас.
- 13.15 День за днем.
- 13.30 Сейчас.
- 13.35 Спорт.
- 13.40 День за днем.
- 13.50 Назло.

ОРТ

- 17.00 Ры - очевидец.
- 17.30 Дорожный патруль.
- 17.40 Победоносный голос верующего.
- 18.05 ТЦ «Тумэр морин» предлагает...
- 18.10 Музыкальный подарок.
- 18.30 Т/с «Охота на Золушку».
- 19.40 То, что надо!
- 20.00 Сейчас.
- 20.25 Восточный экспресс.
- 20.40 Формула успеха.
- 21.00 Т/с «Черный ворон».
- 22.05 Итоги.
- 23.35 Т/с «Женщина с характером».
- 00.40 Сейчас.

ОРТ

- 08.00 Восточный экспресс.
- 08.15 Сейчас.
- 08.50 Тушите свет.
- 09.00 ТЦ «Тумэр морин» предлагает...
- 09.05 Дорожный патруль.
- 09.20 Грани.
- 09.50 Спорт.
- 10.00 Формула успеха.
- 10.25 Т/с «Детектив Нэш Бриджес».
- 11.25 Т/с «Черный ворон».
- 12.30 Сейчас.
- 12.40 День за днем.
- 13.00 Сейчас.
- 13.15 День за днем.
- 13.30 Сейчас.
- 13.40 Тушите свет.
- 13.50 Назло.

ОРТ

- 17.00 Д/с «Самые громкие преступления XX века»
- 17.30 Дорожный патруль.
- 17.45 Победоносный голос верующего.
- 18.15 ТЦ «Тумэр морин» предлагает...
- 18.20 Музыкальный подарок.
- 18.50 Т/с «Охота на Золушку».
- 20.00 Сейчас.
- 20.25 Восточный экспресс.
- 20.40 Формула успеха.
- 21.00 Киноподробно.
- 21.10 Т/с «Черный ворон».
- 22.15 Право знать.
- 22.30 Т/с «Женщина с характером».
- 23.20 Без галстука.
- 24.00 Сейчас.
- 00.30 Спорт.
- 00.35 Восточный экспресс.
- 00.50 Соловьиная ночь.

Среда, 26

ОРТ

07.00 Доброе утро.
10.00 Новости
10.15 Т/с «Земля любви».
11.15 Т/с «Ускоренная помощь»
11.40 Слабое звено.
12.35 Непутевые заметки.
12.50 Библиомания.
13.00 Новости.
13.15 Серебряный шар. А. Фадеев.
14.05 Ф. Нуаре в комедии «Откройте, полиция!»
16.00 Новости.
16.15 Семь бед - один ответ.
16.35 100%.
17.00 Т/с «Остановка по требованию-2».
18.00 Большая стирка.
19.00 Новости.
19.25 Смехопанорама.
20.00 Т/с «Земля любви».
21.00 Последний герой.
22.00 Время
22.35 Т/с «Остановка по требованию-2».
23.45 Как это было. «Первые «Новогодний огонек» 1962 г.
00.30 Время.
00.50 Цивилизация.
01.20 Ночная смена

БГТРК

07.30 Утро Бурятии

ОРТ

07.50, 08.50, 09.50, 10.50 Рести-Москва.
08.00, 09.00, 10.00, 11.00 Рести.
08.15 Т/с «Селеста, всегда Селеста».

08.45 Православный календарь.
09.15 Телепузики.
09.40 Семейные новости.
10.15 Национальный доход.
10.20 Мультфильмы.
10.35 Экспертиза РТР.
11.15 Т/с «Агентство НЛС».
12.05 Папа, мама, я - спортивная семья.
13.00 Рести.
13.30 Т/с «Санта-Барбара».
14.15 Мультфильмы.
14.30 Сам себе режиссер.
15.30 Что хочет женщина?
16.00 Рести.
16.30 Т/с «Крылья любви».
17.25 Т/с «Дикий ангел».
18.20 Т/с «Простые истины».
19.00 Рести.

БУРЯТСКОЕ ТВ

19.30 Түдэб баабайнда.
20.00 Байгал.
20.15 Рек-тайм.
20.20 Гороскоп.
20.25 Толи.
20.50 Зурхай.
20.55 Энергия Бурятии.
21.15 Гороскоп.
21.20 Подробно и обстоятельно.
21.30 Республиканские новости.
21.50 Мир прессы.

КАНАЛ «РОССИЯ»

22.00 Рести РТР.

БГТРК

22.35 Рести-Бурятия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

22.55 Т/с «Марш Турецкого-2».
00.40 Д/с «Откройте, милиция».
01.00 Рести.
01.30 Рести-Москва.
01.45 Л. Удовиченко в комедии «Любовь зла...»

03.10 Нобелевские лауреаты России.

ОРТ

17.00 М/с «Бэтмен».
17.30 М/с «Скуби Ду».
18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла».
19.00 СР-шоу.
19.30 Клип-презент.
19.55 Товарный ряд.
20.00 Т/с «Веселая компания».
20.30 Т/с «Как в кино».
20.55 Жизнь без риска.
21.00 Т/с «Зачарованные».
22.00 Х/ф «Чужие дети».

НТВ

08.00 Сегодня.
08.50 Карданный вал.
09.00 Сегодня.
09.15 Рпрок.
09.25 Наши любимые животные.
09.30 Пять минут с Новоженовым.
09.35 Афиша.
09.40 Криминал.
09.45 Большие деньги.
09.55 Пять минут с Новоженовым.
10.00 Т/с «Скорая помощь».
11.00 Сегодня.
11.20 Алчность.
12.05 Квартирный вопрос.
12.35 Среда.
13.00 Сегодня.
13.20 Наши любимые животные.
13.25 Т/с «Полицейские».
15.00 Сегодня.
15.25 Большие деньги.
15.35 Принцип «Домино».
16.45 Афиша.
16.50 Криминал.
17.00 Сегодня.
17.30 Рпрок.
17.40 Карданный вал.

17.50 Пять минут с Новоженовым.
17.55 Т/с «Графиня де Монсоро».
19.00 Т/с «Ростов-папа».
20.05 Алчность.
21.00 Сегодня.
21.30 Т/с «Ростов-папа».
22.35 Т/с «Скорая помощь».
23.40 Криминал.
24.00 Сегодня.
00.35 Герой дня.
00.55 Гордон.

ТИВИКОМ

07.00 Начало.
08.00 М/с «Икс-мен».
08.30 М/с «Тик-герой».
09.00 М/с «Фантастическая четверка».
09.30 М/с «Принцесса Сиси».
10.00 «24».
10.15 Телеспецназ.
10.30 Военная тайна.
11.00 Х/ф «Влюбленный гостеро».
13.30 Лоск.
13.35 Телемагазин.
14.00 «24».
14.15 Случайный свидетель.
14.45 Т/с «Конференция маньяков».
16.00 Т/с «Баффи».
17.00 М/с «Принцесса Сиси».
17.30 М/с «Фантастическая четверка».
18.00 М/с «Тик-герой».
18.25 Музыкальные поздравления.
18.55 Т/с «Чертенюк».
20.00 Сейчас.
20.20 Лоск.
20.30 «24».
21.00 М/с «Симпсоны».
21.30 Х/ф «Полицейский с Брайтон-Бич».
23.40 Т/с «Конференция маньяков».
01.00 Сейчас.

01.30 Телеспецназ
01.45 Х/ф «Мост Ватерлоо»

АРИГ УС

8.00 Восточный экспресс.
08.20 Сейчас.
08.50 Тушите свет.
09.00 ТЦ «Тумэр морь» предлагает...
09.05 Дорожный патруль.
09.20 Грани.
09.50 Спорт.
10.00 Формула успеха.
10.25 Т/с «Детектив Нэри Бриджес».
11.10 Д/ф «Москва в 41» Фильм 1-й.
12.00 Сейчас.
12.15 День за днем.
12.30 Сейчас.
12.35 Спорт.
12.40 День за днем.
13.00 Сейчас.
13.15 День за днем.
13.30 Сейчас.
13.40 Тушите свет.
13.50 Назло.
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Д/с «Самые громкие преступления XX века».
17.30 Дорожный патруль.
17.40 Победоносный герой верующего.
18.10 Музыкальный под рок.
18.50 Т/с «Охота на Золушку».
20.00 Сейчас.
20.25 Восточный экспресс.
20.45 Формула успеха.
21.05 Т/с «Черный ворон».
22.10 ТЦ «Тумэр морь» предлагает...
22.15 То, что надо!
22.35 Т/с «Женщина с карьером».
23.25 Просто звери.
24.00 Восточный экспресс.
00.50 Без протокола.

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Четверг, 27

ОРТ

07.00 Доброе утро!
10.00 Новости.
10.15 Т/с «Земля любви».
11.15 Смехопанорама.
11.40 Кто хочет стать миллионером?
12.35 Непутевые заметки.
12.50 Библиомания.
13.00 Новости.
13.15 Серебряный шар. Михаил Жаров.
14.00 Комедия «Продажные против продажных».
16.00 Новости.
16.15 Что да как.
16.35 КОАП.
17.00 Т/с «Остановка по требованию-2».
18.00 Большая стирка.
19.00 Новости.
19.15 Однако.
19.25 Кумиры. Испытание славы.
20.00 Т/с «Земля любви».
21.00 Кто хочет стать миллионером?
22.00 Время.
22.35 Т/с «Остановка по требованию-2».
23.45 Человек и закон.
00.30 Время.
01.00 Русский экстрим.
01.30 Ночная смена.

БГТРК

07.40 Утро Бурятии.

ОРТ

07.50, 08.50, 09.50, 10.50 Рести-Москва.
08.00, 09.00, 10.00, 11.00 Рести.
08.15 Т/с «Селеста, всегда Селеста».
08.45 Православный календарь.

10.20 Открытая таможня.
10.35 Экспертиза РТР.
11.15 Т/с «Агентство НЛС».
12.05 Папа, мама, я - спортивная семья.
13.00 Рести.
13.30 Т/с «Санта-Барбара».
14.15 Мультфильмы.
14.30 Моя семья.
15.30 Что хочет женщина?
16.00 Рести.
16.30 Т/с «Крылья любви».
17.25 Т/с «Дикий ангел».
18.20 Т/с «Простые истины».
19.00 Рести.

БУРЯТСКОЕ ТВ

19.30 Три, четыре...
19.55 Гороскоп.
20.00 Байгал.
20.15 Рек-тайм.
20.20 Хүдөө нутаг.
20.35 Охрана. Ответственная сообщает...
20.45 Точка зрения Жириновского.
21.00 Армянский культурный центр.
21.20 Из золотого фонда БГТРК.
21.30 Республиканские новости.
21.50 Гороскоп.

КАНАЛ «РОССИЯ»

22.00 Рести РТР.

БГТРК

22.35 Рести-Бурятия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

22.55 Т/с «Марш Турецкого-2».
00.35 Д/с «Откройте, милиция».
01.00 Рести.
01.30 Рести-Москва.
01.45 Л. Ди Каприо в х/ф «Знаменитость».
03.45 Горячая десятка.

ОРТ

17.00 М/с «Бэтмен».
17.30 М/с «Скуби Ду».
18.00 Т/с «Удивительные

странствия Геракла».
19.00 Молодожены.
19.30 Клип-презент.
19.55 Товарный ряд.
20.00 Т/с «Веселая компания».
20.30 Филмонов и компания.
20.55 Жизнь без риска.
21.00 Т/с «Зачарованные».
22.00 Х/ф «Проделки Биллера».
00.05 Музыка на СТС.

НТВ

08.00 Сегодня.
08.50 Карданный вал.
09.00 Сегодня.
09.15 Рпрок.
09.25 Наши любимые животные.
09.30 Пять минут с Новоженовым.
09.35 Афиша.
09.40 Криминал.
09.45 Большие деньги.
09.55 Пять минут с Новоженовым.
10.00 Т/с «Скорая помощь».
11.00 Сегодня.
11.15 Алчность.
12.05 Дог-шоу.
12.50 Вкусные истории.
13.00 Сегодня.
13.20 Пять минут с Новоженовым.
13.25 Т/с «Полицейские».
14.50 Вкусные истории.
15.00 Сегодня.
15.25 Большие деньги.
15.35 Принцип «Домино».
16.45 Афиша.
16.50 Криминал.
17.00 Сегодня.
17.25 Фильм-сказка «Золушка».
18.45 Т/с «Графиня де Монсоро».
19.50 Т/с «Ростов-папа».
21.00 Сегодня.
21.30 Т/с «Ростов-папа».
22.40 Совершенно секретно.
23.40 Криминал.
24.00 Сегодня.
00.35 Герой дня.
00.55 Гордон.

ТИВИКОМ

07.00 Начало.
08.00 М/с «Икс-мен».
08.30 М/с «Тик-герой».
09.00 М/с «Фантастическая четверка».
09.30 М/с «Принцесса Сиси».
10.00 Телеспецназ.
10.30 Несчастный случай.
11.00 Х/ф «Полицейский с Брайтон-Бич».
13.30 Лоск.
13.35 Телемагазин.
14.00 «24».
14.15 Случайный свидетель.
14.45 Т/с «Конференция маньяков».
16.00 Т/с «Баффи».
17.00 М/с «Принцесса Сиси».
17.30 М/с «Фантастическая четверка».
18.00 М/с «Тик-герой».
18.25 Музыкальные поздравления.
18.55 Т/с «Чертенюк».
20.00 Сейчас.
20.20 Лоск.
20.25 Радар-спорт.
21.00 М/с «Симпсоны».
21.30 Х/ф «Искусство жить в Одессе».
23.45 Т/с «Конференция маньяков».
01.00 Сейчас.
01.30 Телеспецназ.
01.45 Х/ф «Боязнь сцены».

АРИГ УС

08.00 Восточный экспресс.
08.20 Сейчас.
08.55 Тушите свет.
09.05 Дорожный патруль.
09.20 Грани.
09.55 Формула успеха.
10.15 Т/с «Детектив Нэри Бриджес».
11.20 ТЦ «Тумэр морь» предлагает...
11.25 Д/ф «Москва в 41» Фильм 2-й.
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Д/с «Самые громкие преступления XX века».
17.30 Дорожный патруль.
17.40 Победоносный герой верующего.
18.10 Музыкальный под рок.
18.45 Т/с «Охота на Золушку».
20.00 Будни.
20.30 ТЦ «Тумэр морь» предлагает...
20.35 Восточный экспресс.
20.50 Киноподробно.
21.00 Право знать.
21.15 Формула успеха.
21.35 Т/с «Черный ворон».
22.40 Без протокола.
23.35 Восточный экспресс.
24.00 Сейчас.
00.45 Худ. фильм.

КОМПЛЕКСНЫЕ

Кафе "САРАН"

Кафе "САРАН" предлагает Вам
КОМПЛЕКСНЫЕ ОБЕДЫВкусно и недорого
в уютной обстановке
среди друзей

Лиц. АЮ-0300503 от 23.03.2000 г.

ул.Ключевская, 39, ост.ВСГУ, тел.:41-11-00

Пятница, 28

ОРТ

07.00 Доброе утро.
08.00 Новости.
08.15 Т/с «Земля любви».
09.15 И. Костоловский и Кошкин в комедии «Отпуск по счету», 1 серия.
10.35 Непутевые заметки.
11.00 Библиомания.
11.00 Новости.
11.15 Человек и закон.
11.55 К/ж «Ералаш».
12.00 М. Терехова и Р. Гафт в драме «Дневной поезд».
12.00 Новости.
12.15 Возможно все.
12.35 Звездный час.
13.00 Т/с «Остановка по требованию-2».
13.00 Большая стирка.
13.00 Новости.
13.15 Однако.
13.25 Док. детектив.
14.00 Т/с «Земля любви».
14.00 Слабое звено.
14.00 Время.
14.35 Т/с «Остановка по требованию-2», закл. серия.
14.45 Т/с Секретные материалы.
15.30 Время.
15.55 Крылья.
16.20 Ночная смена

БГТРК

17.40 Утро Бурятии.

ОРТ

07.50, 08.50, 09.50, 10.50 Т/с-Москва.
08.00, 09.00, 10.00, 11.00 Т/с.
11.15 Т/с «Селеста, всегда в ста».
11.45 Православный календарь.

Суббота, 29

ОРТ

07.00 Доброе утро.
08.00 Новости.
08.15 Т/с «Земля любви».
09.15 комедия «Отпуск за свой счет».
10.35 Непутевые заметки.
11.00 Библиомания.
11.00 Новости.
11.15 Крылья.
11.50 Комедия «Беглецы».
12.30 Дисней-клуб: «Черный кот».
13.00 Новости.
13.15 Что да как.
13.35 Царь горы.
14.00 Т/с «Остановка по требованию-2».
14.00 Большая стирка.
14.00 Новости.
14.25 Смехопанорама.
15.00 Т/с «Земля любви».
15.00 Последний герой.
16.00 Время.
16.35 Что? Где? Когда?
16.45 Жан-Поль Бельмондо в комедии «Чудовище».
17.30 Памела Андерсон в драме «Умри со мной».

ОРТ

07.50, 08.50, 09.50, 10.50 Репортаж-Москва.
08.00, 09.00, 10.00, 11.00 Репортаж.
11.15 Т/с «Селеста, всегда в ста».
11.45 Православный календарь.
12.15 Телешутики.
12.40 Семейные новости.
12.55 Национальный доход.

09.15 Телешутики.
09.40 Семейные новости.
10.15 Национальный доход.
10.20 Тысяча и один день.
10.35 Экспертиза РТР.
11.15 Т/с «Агентство НЛС».
12.05 Новая «Старая квартира».
13.00 Вести.
13.30 Т/с «Санта-Барбара».
14.15 Мультфильм.
14.30 Моя семья.
15.30 Что хочет женщина?
16.00 Вести.
16.30 Т/с «Крылья любви».
17.25 Т/с «Дикий ангел».
18.20 Т/с «Простые истины».
19.00 Вести.

БУРЯТСКОЕ ТВ

19.30 ОТТИНись.
20.00 Сагай суурян.
20.20 Рек-тайм.
20.25 Гороскоп.
20.30 Присяга на верность.
20.45 К 40-летию БГТРК.
21.00 Раше право.
21.15 Радио для всех.
21.20 Подробно и обстоятельно.
21.30 Республиканские новости.
21.50 Гороскоп.
22.00 Вести РТР.
22.35 Вести-Бурятия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

22.55 Т/с «Марш Турецкого-2».
00.45 Д/с «Откройте, милиция».
01.00 Вести.
01.30 Вести-Москва.
01.45 Майк Майерс и Нив Кемпбелл в х/ф «Студия 54».
03.30 Панорама кино.

ОРТ

17.00 М/с «Бэтмен».
17.30 М/с «Скуби Ду».
18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла».

19.00 Скрытая камера.
19.30 Клип-презент.
19.55 Товарный ряд.
20.00 Т/с «Веселая компания».
20.30 Т/с «Как в кино».
20.55 Жизнь без риска.
21.00 Т/с «Зачарованные».
22.00 Х/ф «Родители».
00.30 Добрый вечер с И. Угольниковым.

ОРТ

08.00 Сегодня.
08.50 Карданный вал.
09.00 Сегодня.
09.15 Впрок.
09.25 Наши любимые животные.
09.30 Пять минут с Новоженовым.
09.35 Афиша.
09.40 Криминал.
09.45 Большие деньги.
09.55 Большие родители.
10.25 Ох, уж эти дети!
11.00 Сегодня.
11.15 Своя игра.
12.05 Совершенно секретно.
13.00 Сегодня.
13.20 Пять минут с Новоженовым.

13.30 Т/с «Полицейские».
15.00 Сегодня.
15.25 Большие деньги.
15.35 Принцип «Домино».
16.45 Афиша.
16.50 Криминал.
17.00 Сегодня.
17.30 Боевик «Похищение президента».
19.35 Внимание: розыск!
20.25 Д/с «Криминальная Россия».
21.00 Сегодня.
21.30 А. Абдулов, А. Фатюшин в боевике «Живая мишень».
23.40 Криминал.
00.00 Сегодня.
00.35 Свобода слова.
02.05 Пелси-чарт.
02.45 Кома.

ТИВИКОМ

07.00 Начало.
08.00 М/с «Икс-мен».
08.30 М/с «Тик-герой».
09.00 М/с «Фантастическая четверка».
09.30 М/с «Принцесса Сиси».
10.00 «24».
10.15 Телеспецназ.
10.30 Свет и тень.
10.45 Спортобзор.
11.00 Х/ф «Искусство жить в Одессе».
13.30 Лоск.
13.35 Телемагазин.
14.00 «24».
14.15 Случайный свидетель.
14.45 Т/с «Конференция мажорков».
16.00 Т/с «Симулятор».
17.00 М/с «Принцесса Сиси».
17.30 М/с «Фантастическая четверка».
18.00 М/с «Тик-герой».
18.25 Муз. поздравления.
18.55 Т/с «Чертеночка».
20.00 Сейчас.
20.20 Лоск.
20.30 Т/с «Черный ящик».
21.00 М/с «Симпсоны».
21.30 Х/ф «Оборотень».
23.45 Т/с «Секретные материалы».
00.50 Д/ф «Таежный тупик».
01.30 Метро.
01.45 Х/ф «Ролишная комната».

АРИГ УС

08.00 Восточный экспресс.
08.20 Сейчас.

08.50 Тушите свет.
09.00 ТЦ «Тумэр морин» предлагает...
09.05 Дорожный патруль.
09.20 Грани.
09.50 Спорт.
10.00 Формула успеха.
10.25 Без протокола.
11.15 Д/ф «Москва в 41-м».
12.00 Сейчас.
12.15 День за днем.
12.30 Сейчас.
12.35 Спорт.
12.40 День за днем.
13.00 Сейчас.
13.15 День за днем.
13.30 Сейчас.
13.40 Тушите свет.
13.50 Назло.
17.00 За гранью возможного.
17.30 Дорожный патруль.
17.40 Победоносный голос верующего.
18.10 Муз. подарок.
19.00 Т/с «Женщина с характером».
20.00 Сейчас.
20.25 Восточный экспресс.
20.45 Формула успеха.
21.10 Т/с «Черный ворон».
22.05 ТЦ «Тумэр морин» предлагает...
22.10 Д/с «Самые громкие преступления XX века».
22.40 Т/с «Охота на Золушку».
23.50 Восточный экспресс.
00.00 Сейчас.
00.45 Т/с «Охота на Золушку».

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

10.20 Мультфильмы.
10.35 Экспертиза РТР.
11.15 Т/с «Агентство НЛС».
12.05 Пала, мама, я - спортивная семья.
13.00 Вести.
13.30 Т/с «Санта-Барбара».
14.15 Мультфильм.
14.30 Моя семья.
15.30 Что хочет женщина?
16.00 Вести.
16.30 Т/с «Крылья любви».
17.25 Т/с «Дикий ангел».

БУРЯТСКОЕ ТВ

18.20 Дела деревенские.
18.50 Рек-тайм.
18.55 Гороскоп.
19.00 Примите поздравления.

КАНАЛ «РОССИЯ»

20.00 Пресс-клуб.
21.00 Т/с «Агентство НЛС».
22.00 Вести.
22.35 Вести-Москва.
22.55 А. Пугачева. «Вспоминаю Рождество».
01.05 Александр Песков в шоу «Арлекин».
02.45 Звездная ночь в Камергерском.

ОРТ

09.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла».
10.00 Товарный ряд.
10.05 Музыка.
10.30 Улица Сезам.
12.30 Т/с «Зак и секретные материалы».
13.00 Х/ф «Самая обаятельная и привлекательная».
14.50 М/ф «Дед Мороз и серый волк».
15.30 Давайте жить отлично.
16.00 Мировой реслинг.

16.55 Жизнь без риска.
17.00 Комедийный квартет.
17.30 Знай наших.
18.00 CP-шоу.
18.30 Полное мамаду.
19.00 Клип-презент.
19.55 Товарный ряд.
20.00 Сделай мне смешно.
20.30 Молодожены.
20.55 Жизнь без риска.
21.00 Т/с «Человек-невидимка».

22.00 Х/ф «Феррис Бьюллер берет выходной».
00.30 Добрый вечер с И. Угольниковым.
01.30 Х/ф «Чародеи», 1 серия.

ОРТ

08.00 Сегодня.
08.40 Впрок.
08.50 Карданный вал.
09.00 Сегодня.
09.15 Наши любимые животные.
09.20 Пять минут с Новоженовым.
09.25 Афиша.
09.30 Впрок.
09.40 Криминал.
09.45 Большие деньги.
09.55 Очная ставка.
10.25 Путешествие натуралиста.

11.00 Сегодня.
11.15 М/ф «Новогодняя сказка».
11.30 Своя игра.
12.15 Внимание: розыск!
13.00 Сегодня.
13.20 Пять минут с Новоженовым.
13.25 Т/с «Полицейские».
15.00 Сегодня.
15.25 Большие деньги.
15.35 Продолжение следует...

16.30 Впрок.
16.40 Афиша.
16.50 Криминал.
17.00 Сегодня.
17.30 Фильм-сказка «Каменный цветок».
18.50 Кино.
21.00 Сегодня.
21.30 П. Крус и Г. Диего в х/ф «Опасности любви».
23.35 Криминал.
24.00 Сегодня.
00.35 Профессия - репортер.
01.00 Кино.
03.00 Цвет ночи.
03.30 Тина Тернер. Поет королева рока.

ТИВИКОМ

08.00 Муз. канал.
09.00 Параллели.
09.15 В гостях у Тофика.
09.30 М/с «Инспектор Геджетт».
10.00 М/с «Диплодоки».
10.30 М/с «Футурама».
11.30 Т/с «Баффи».
12.30 Х/ф «Оборотень».
14.50 Музыкальные поздравления.
15.30 Х/ф «Дамы приглашают кавалеров».
17.20 Несчастный случай.
18.00 М/с «Человек-паук».
19.00 Т/с «Секретные материалы».
20.00 Лоск.
20.30 Х/ф «Огненный остров».
22.45 Х/ф «Камо грядеши?»
02.25 С Рождеством! Европа поздравляет...

АРИГ УС

09.00 Восточный экспресс.
09.15 Т/с «Детектив Нэш Бриджес».
10.10 Д/ф «Москва в 41-м».
11.05 ТЦ «Тумэр морин» предлагает...
11.10 Грани.
11.35 Спорт.
11.40 Формула успеха.
12.00 Сейчас.
12.15 День за днем.
12.30 Сейчас. Спорт.
12.40 День за днем.
13.00 Сейчас.
13.15 День за днем.
13.30 Сейчас.
13.35 День за днем.
13.50 Назло.
14.00 Сейчас.
14.25 Мультфильм.
14.50 Я знаю все.
16.00 Сейчас.
16.25 Т/с «Женщина с характером».
17.15 Свидетели века.
17.30 Жизнь в Слове.
18.00 Музыкальный подарок.
18.40 ТЦ «Тумэр морин» предлагает...
18.45 Дорожный патруль.
18.55 То, что надо.
19.15 Т/с «Черный ворон».
20.20 Формула успеха.
20.40 Глас народа.
22.00 На ночь глядя.
22.50 Т/с «Охота на Золушку».
00.00 Сейчас.
00.40 Х/ф «Снайпер».

АвтоЦентр «ЖАССО»
МИКРОАВТОБУСЫ ИЗ ЮЖНОЙ КОРЕИ
- имеются в наличии - продажа в кредит
- доставка по заявке
ВЫГОДНЫЕ УСЛОВИЯ. ГАРАНТИЯ
Тел.: 34-72-58, 34-26-13.

Воскресенье, 30

ОРТ

07.45 Комедия «Чародей», 1 серия.
 09.00 Новости.
 09.10 Дисней-клуб.
 09.35 Слово настояря.
 09.55 Зов джунглей.
 10.20 Эх. Семеновна!
 11.00 Новости
 11.10 Непутевые заметки.
 11.30 Пока все дома.
 12.10 Сами с усами.
 12.40 Х/ф «Американская дочь».
 14.25 К/ж «Ералаш».
 14.35 Серебряный шар. Ю. Григорович.
 15.30 Дисней-клуб: «Черный плащ».
 16.00 Новости.
 16.15 М. Пуговкин в комедии «Не может быть!»
 18.00 Живая природа.
 19.00 Новости.
 19.20 КРН. Финал 2001 года.
 21.40 Д. Робертс и Р. Гир в х/ф «Красотка».
 24.00 Фигурное катание. Чемпионат России. Показательные выступления.
 02.15 Новости.
 02.30 Боевик «Удар дракона».

ОРТ

08.40 Диалоги о рыбалке.
 09.05 Мультфильм.
 09.30 Т/с «Агентство НЛС».
 10.25 Телепузики.
 10.50 Русское лото.
 11.40 ТР Бинго шоу.
 12.20 Здоровье и жизнь.
 12.55 Золотой ключ.
 13.20 Городец.
 13.55 Рядом с тобой.
 14.55 т/с «Таинный агент».
 16.00 Вести.
 16.20 Комедия «Гараж».
 18.00 Мультфильмы.
 18.40 Шоу на льду «Алиса в Стране Чудес».
 20.00 Моя семья.
 20.55 Аншлаг.
 22.00 Вести.
 22.55 Комедия «Люди в черном».
 00.55 Комедия «Синьор Робинзон».
 03.00 ТР Бинго новости.
 03.05 Концерт Л. Агутина, А. Фарум и Ал Ди Миола.

ОТВ

09.00 Один в кубе.
 09.30 Отражение.
 10.00 Товарный ряд.
 10.05 Музыка.
 10.30 Улица Сезам.
 12.30 Х/ф «Приключения черного Мустанга».

13.00 Х/ф «Формула любви».
 15.00 М/ф «Новогодняя сказка».
 15.30 Т/с «Клеопатра 2525».
 16.00 Т/с «Секреты семьи Арно».
 17.00 Т/с «12 колес правосудия».
 18.00 Т/с «Андромеда».
 18.55 Товарный ряд.
 19.00 Клип-презент.
 19.30 Осторожно: Модерн-2.
 20.00 Первое свидание.
 21.00 Т/с «Зена - королева воинов».
 22.00 Х/ф «Здравствуйте, я ваша тетя».
 00.30 Мультфильм.
 01.00 Комедия «Чародей».

ОНТВ

07.50 Кино.
 09.15 Улица Сезам.
 09.45 Пепси-чарт.
 10.25 Ох, уж эти дети!
 11.00 Сегодня.
 11.35 Кино.
 13.00 Сегодня.
 13.20 Мультфильм.
 13.30 Кино.
 15.20 Служба спасения.
 15.50 Своя игра.
 16.40 Вкусные истории.
 17.00 Сегодня.
 17.25 Дог-шоу.
 18.10 Женский взгляд.
 18.40 Шоу Елены Степаненко.

19.40 Кино.
 22.00 Намедни-2001.
 23.10 Куклы.
 23.35 6-я торжественная церемония вручения театральной премии «Чайка-2001».
 02.00 Стинг в Москве.

Тивиком

08.00 Муз. канал.
 09.15 В гостях у Тофика.
 09.30 М/с «Инспектор Геджет».
 10.00 М/с «Симпсоны».
 11.00 Нас поздравляют.
 11.10 Это было так!
 11.15 «Ирония судьбы, или с Рождеством Христовым!»
 13.15 Нас поздравляют.
 13.20 Это было так!
 13.25 Цветы жизни.
 13.55 Нас поздравляют.
 14.00 Музыкальные поздравления.
 14.40 «Мы так любили друг друга». Новый Год в Шереметьево.
 14.45 Нас поздравляют.
 14.50 Это было так!
 16.55 «Рот и все - 3000». Избранное.
 18.05 Нас поздравляют.
 18.10 Это было так!
 18.15 Клуб «Белый полугай».
 18.50 Нас поздравляют.
 18.55 Это было так!
 19.00 Т/ф «Новогодние приключения», 1 серия.
 20.10 Лоск.

20.15 Т/ф «Новогодние приключения», 2 серия.
 21.25 Мы и наш город.
 21.45 Х/ф «Человек-дента-2: Антитеррорист».
 24.00 Нас поздравляют.
 00.05 «Мы любим вас».
 01.15 Лейный вечер.
 02.15 Комедия «М.А. Полевой Армейский исторический Госпиталь».

АРИГ УУ

09.00 Сейчас.
 09.45 Сеть.
 10.20 С утра пораньше.
 11.00 Просто звери.
 11.40 Т/с «Детектив Бриджерс».
 12.40 Х/ф «Новые приключения Маши и Рити».
 14.15 Т/с «Черный воробей».
 15.30 Советы профессора Чайникова.
 16.00 Страна чудес.
 17.30 Благая весть.
 18.00 Музыкальный рок.
 19.00 Не болей.
 19.20 Х/ф «Свадьба в мундире».
 21.10 Формула успеха.
 21.30 «10 лет, которые потрясли нас».
 00.25 За стеклом.
 01.35 Мое кино.

Продаем или меняем НА МЯСО

«ВАЗ-21-21» 1991 г.
 «ВАЗ-21-23» 1996 г.
 «УАЗ-31-512» 1991 г.
 «ЗИЛ-ММЗ» 1985 г.

☎ 21-62-62

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ: 21-62-62.

ООО «ЛЕС СИБИРИ»

БЕРЕЗУ ОСИНУ

ОПЛАТИМ 500 РУБ/М
350 РУБ/М

РАССМОТРИМ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПРИОБРЕТЕНИЯ СОСНЫ, ЛИСТВЯНИЦЫ

Г. Улан-Удэ, ул. Шевцовой, 3.

ЦЕМЕНТ

Склад в г. Улан-Удэ
 Цена договорная

Обращаться: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 23, каб. №13.
 Тел.: 21-62-62.

МАГАЗИН «ИРКУТСКАЯ ОДЕЖДА»

поздравляет жителей и гостей города с **НОВЫМ ГОДОМ!**

И приглашает за покупками, скидка 10% на всю продукцию с 10 до 22 декабря.

СКИДКА владельцам карточек Байкалбанк - 10%, ОВК - 8%.

Адрес: Пр. 50 лет Октября, 40
 Дом торговли, II этаж
 тел.: 26-64-14

Тел.: 222-647 Факс: 223-792

Завод «Спецмебель»

Новогодняя распродажа мягкой мебели
 Диваны, кресла, минидиваны, пуфики, мягкие уголки, кресла-кровати.

ПОДАРОК ПОКУПАТЕЛЯМ до 20 скидка

Работаем без выходных

Бесплатная доставка. Гарантия 18 мес.

670045, г. Улан-Удэ, Амбулаторная, 2, район Республиканской ГИБДД, проезд маршрутом №46.

Промыленно-финансовая компания «Улан-Удэнский авиационный завод» предлагает:

Сельскохозяйственную и запасные части:	технику
• Сеткопелена универсальная КСФ 21	1798500 руб
• Запасные части к сеткопелене: голая лопка, зубчатая лопка, наливной брус, шпату, палка и др.	
Оргстекло	
• Магловое тонированное 4 мм, размер 1500x1700 мм	2313,30 руб
• Прозрачное тонированное 6 мм, размер 1500x1700 мм	3470,00 руб
Спецодежда:	
• Сапоги кирзовые	273,00 руб
• Костюм охотничий (камуфлированный)	348,00 руб
• Костюм лесной (синий)	588,00 руб
• Костюм рабочий х/б «Диалог»	170,00 руб
• Куртка валяная «Диалог»	256,30 руб
• Куртка утепленная камуфл. воротник мех.	478,20 руб
• Полукомбинезон	180,00 руб
• Футболка белая, черная	01,88 руб
• Перчатки, рукавицы	01,75 руб
• Шапки зимние, летние	01,78-18 руб
• Фартук нейлоновый	78,00 руб
• Подъемник складной	42,80 руб
• Каска «Стрелец»	47,65 руб
• Маска токарная	78,25 руб
• Очки газосварщика, сварочные	01,58 руб
• Респиратор «Лесосток» РИП-67	01,42 руб
• Ковши монтажные лавы	739,47 руб
• Ножа страховочный, предохранитель	479,08 руб
• Ботинки с высокими берцами «ОМОН»	608,00 руб
А также:	
• Сталь 40 Х диаметр 56, 140, 220, 250 мм из 1 м	18,00 руб
• Кузовина для ВАЗ 2121, 2109, 2105	
• Стрипальная машина «Белка-10 М» и запасные части к ней	
• Идея из полистирола (крышки, рукоятки и т.д.)	
• Полиамидные тросы, шнуры, нити, лесы и т.д.	
• Ножи туристические, складные (с хвост. оформлением)	
• Кондитерские лотки 600x300x10, фиан и 20 л, туристические	
Новое предложение!	
• Подорзборная колонка, колодки 900x250, 520x220	
• Плита 2-конфорочная, одноконфорочная и цельная	
• Дверки: гоночная, подувальные	
• Печи ПОВ-57	
• Скалери, покрывала, салфетки, чехлы на кухонные табуретки, рюкзачки, картины, календари из гофрированного картона	
• Подогреватели, простыни, наволочки, комплекты 1,5 и 2-спальных из ситца, бязи, гофрированного ситца ушительных расцветок (по удивительно низким ценам).	
А края-бусы (длинные и короткие) у нас по 18 рублей! Где найдете дешевле?	
Подковы разные для верховых и упряжных лошадей, спортивные рыси зимние и летние, подковы гвозди и шипы - все это вы найдете в магазине после 10 декабря.	

Магазин «АНТЕЙ», ул. Завиравская, 3 Тел.: 25-30-71, пос. Авиазавода (рядом со зданием администрации)

АРАДАЙ БЭЛИГЭЙ АЛТАН ЗУЛА

Эсэгийн дайнай гашуудалта галабаар түрэнэн «Байгал» театр тухай хэдэн үгэ

Пүтэсхэл. Эхинийн декабрь 13-най дугаартай).

IV. ШЭНЭ ТЕАТРАЙ БҮРИДЭЛ

ШАХАХУУ гүртээ амараад гартараа, гэнгэ дуудалгата программа Жигжит Абидуевич гүевһаа абабаб. Яаралтайхан төбө ерһөм, тэндэ үлэһэн хэстэрэй хүгжэмшэдые суглаад. Бурдрамын үлэгдэлтэй нэгдэжэ, колхозно-совхозно театр эмхидхэһэн байба. Тэндэ Жигжит Абидуевич гартан хуур-басариулаад: «Тэрэ таһалгада епетидэ ошо!» - гэжэрхиб. Артааш барижа үзөөгүй тэрэ юмо хуур дээрэнэ яагаад адаха бэлэй? Нурагшалхадан, иро дүтэ ниссэл соомнаш амда туһалха хүн үгы. Ленинградимнай хүгжэмшэ драм ябашанхай, декадын хэстэртэ бас дээрэ наадаһан Шадеев, Буяев, Зонхоевтонш хажгүй.

мэтэ дуунуудые дуулахадань, би хажуудань оорэинь хуур-сопрано дээрэ наадажа, аккомпаниатор нэрэтэй ябахаб. Бурдрамын 4-5 артистнар нэгэ актгай хоёр-гурбан скетч наадаха. Тэдэн соо Иван Елизарович Миронов Дылыма Дагбаева хоёр залууханууд, ехэл хүхиун хоёр ябагша бэлэй. Николай Доржиевич Дылгыров администратораар томилогдонхой һэн.

Иймэ бүридэлтэй, колхозно-совхозно театр нэрэтэй, 1941 оной ноябриин 30 багта Шэтын областин Оловянна станцида ерээд, вагонһоо буубабди. Николай Доржиевичтай «эндэ байгты» гэжэ хэлээд, гүйжэ арилшаба. Бидэниинь Ононой үндэр хүүргын хажууда харгы дээрэ дааршоод, бүрбылдэжэ байтарнай, ай, гайхал! - нэгэ полуторкада нуунхай, администраторнай харайлгажа ерээ һэн. Тэрэ сагта нимэ машинаар хүргүүлхэнь мүнөөнэй «Мерседесэй» тухай һэн ха. Одоол гөөр Оноһоо үгсэн, даараһанааш мартанхай «дараһаар», түрүүшын багахан колхоз хүржэ ерээ бэлэйбди.

Ононой хойто эрьһээ ехэш холо бэшэ, Сүүгэл дасан гэжэ нэгэ тэбхэр шулуун барилга (оройшьөгүй) талада гансаараа тэбхыжэ нуугаа бэлэй. Тэндэ сэрэгэй таталагаар ара бэсын ажалда минин Дансаран абта байдаг юм гэжэ дуулаһан байтааб. Тэрэ урдуурнь Ононой эрьһэр гарахаданнай, балай хүнэн байһан янзагүй, хоһон торхо мэтэ харагдаа һэн.

V. ТЭМЭЭН ХАМБЫ

Салгуудан голгиёо таһалаагүй
Үргэн Ононой урасхал.
Сагай утага замхараагүй
Үни холин дурасхал...
Н.Нямдорж.

ХЭДЭН МЯНГААД жэлэй хугасаа соо энэ сэлгээн дайдаар ямар амгтадай, хэд гэгшын ула мур тодороогүйб?! Дэлхэйн эрьюулгын урбалтаар ямар сагай хубилаалта, уларилай элдэб үзэгдэл тохёолдоогүйб?! Мүльһэтэ үсын һүүлээр муш-хамал эбэртэй ангилоннууд, машинаһаа хурдан страусуудш энэ дайдаар урилдажа магад. Харин, хоёр мянгаад жэлэй саана Түб Азиһаа түригдэн ерһэн Гүүншэнүүдэй түрүүшын

гүрэн, тэдэниие түриһэн Сянбьби. Жужань, Түүрэг хагаантан, тини баһа уйгуур, татаар... Даурида дүтэхэнэ Кидань гэгшэдэн эзигтэ улсан ниссэл хотонь байһан гэдэг. Онон шадар Чингис хаанай түрэн нотогшье бэдэрдэг. Ямар дайн дажар, түүхэтэ үйлэ хэрэгүүд энэ дайдаар болоогүйб?! Шэдэй Занги, Бальжан хатан, Сагаа нуур, Долоон нарһан... Алхам бүри энэ дайдаа домогто ушаралцууд, түүхэтэ тэмдэгүүд үзэгдэдэг.

Дайн дажарай хатуу сагаар миниишье ажалай ута замай түрүүшын алхамай эндэһээ эхилһэндэнь омогорходогби. Үбэлэй шара уяяраар гурбан нара (декабрь, январь, февраль) нэртэ шобто үлэһэн Ононой элһэтэй сэдбэг жабар өөдэ Оловянна станциһаа Алхана хүртэр ябагаар ябажа ерһэнгэ хэзээдэн мартадаггүйб. Юуб гэхэдэ, колхозно колхоз хүртэр гансал тэмдэгээр хүргэдэг байгаа. Чемодан, инструментүүдэ шаргадань тээгэд, өһөдөө хамбыһаан урид ябагаар гүйлдэдэг һэмди. Үбэлэй үдэр богони, харгы тэндэ байдаггүй (үнгэрхэтэйш адли элһэтэй саһаар мурыш хушажархиха), заһан зүг баряад, харанхыда гал хараашалжал ябахаш. Тэрэ хажуу тэрэ галай харагдабал, арга бэшэ тиншэ хотирхош. Ошоходош, һэсы гэгтэ хонишод тулга дээрэ томо хальбан тогоон соо дүүрэн аарсаа халаанхай, задагай галаа тойроод нууха. Одоо досоогоо уни бутартар хоёр матаар аарса гудамхижархёод, хоёр гурбан хоног садхалан ябагдаша һэн. Гурбан нара хилэмэ хараагүй, мяха эди-эдинээр гансал үнэрһоонь охижэ-хахажа ябахадан, баһан гайтай һэн даа. Тээд яахаб, тэсээл даа залуу наһан.

Тэмээн гэгшые зурагууд дээрэ хараһаа бэшэ үзөөгүй байһан аад, түрүүшээр

хонирхожэ, хоёр бүхэнгэинь хоорондо дулаан баһаа еһотон гэжэ бодоо һэн гүб, нэгтэ унаад үзөһөм, харин тэрэм огто бүтэхгүй хэрэг байшоо, түргэһэн байлгажа буугаа һэм.

Тэрэ үедэ колхозууд багахан тосхонуудга түбтэй, ехэнхидэ - һэсы гэрнүүд, харин клуб гэгшын - дунда зэргын модон гэр байдаг байгаа. Тэрэн соогоо сценэ гэжэ гэрэингэе багахан хуби таһалһан, тэндэнь носоогдоһон хоёр-гурбан керосиннай

лаампа огтолон гэрэл үгэхэгүй. Хүн зон дүүрэн, шэгэмэ, тамхинай утаан - хүхэ манан. Нэгтэ холохоно ябажа, оройтожо ерһэмнай, столнууд дээгүүр тэмээнэй мяхан обойсо сомоотой, аяга соогуур хахадсаа - тоһотой шүлэн. Мяха эдихээр банха, харахадан онгоо гутажа, охижэ зободог болошоһон бидэнэр үдээрнь шагажа хараһаар саһаа холодоо бэлэйбди. Ехэнхидэ үлэн хоһоор ябажа, гурбан нара хүсөөгөө бэлэйбди.

Тэрэл колхоздо һэн ха, клубайнгаа пешэ дүтэхын аргагүй болотор түлһэн, хүн зон дүүрэн; ара үүдэнь дэлижэ, халта һэрюусүүлээд, концертэ эхилбэбди. Гэнгэ нэгэ драматистамнай ролёо наадажа байтараа, тэс гэжэ шала дээрэ унашаба. Хажуудань наадалсажа байһан нүхэрнш тэрэнгэ шэржэ газар саһан дээрэ гаргажархиба. Юунгэ болоһые ойлгожо ядажа байтарнай, баһа нэгэмнай мууража унашаба. Угаартайгаар хаһан пешэнһээ боложо, концертэмнай ондоохон удха маянтай болошоо һэн ха.

Хүдөөгөөр, хотонуудаарш гастрольдо ябахадан, энэ мэтэ элдэб үнэлтэ зүйлүүд үдэр, хоногтоо үзэгдэжэл байдаг һэн. Харин тэрэ уршагта дайнай эгээн хүндэшье, хатуушье түрүүшын жэлүүдые үндэһэн соёлойнгоо дугы дамжан, «Байгал» театрай эхин табсан табилсаһан нүхэдни үсөөхэн үлэнхэй. Дуугай, намду зангай, сценэ дээрэ ходоодоо эшэб-хилжэ нуудаг Намдаг Ринчинимаев дайнай хүндэ жэлүүдые даагаагүй, 1944 ондо хүндөөр үбнэлһэнгэингөө удаа наһа бараншоо һэн. наһамгай, зоригтой, урагшатай Мария Алексеевнашье (Балсаева) богони наһатай байһаниинь харамтай. Зүгөөр шэн зориг, хүсэн түгэдээр дээдын хүгжэмшэдэй нэгэн, тэрэ сагта маһадые дахуулжа, алхам

бүхэниемнай алдаршуулжа ябаһан Жигжит Абидуевич Батуеван хэтэ мүнхэдөө мартагдахагүйнь мэдэжэ. Энэ мүнөө гайхал наһан хатар зуһаатай «Байгал» театрай наһин шөгөөлтэй, гүнзгий хоһын бодолтой үндэһэ нуури табилсаад, үржэлтэ алтан хүрһэниинь болоһон хүндэ нүхэдэйм нэрэ солонь - хэтын хэтэдэ мүнхэ!

VI. ТҮРҮҮШЫН АНСАМБЛЬ

Приказ №10 от 1/IV 1942 г. по Бурят-Монгольской филармонии

§ 1
Зачисленье в штат ансамбля народных инструментов с 1 марта след. т.т.

1. Ринчинимаев Н.Д. - концертмейстер.
2. Балсаева М.А.
3. Иванова Е.Т.
4. Гергенова В.В.
5. Халтаева П.А.
6. Зонхоев А.Ф.
7. Дондукова М.М.
8. Нансулов Ш.Г.
9. Матушкина Д.Д.
10. Дадуев Г.Г.
11. Лосев П.Ф.
12. Дашева А.Д.
13. Тогочиева У.А.
14. Кузьмин А.М.
15. Манжеева Н.Н.
16. Дугарова Ц. - солистка.
17. Гергесова Т.Е. - сольные танцы.
18. Таров Н.В. - солист.

Х у д о ж е с т в е н н ы й
руководитель и дирижер -
Ж.А.Батуев.

Хахад жэл һүүдэ ерһөн хатарша бүлэг:

1. Болотова
2. Иванова Б.
3. Бадмаева Н.
4. Перинова П.
5. Петушинова Е.
6. Гергесова М.

Ингэжэл 1942 оной хабар Бурядай Гүрэнэй филармони дахин нэгдэжэ, дээрэ бэшгэдэһэн хоёр бүлэг хүгжэмшэд, хатаршад «Байгал» театрай (ансамблин) үндэһэ нууринь болоһон байна.

Тэрэ харатай Эсэгийн дайнай үсэр үбэл, хабарай үйлэтэ уларилш, үлэн бэсын үлбэр зоболонш үзэһэн, амарха, сэнгэхэ, унтаха нойршьөгүй ута харгыс агшааха хубитаи, уршагта тохёолдолш усадхаха шадалтай, дайнай хүндэ аһаас дабажа гарахаар зоригжоһон эхин ансамблин гэгшүүд эдэ мүн болоно.

Шираб НАНСУЛОВ,
«Байгал» театрай эхин
нуури табилсагшадан нэгэн,
Буряад Республикын
габьяата артист.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ:
Ш.Г.Нансулов; 1983 ондо Москвада болоһон Бурядай литература, искусствын үдэрнүүдтэ хабаадагшад-Улаан Талмай дээрэ.

«ХААН ХАРАНГУЙ»

(Монгол арадай үлгэр)

Пурбо Балданжаповай гэр бүлын архив соо олон гар бэшэлгын (рукопись) дунда монгол арадай дунда дэлгэрхэн, араг зондо хонирхолтой «Харангуй» гэж нэрэтэй үлгэр хадагалаатай байгаа.

Монгол угсаата арадай дунда энэ үлгэр хадаггүй дэлгэрхэн байна.

Балданжапов ажалаараа Түхэнэй районоор гэдөө Мон нууринда ажагуужа байхан Дарма Фёдорович Забанов гэдэг уран бэрхэ үлгэршэнһөө «Харангуй» гэжэ монгол арадай үлгэр олон тоотой монгол үгэнүүд ороһон байна.

Энэ үлгэр дунда үлгэршэнһөө сэлмэ, сайн, урса, үргөөн, түрэгсэн гэхэ мэтэ.

Саашань энэ ажаглахада, энэ «Хаан Харангуй» гэжэ үлгэрыне Пурбо Балдановичта хэлэһэн автор Дарма Фёдорович Забанов гэдэг яһала орог хэлэ мэдэхэ хүн байгаа бололтой. Яахадааб гэхэдэ, олон бэшэшые хаа, эндэ, энэ үлгэрэй текст соо орог үгэнүүд дайралдаха байна. Жэшээлхэдэ: «мама, гавно, ну давай» гэхэ мэтэ.

Тиигээд һүүлдэ энэниие 1963 оной январь һарада эхэ гар бэшэлгэ (рукопись) болгожо буулгаад, хэлэлдэ бэлэдхэһэн байгаа гээшэ аабза. Эхэ гар бэшэлгэ хамта дээрээ 47 хуудаһан болоно. Нарин нягтаар, бата бэхээр хадагалаагаһан байһыень, бидэнэр оложо, баярлаа һэн бээбди даа.

Энэ «Хаан Харангуй» гэжэ үлгэр соо олон ниитэ зондо эли бэшэ нэгэ хэды үгэнүүдэй тайлбары үгтэбэ:

1. анза – приданое жениха
2. ганза – тамхиная гаһан (трубка)
3. залуурша – рулевой
4. дархи – хуушан, мантан томо.

Энэ «Хаан Харангуй» үлгэрыне нэгэ юумэн болгохо һанаатай бэдэржэ олоод, бэшэжэ абаһан байгаа ха юм даа.

Тиимэхээ энэ «Хаан Харангуй» гэжэ монгол аха гүү арадай үлгэрыне уншагшадай һонорто табиха гэхэн хүсэл байна.

Баруун хойто зүгыг эзлэн түрэгсэн Хаан Харангуй мэргэн бин болобо. Үнэн бэеэ бээлжэ. Үнэн дүрөө дүрэлжэ. Алтай ууландаа гаража гэжэ тэрэ үрбэ. Хүбүүн болоод түрбэ. Хаан Харангуй нэрэтэй, Анзын Шаргал моритой юм гэнэа. Үнэн бэеэ бээлжэ. Эхэ ерэн тэхин арһаар оёһон хара гуталаа үмдэжэ. Ерэн тэхин арһаар яб байса хубсалба. Шэлэ хүүүн дээрэ Шэлдэг заанһан хэжэ. Дала дээрэ гэнэ. Далай бухын хүсэтэй нимэ баатар боложо, Үнэн бэеэ бээлжэ. Утай үндэр ууландаа гаража хүржэ ерэхэдэ, Орой дээрэ Ошор Баанин дүрэтэй, Майхан дээрэ Маха Галын дүрэтэй Иимэ хүбүүн боложо, анзын шаргал мориё унажа, Үнэн бэеэ бээлжэ. Үнэн дүрөө дүрэлжэ, Баруун хойто зүгтэ Алтай ууландаа гаража, Арбан гурбан сангаа табижа, буужа байгаа гэнэ. Ара замбуулингыг Эрыюулжэ, хаража, шанагын шэнгэн нюдзэ ягтын шэнгэн болгожо, ягтын шэнгэн нюдзэ Шанагын шэнгэн болгожо, Ганзын гал булад хэтэсэ Ганса нэгэ хабшаддуулжа, Галзуу шара тамхияа Ганса нэгэ нээшэжэ, Анзын шаргал мориё Хаана бологор хардажа, хайрсаг бологор туршажа, үзэжэ һуугаа гэхэ. Алтан энэ дэлхэйе Юрэл хаража һуугаа гэхэ. Зүүн урда зүгтэ дайһан тоһон бэшэ, харгын тоһон бэшэ, нэгэ муу тоһон гаража байба гэнэ. Сонин боломоор юумэн ондоо бэнэ хараданга үгы. Уахэн тоһон гаража, доошоо буун шэнгэжэ, Шэнгэн тоһон гаража, Огторгой уруу түрэн Хиндэжэ байхань үзэгдэбэ. Тэндэһэ Хаан Харангуй Хүбүүнэй бусаад ерэхэдэнь, Эхэ эсэгэ хоёрны һурана: «Юу үзөөд ерэхэн?» Энэ асуудалда харюусаба: «Үзэхэн юумэн үгы. Нэгэл тиимэ муухан гэжэ һанамаар тоһон гаража байна». Эхэ эсэгэ хоёрны Иигэжэ хэлэжэ һууба: «Холын холо газарта, үнэн урда зүгтэ нэгэ һаһатай, нэгэ үһэтэй байхаданши, Адуу үгэхэн байгаабди. Буурал богдо хаанайда тиимэ юумэ бидэ гэхэн мүнөө юумэбди. Эн саг оройтоо, Доо бэеэ һуадаа, Мориё эрэ шадалаар оложо абын даа», - гэжэ Эхэ эсэгэ хоёрны хэлэжэ үгэбэ гэнэ.

«Тэрэ тэрэ шэгээрэ Тэрэ зүүн зүг тээшэ Тиигээд яба, хүбүүн» Эхэ, эсэгын хэлэхэнэй ёһоор Хаан Харангуй хүбүүн Тэрээнэ хүсэхэ гээд, зүглөөд ябаа гэнэ. Гурбан жэлэй газарые Гурбан һараар тобшолоод, Гурбан һарын газарые Гурбан үдэрөөр тобшолоод, гурбан үдэрөө тэрэ Үдэр хүндэнь оруулаад, Ябажа саашаа ябахадань, Нэгэ хүндыгөөр дүүрэн Адуу үгэхэн бэлэнэ. Байһан газартань, Байрадань ошоод ороно ха. «Хэн хаанай албатан бэ? Хэтын зориг хэндэ бэ?» - Гээд һуужа байһан Нэгэ үбгэн хүн Хаан Харангуй хүбүүнһэ Асуужа байна гэхэ. Муухан хүбүүн болоод ороһон, Хамуутан боро дааган Мориё болгоод ороһон, Өөрөө тэрэ хулан номотой, дэрһэн номотой болоод ороһон Хүбүүндэ хандажа асууба: «Хэн хаанай албатан бэ? Хэтын зориг хэндэ бэ?» - гээд дахин дахинһаа һураба. «Баруун хойто зүгыг Эзлэн түрэгсэн Хаан Харангуй мэргэнэй Адуу малайн залуурша!» Гунжан тэмгэ алдаһаар Гурбан һара болобо. Тиимэ юумэ мүнөө бэдэржэ ябаһаб». «Танай хэрэгтай ондоо. Ши намайе адуу малай залуурша хүн гэжэ һанаа гүш!» - гээд, Тэрэ үбгэн бодожо, Тэрэ хүбүүе дараба. Тиихэдэнь тэрэ хүбүүн Ялаһан шэнги янгинажа, баганаан шэнги бархиржа, алдууржа гарнуудһан арай гэжэ гараад, үбгэниие дала дээрэхэнь баряад, Дала дээрэ үргэлөөд, газар уруу хаяжархиба. «Үгы, нихэдэнь яаһан? Ами һаһыемни абарыш. Гаргыш эндэһэ намайе. Дайнда дээрэхэ үгыхэн Дархан соохор мориё Дамжуулжа шамда үгэхэлби. Ами һаһыемни абарыш!» Тэрэ үбгэниие абажа, Ами һаһыень абарба. Газаа тэрэ гаража, Дархан соохор мориёнь тохоног соогоо хэжэ, таримдажа хээд лэ, Саашаа ошожо ябахадань, Нэгэ хэды болоод, тээ саашаа ошоходонь, олон мянган үхэрнүүд баһа нэгэ голоор, тэрэ голоорнь дүүрэн байна. Тэндэ ошожо хүбүүн гэртэ ороходонь гэнэ һаһатай нэгэ үбгэн Баһал тиигэжэ дүүлэ (асуугаа): «Юун хүн гээшэбта? Хэн хаанай албатан бэ? Хэтын зориг хэндэбэ? Энэ асуудалда хэлэбэ: «Баруун хойто зүгыг Эзлэн түрэгсэн Хаан Харангуй мэргэнэй

Адуу малайн залууршаб». Иигэжэ хүбүүнэй харюусахада, Тэрэ үбгэн бодожо, баһал тэрэндэ аһашаба. Тиихэдэнь тэрэ хүбүүн ялаһан шэнги янгинажа, батаганаан шэнги бархиржа, Алдууржа гарнуудһан арай гэжэ гараад, Үбгэниие дала дээрэхэнь баряад, Газар уруу хаяжархиба. «Үгы, нихэдэнь яаһан? Ами һаһыемни абарыш. Гаргыш эндэһэ намайе. Хүй һалханда хүсэгдэхгүй» Хурдан соохор мориёо хүбүүн шамда үгэхэлби». Тэрэ үбгэниие абажа, Ами һаһыень абарба. Хурдан соохор мориёнь Хубилгажа абаа гэхэ. Саашаа ошожо ябахадань, тэндэ нэгэ ехэ баян айлайхи байна Тэрэ айлай эзэн хаш даа, Нэгэ басаган хүн Эхтэсэ һууха юм. Тэндэ ошоод оробо. Тэрэ хүбүүн хадаа Баһал муухан хүбүүн болоо хубилаад оробо. Айлай эзэн байхаар Тэрэ залуу басаган, Ерэхэн хүбүүе гэнэ Ехэ бэрхээр хүндэлнэ. Айлай эзэн басаган Амаргүй хүн гэжэ Мэдэжэ байгаа байна. Харин басаганай эхэн, Ехэ хараажа байна. Басаган хүбүүе хүндэлжэ, Хонин гаргажа хүндэлбэ. Тэрэ ерэхэн хүбүүн Үбсүүнһэ галдан үргөөд, Үбсүүнһэ бэшэ баранинь Аман соого хээд, Яһыень хамараараа турьяна. Тэрэ муухан хүбүүн «Энэ жаахан хүбүүн Мангасай яһан шэнжэтэй юм гээшэб?» - гээд һамган шангаар хашхарба. Айлай эзэн басаган асууба. «Та хэн гээшэбта? Өөхэн сагаан бүдэгөө Энэ газарта хүргэнгүй, Үбгэн сагаан ута Хормойгоо нахилзуулжа, Та үһэн гэжэ бээлэгты. Манай эбэ гээд хүзэг алдажа байна». Хаан Харангуй мэргэнэй Үнэн бэеэ бээлэжэ, Үнэгэн малгайгаа үмдөөд, Орожо гэртэ ерэхэлээрнь, Эхэ болохо шабанса Мэдэе алдажа унашаба. Шабансамаа тэдээр гол Арай шамай оруулба. Тиигээд тэндэ хоноод, Үглөөнинь эртэлжэ, Тэндэхэн саашаа ябаба. Ябахаяа хүбүүнэй байхада, Басаган асуугаа гэнэ: «Та хаана ошохо гэжэ ябаһан хүн гээшэбта?» «Мини нэгэ һаһатай, Нэгэ үһэтэй байхада, Эхэ эсэгэ хоёрни Буурал богдо хаанайда Адуу үгэхэн юм байна. Тэрэниие хүсэхэ гэжэ Ябаһан хүн энэ байна». Энэ харюуда басаган: «Тэрэни холо даа,

Аяар гурбан жэлэй болохо газар байна. Манай эндэхэ тоолоходо, Тэнгэрини хүбүүн болохо Тэнгэ Улаан бүхэ, Тэнгэ Улаан бүхын Дүү Шаазгай бүхэ гэдэг бүхэ болбол Хурим түрэ хээд, Гурбан хоног үлэжэ байна. Хурим түрэ дүүржэ, Мордожо тэдэниие хүргэхэнь», - Иигэжэ басаган хэлэжэ байна. «Онохонни. Эрэ хүн һанаһандаа Эсэгтэ хүрбэл үгы болоод, Элыг, бөөр гэмгүй болохо юм да», - гээд

Хаан Харангуй мэргэн Мордоо, ябаа гэнэ. Басаган хүбүүнэй ябадалдань хэлэбэ: «Ой, хоорхон! Яажашы хүрэхэ тэндэ Хүн гээшэһин даа. Гурбан хоног болоод, Хурим түрэ дүүрэхэнь. Тиигээд булта мордохонн. Тиигэхэдэ, ши, гурбан Жэлэй газарта ошохо гэжэ ябаһа ха юм ши даа.

Мордохон хадаа яба даа. Дайсанаа бүрин даража, Дархан солого олоорой! Үһөөтнөө даража, Үргэн солого олоорой!» - гэжэ хойшоһонн.

Тэрэ басаган үрээбэ. Хаан Харангуй мэргэн Ябаад саашаа ошобо. Гурбан жэлэй газарые Басаган хүбүүе хүндэлжэ, Хонин гаргажа хүндэлбэ. Гурбан һарын гэнэ Гурбан хоногто оруулаад, Гурбан хоногыень гэнэ Үдэр үрөөлэхэнь тобшолоод, Яба ябаһаар гэнэ Буурал богдо хаанайда Хүржэ ерэхэ гэнэ. Буурал богдо хаанай Үргөөн соо оронгүй, Газаань ошожо ерээд, Мориё боро дааган Шэнги амитан болгоод, Өөрөө муухайн муухан боро шонһатай хүбүүн болгожо, Бээ хубилгаад, Ошожо тэндэ бууба. Газаань хүржэ ерэхэдэ, Гурбан байхан сүргэнүүд: Шүрэ сүргэ, Мүнгэн сүргэ, Алтан сүргэ, Буурал богдо хаанай Энэ гурбан сүргэдэ Мориё уяха гэхэдэнь, Моринийн жолоо дааха Нэгэнииньшэ байба үгы. «Яһан жэгтэй юм бээлэй, Хаан хүнэй сүргэ байгаа, Харгын хүнэй жолоо даахагүй юм гээшэб!»

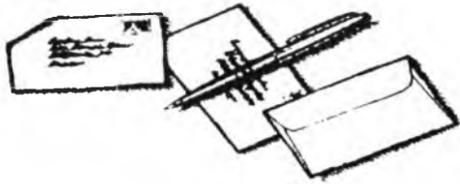
Гэжэ өөрөө өөртөө дуугараад, Дэрһэн номоо хадхаад, Мориё уяа юм гэнэ. Хүлһэн номоо абаһаад, Үргөөн дээрэнь табиха гэхэдэнь, Буурал богдо хаанай Үргөөниинь хотолзоно гэнэ.

Педагогикын эрдэмэй кандидат
Дулма ДАРИЖАПОВА
хэлэлдэ дамжуулба.
(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

САНЗАЯ

ЭДИГУДАЛ СИГАПИЦА

**«Санзай» тухай
һанамжанууд**

СЭДЬХЭЛДЭМНАЙ СЭСЭГ ТАРИЖА...

Буряад үнэн - Дүхэригэймнай» журналистнууд түргэн бодолтой, урагшаа ханаатай байханаа баһал дахинаа гэршэлжэ, шэнэ хуудаһа нээбэл даа. Энэнь тон удхатай, урда сагтай холбоотой, арад зондо тунхатай хуудаһан болохо гэжэ ханагдана. Юуб гэхэдэ, «Санзай» гэжэ нэрэнь тон гүнзгэе удхатай.

Буряад арадай эртэ урда сагнаа абажа, тахижа ябаһан санзай гэшэмнай гэр соохиёо утахын, арюудханын, мууһаа аршалхын тулада хэрэглэгдэдэг байһан, байнашье, байхашье. Санзай дасан дуганда хэрэглэгдэжэ, арад зондо дурдахагдадаг гэшэ. Тиймэһээ али үбдэхэдөө гү, али бэеынгээ тамрай һула болоходо, нарай үхибүүнэй уйлахада, муу зүүдэ зүүдэлбэл, санзайгаар утадагбди.

«Санзай» гэжэ хуудаһамнай ородоор «Здоровая страница» гэжэ гаршаглагданхай байна. Энэ баһал зүб. Хүнэй үбшэ зоболон үзэнгүй, элүүр энхэ ябахын тула хүсэл оролдолго гаргаһан «Санзайдаа» баяртай байха ёһотойбди.

Элүүр энхэ ябахын тула нэн түрүүн сэдхэлээ номгоноор барижа, али юумэндэ хомхойрхонгүй, ходол муугаа дурдажа, зоние шөө үзэжэ оройдоо болохогүй гэжэ ханагдана. Буряад зон гэшэмнай тэсэмгэй, уужам тэнюун сэдхэлтэй, шатаал һаа хүндэ туһалхые оролдодог ха юм даа.

Эрдэм мэдэсээрээ, мэргэн ухаагаараа зоной сэдхэл сагааруула, таатай зохид зүбшэл хэлээ, ажабайдалай ороо замые ойлгуула, тайлбарилха гэшэмнай найхан хэрэг, ехэл буян мүн.

Мүнөө сагта ажал хэхэгүй, архи ууха, тамхи татаха, наншалдаха, хэрүүл үүсхэхэ гэжэ мэтэ яодолнууд зоной сэдхэл ехэл зобооно. Урданай буряадүүдта иимэ муу үзэгдэлнүүд байдаггүй биигаа. Тиймэһээ эдэ бүгэдые зайсуулан холодуула, хорихо, аргалха талаар зүбшэлнүүд, һанамжа бодолнууд хэды хэрэгтэйб даа!

«Санзай» гэжэ хуудаһан айл бүхэндэ али болохоор туһалжа, баяр баясхалан асаржа, тунхатай зүбшэл тараажа, сэдхэлдэмнай сэсэг мэтэ найхан һанал тариха, ажабайдалай элдэб ушарта туһамнай боложо байхань болтогой!

Дарима ХАШИТОВА.

Улаан-Үдэ.

БАЯРЛУУЛЖА БАЙГЫТ ДАА

Бүхы юумэ ариудхан сээрлэдэг санзайн Бигрээр тухай хуудаһа нээжэ, «Дүхэригэймнай» маанадайгаа сэдхэлдэ бүри дүтөөр, уриһаар ханагдадаг болобо. Бидэ, уриһаагаар, «Санзайн» хуудаһанууд дээрэ сэдхэлтэй хөөрлөөн дэлгээжэ, бие биедэ туһалха гэжэ оролдоо һаамтай, һайн эхэн.

Манай бүлэ «Санзайн» түрүүшын дугаарта үетэй зүбшэлүүдые дууһан сээжээдэхэ һээ абан хэдэн дахин уриһаабди, хайтан соо хэжэ, холо хадагаалабди. Ингэжэ саанадаа маанадаа баярлуулжа, маанадаа туһалжа байха үгэн нүүрэнэй болобобди.

Манай хэзэн бага 13-тай басаганда халта хүитэ абахадаһа, насморк хүрэдэг. Антекэйлээ эдэб янзын дуһааха, түрхихэ эмүүдые абахада, туһа болодоггүй. Энэ талаар ямар арга бии гэнгэб? Тухэдэ би өөрөө үлүү ехэ маржатайб, ингэһээ уламжалан, зүрхэн муушаг, бронхит би. Тураха, ишгүүрээ бага болгохо ёһотойш гэжэ врачууд хэлдэг. Курорт юумээр ябажа, арга хүүлэхэ гэжэ даһаагүй үгэнтэй.

Альбина Б.

Улаан-Үдэ.

МЕДОВАЯ ТРАВКА - СЕРДЦУ ПОПРАВКА

В ы с м л а ю уникальней и простей чудо-рецепт от стенокардии и инсульта. Им поделился со мной один знаковый дедушка, ему 89 лет, много лет назад он избавился от этих болезней.

Приготовить отдельно два состава.
Состав 1: 500 г меда натурального смешать с 500 г водки, нагреть на среднем огне, постоянно помешивая, пока не растворится мед. Не доводить до кипения.

Состав 2: вакинятип 1 литр воды. Смешать по 1 ст. л. следующие травы: пустырник, сушеная топяная, пчелиный корень валерианы, спорыш, ромашка аптечная. Смесь залить остывш. процедить.

Первый состав смешать со вторым и поставить в темное место на 3 дня. После этого начинать прием по следующей схеме: 1 неделя - по 1 ч. л. 2 раза в день, утром и вечером. 2 неделя и далее до конца - по 1 ст. л. утром и вечером.

Главное регулярно и вовремя применять лекарство до последней ложки (это займет время около 3 месяцев).

После 10-дневного перерыва вновь приготовить лекарство и продолжить лечение, полный курс которого - 1 год.

Людмила Б.

БЕРЕЗОВЫЙ ДЕГОТЬ ОТ ГРИППА И ДРУГИХ ИНФЕКЦИЙ

Если вам при эпидемии гриппа не удается избежать посещения общественных мест, где можно подхватить вирус, нужно утром и вечером находиться в воздухе, в течение где-то восьми часов.

Но можно сделать и другую процедуру с дегтем. Этот метод еще эффективнее. Один раз в год пить березовый деготь от 1 до 8 капель, увеличивая дозу по 1 капле ежедневно, за 20 минут до приема пищи или через час после еды. Деготь капать на 1 ст. ложку молока или сока моркови или меда - что есть под рукой. Затем уменьшать дозу по 1 капле ежедневно - от 8 до 1 капли. Курс лечения 15-20 дней.

Этот рецепт защитит вас и от таких инфекционных болезней, как гепатит, тиф, туберкулез и т.д., потому что березовый деготь обладает сильным антимикробным действием.

Примечание: нюхать можно любой деготь, а пить надо чистый, который изготавливается из молодого береста.

Пить деготь нужно не меньше 1 раза в год.

Кроме того, после пройденного 16-дневного курса лечения улучшится настроение, прочистятся кровеносные сосуды, в крови снизится уровень холестерина, сахара, понизится артериальное давление и протромбиновый индекс.

Владимир ЗАВЬЯКИН

ОДНИМ МАХОМ ТРИ БОЛЯЧКИ

Болезнь моя заключалась в следующем: хронический гастрит (пониженная кислотность), дискинезия желчевыводящих путей и гемангиома печени. Таблетки не помогали. И вот прочитав в районной газете заметку о том, как лечить гастрит тибетским методом.

Случилось это 15 февраля, когда шел Великий пост и сезонное время для лечения печени.

Лечилась 3 месяца яблоками (зелеными), вымытых, очищенных от кожуры и сердцевинки. Средней величины натереть на мелкой терке - вот лекарство и есть. До и после яблок ничего не есть, не пить 4-5 часов. Первый месяц делать это ежедневно. Второй - 2-3 раза в неделю. Третий - 1 раз в неделю. При этом не употреблять молоко, жирную, соленую пищу, а также крепкий чай, кофе, пряности. Я основной «упор» делала на овсяные каши.

Во время лечения чистила печень подсолнечным маслом. Столовую ложку масла брала в рот и прожевала 1-2 минут сосала, как конфету, а потом выплевывала. В рот во рту должно стать жидким, как вода, и белым. Если оно желтоватое - процедура еще не закончена.

По истечении 3-х месяцев все мои болячки исчезли. Были на шее висячие родинки, и те тоже исчезли и отпали.

Надежда

Ис. Ю. Л.

КАК ОЧИСТИТЬ ОРГАНИЗМ

Советы президента Академии наук и красоты, наследницы секретов Нефертити маэстро Натали БРАНД

Итак, вы убедитесь в том, что хотите похудеть, уже начали худеть и в самом деле худеете. Если с психологической подготовкой закончено, пора приниматься за очистку кишечника. Вообще это правило номер один - никакое похудение невозможно на фоне грязного организма.

Рекомендуется использовать несколько методов. Во-первых, с самого начала похудения необходимо принимать активированный уголь. По сути, это не что иное, как сорбент, который вытягивает на себя различные шлаки, уголь нельзя принимать более двух недель. Одновременно с этим надо заниматься очисткой кишечника. Для этого лучше использовать одновременно и клизмы, и травянистые настои.

Клизмы абсолютно необходимы и для тех, кто несколько набирается этой процедуры и никогда ее не делает. Надо заметить, что с годами в организме вдоль стенок кишечника накапливаются отложения каменного камня - до 5 кг. Поэтому, начиная делать клизмы, вы сразу худеете как минимум на 5 кг. Но не за счет сжигания жиров, а лишь за счет очистки кишечника. Клизмы можно делать в течение месяца по методу Семеновской, но, если вы раньше занимались такой очисткой, вам вполне достаточно делать 4 сеанса в течение недели с интервалом в 1 день. Вы делаете первую процедуру с 0,5 литрами воды, во второй раз берете 1 литр, в третий - используете 1,5 литры воды. Последняя процедура проходит с применением 2 литров воды. Вода должна быть обязательно подкислена на расчете на 2 литра 1 чайная ложка яблочного уксуса лимонного сока.

Особое внимание обратите на то, что вы не должны прерывать свой организм клизмами. Вы их используете только на начальной стадии похудения, и в дальнейшем для этого, как опытные думают некоторые женщины, а именно как способ очистки.

Следующим элементом очистки являются травяные настои. Их тоже надо начинать пить с самого первого дня, в отличие от клизм настоев вы можете продолжать пить до тех пор, пока окончательно не сбросите запланированное количество килограммов. Для нашего настоя вам необходимо использовать следующие компоненты: трава в равных долях: тысячелистник, календула, крушина, подорожник, почки березы, ромашка, ольха, золототысячник, кора дуба. Это все в объеме 5 столовых ложек необходимо заварить полулитрами кипятка, настоять в течение 6 часов и потом процедить. Пить по стакану за 40 минут до еды три раза в день. Смесь эту можно хранить в холодильнике до 5 дней.

Если у вас насморк

СЛАДКОЕ, КРУГЛОЕ...

«Сладкое лекарство». Смешайте 1 чайн. л. меда и 2,5 чайн. л. сока красной свеклы. Закапывайте в каждую ноздрю по 5-6 капель смеси 4-5 раз в день.

«Шоколадное». Возьмите 30 гр. облепихового масла, 20 г. сока свежей календулы, 15 г. растопленного какао, 10 г. меда и 5 г. прополиса. Ватку, смоченную в этом составе, вводите в каждую ноздрю на 20 минут.

«Круглое». Сварите яйца вкрутую. Немножко остудите их, прикладывайте по обе стороны носа до тех пор, пока не остынут.

Хочу расс...
тро я выг...
юза. Мне 62...
пользуюс...
оздоров...
организма, г...
ли что-то...
утренней эн...
в павильон...
и, что моя...
вует 20-лет...
Делаю так...
глаза...
ываю глаза...
им в такт сер...
слегка нап...
мысленно п...
руку, где ол...
сонношу та...
шлю, я здор...
оре боль...
в прошлом...
рука не...
ждал, что...

Мы наш...
ведем...
Жизнениш...
ая сила на...
ийся смерт...
речивший сам...
естественный д...
еоловека. Дай...

или

Этих то...
четыре...
и-чун и по...
речь о Ц...
В 1843 году...
открыт...
Токио 242...
коне которо...
исполнило...
1911; невестк...
183, поделил...
иногда дола...
завья всю жи...
го месяца. Н...
ия новолуни...
Саванан Сар...
живане (мо...
сан-ли».

Берется и...
пыли или...
гара, начин...
ньо, которо...
не касаясь п...
течение 5 м...
прижигание...
коем случа...
жи, иначе...
В Бурятии...
возвортся...
не та блед...
прозрастат...
или на огор...
лезна), а п...
лучно отпи...
лем, котор...
именуется...
на...
ище «тюре...
ожьим да...

Очень...
связан...
возного кр...
исультат, г...
слабле...
Нара...
недугам...
неликих ул...
Стрел...
ролова. О...
и одно...
алексислот...
ает кров...
а, следо...
вет сосуда...
иает о т...
иногда, как...
Кальцик...
свания с д...
макопелны...

ЛЕЧЕНИЕ СИЛОЙ МЫСЛИ

Хочу рассказать вам, как быстро я вылечился от остеохондроза. Мне 62, ничем не болею, так пользуюсь различными методами оздоровления и очищения организма, голодаю. Уже 10 лет, если что-то заболит, я все лечу внутренней энергией. При проверке в павильоне «Здоровье» сказано, что моя энергетика соответствует 20-летнему возрасту. Делаю так. Ложусь на спину, закрываю глаза, расслабляюсь, затем в такт сердечным сокращениям слегка напрягаюсь всем телом мысленно посылаю энергию в ту точку, где ощущаю боль. В такт произношу такие слова: «Мне хорошо, я здоров, все прошло». И вскоре боль исчезает. В прошлом году стала немая левая рука ночью или под утро. Я же думал, что пройдет, потом об-

ратился к мануальному терапевту. Он сказал, что это остеохондроз, и показал, в каком месте на позвоночнике нужно проводить массаж. Я решил попробовать направить в это место свою энергию. Уверенности не было - ведь боль возникла уже давно, около полугода назад. Вечером, пока не уснул, где-то минут 15-20 я посылал энергию в нужное место на позвоночнике. Утром проснулся впервые без боли в руке. Потом как-то утром почувствовал, что кончики пальцев опять онемели. Вечером снова повторил лечение и опять все прошло. И теперь, чтобы не было возврата, иногда вечером я минут пять направляю туда энергию. Вот только не знаю, может ли каждый так лечиться или надо обладать большой биоэнергией, как у меня. Булат Б.

ЧТО НА ЭТО СКАЗАЛИ БЫ СПЕЦИАЛИСТЫ?

Мы нашли много ответов. Приведем некоторые из них. «Жизненная сила - самая загадочная сила на земле, - говорит считавшийся смертельно больным, но вылечивший сам себя американский общественный деятель Норман Казинс. Я научился верить в способности человека, даже когда прогнозы ка-

жутся совершенно безнадежными». Но для этого в человеке должна быть воля к жизни и вера в исцеление. Действенность метода самовнушения или психотерапии зависит от концентрации внимания на созданной мысленной форме и только положительных установках.

ТОЧКИ ДОЛГОЛЕТИЯ или излечение от 100 болезней

Этих точек у человека четыре: ле-цзюэ, хэ-гу, цзю-чжун и цзю-сан-ли. Сегодня речь о последней. В 1843 году на торжественном открытии нового моста в Токио 242-летний Мамма, жене которого к тому времени исполнился 221 год, сыну - 201, невестке - 193, а внуку - 153, поделился секретом семейного долголетия: «Я и моя семья всю жизнь 8 дней каждого месяца, начиная с первого дня новолуния (а еще лучше с Сагаан Сар) делаем себе прижигание (моксе) в точке цзю-сан-ли».

Способы выявления точки цзю-сан-ли: 1. Она находится сантиметр на 9 ниже края коленной чашечки. 2. Сядьте на стул. Не отрывая пятки от пола, потяните носки на себя. Нащупайте бугорок, образовавшийся ниже колена. Определите самое высокое место, наложите на него палец и опустите носки в исходное положение. Ваш палец на точке цзю-сан-ли. 3. Положите ладонь на колено так, чтобы пальцы были прижаты к голени, и кончик среднего пальца придется на эту точку.

Берется шарик высушенной полыни или папироса, или сигара, начиненная сухой полынью, которой и прожигается, не касаясь тела, эта точка в течение 5 минут. Через час прижигание повторяют. Ни в коем случае не касайтесь точки, иначе она получит ожог. В Бурятии этой полыни, как говорится, завались. Но эта не та бледная полынь, что произрастает у вашего дома или на огороде (хотя и она полезна), а та зеленая, с пурпурно отливающимся стеблем, которая растет в поле и именуется «Herba abrotanum». В народе ее называют еще «турецким чаем» или «божьим даром».

БУДУЩЕЕ ЗА КАЛМЫЦКОЙ НОГОЙ

Очень многие болезни связаны с нарушением мозгового кровообращения. Это инсульты, гипертония, диабет, парез, ослабление иммунной системы. Народ борется со своими недугами с помощью дыхательных упражнений по методу Стрельниковой, Бутейко, Фролова. Общее в таких системах одно: повышение в крови углеводов, которая увеличивает кровоток мозга и сердца, а, следовательно, и расширяет сосуды. Но пока мало кто знает о таком эффективном способе, как калмыцкая йога. Калмыцкая йога - это прижигание с задержкой дыхания и наклонами параллельно полу

туловищем. При выполнении упражнения руки основаниями больших пальцев закрывают носдри. Вот и вся йога. Сам я занимаюсь калмыцкой йогой 12 лет. Трещу на упражнение 15 минут. За это время успеваю сделать 12 подходов по 65 приседаний. А начинал я с 300 приседаний (15 подходов по 20 приседаний) за полчаса. Возраст 65 лет, рост 172см, вес - 60 кг, давление 120/80, ЭКГ, сахар и холестерин - в норме. И никаких материальных затрат! На своем примере убедился - будущее за калмыцкой йогой. Виктор Х.

На улице холодная зима, от которой устали мы и наша кожа, особенно кожа лица. Наше лицо, вернее кожа лица, первой принимает на себя все изменения в погоде, смену времен года. И, естественно, нуждается в особом уходе. Итак, несколько очень простых, но эффективных рецептов ухода за кожей лица.

- МАСКА ИЗ «ГЕРКУЛЕСА» 2 ст. ложки «Геркулеса» (желательно помоложе на кофе молке) залить небольшим количеством горячего молока (чтобы «Геркулес» был просто покрыт жидкостью) и поставить на несколько минут для разбухания. Теплую массу нанести на кожу лица и шеи. Оставить на лице до появления первых признаков подсыхания. Смыть теплой и прохладной водой. Эта маска хорошо смягчает любую кожу, слегка отбеливает. МАСКА ИЗ ТВОРОГА 1 ст. ложку творога смешать с 1 ч.л. меда, 2 ч.л. молока (или сметаны при сухой коже), нанести на кожу лица и шеи на 15-20 мин.

- Смыть теплой водой. Хорошо влияет на любую кожу. МОРКОВНО-КАРТОФЕЛЬНО-ЖЕЛТКОВАЯ МАСКА Эта маска подойдет больше для жирной кожи лица, или при сухой коже следует добавить несколько капель растительного масла. На мягкой терке натереть морковь и сырой картофель в равных пропорциях. К 2 ст. ложкам смеси добавить половину яичного желтка, хорошо перемешать и толстым слоем нанести на кожу лица на 20 минут. Смыть теплой водой. Успеха вам. Будьте красивы! Наталья Б.

ЛЕЧАТ КЕДРОВЫЕ ОРЕШКИ

Хотела бы поделиться с читателями своим опытом лечения кедрами. Впервые попробовала использовать кедровые орешки, это мне подсказала моя подруга, которая занимается йогой. Кедровые орешки действительно очень полезны. Например, при лечении ревматизма. Отваривать так: 1 стакан скорлупы кедровых орешков залить 1 литром кипятка и парить на медленном огне 3 часа. Потом процеживают. Принимать по 1/2 стакана 3 раза в день за полчаса до еды. От геморроя, при спринте, болевых точках и т.д. применяют настой 1/2 стакана скорлупы залить 1 стаканом кипятка и настаивать 30-40 минут. Потом процеживают и принимают внутрь в виде приёма через еду. (Отваром скорлупы также можно мыть ноги для укрепления сосудов.) Юрий С.

И ЧЕМОЧУГО ОБ ИЧТИМЧУМ Мужские проблемы

Секс суренка. Ваши полунаши сексуальные возможности могут поддаться обыкновенной суренке. Та самая, пребывающая в постоянной немигучей суренке, которая относится к многочисленному ряду неустойчивых сорняков. Сок суренки пьют по 20-30 капель 4 раза в день после еды. Сходное действие оказывает и молочко из ядер кедровых орешков. Для этого 50 г измельченных ядершек засыпают в стакан, заливают кипящей водой и размешивают до получения консистенции молока. Пьют по одной трети стакана 3 раза в день до или после еды. Итальянцы считают, что чеснок усиливает половое чувство. Может быть, поэтому Джованни Боккаччо в «Декамероне» описал, как влюбленные молодые люди посыпают чеснок даме сердца, чтобы добиться ее любви. Алкоголь. Шекспир предупреждает в «Макбете», что хмель вызывает желания, но устраняет непомятение. По этому сильный хмель дурманит: он создает и уничтожит, распялит и потушит, разведорит и обескуражит, при дает ей стойкости да и отнимет стойкость». Совет: как бы нам ни хотелось, никогда не пейте больше двух бокалов.

Женские проблемы

НАРОДНЫЕ СРЕДСТВА, ПРИМЕНЯЕМЫЕ ПРИ ВОСПАЛЕНИИ ПРИДАТКОВ

- * Следует употреблять как можно больше тыквы во всех видах. Полезно сырую тыкву пропустить через мясорубку, из мякоти отжать сок, который можно употребить в большом количестве. * Пить отвар кукурузных столбиков с рыльцами. * Сок свежих листьев алоэ принимать внутрь по десертной ложке 2-3 раза в день до еды. * Плоды шиповника и ягоды черной смородины взять в равных частях, смешать, 20 г смеси залить стаканом воды. Добавить сахар. Пить по полстакана 3-4 раза в день. * Плоды клюквы, черники, рябины и ежевики желательно употреблять в любом виде. * Столовую ложку высушенных и измельченных листьев ореха грецкого залить стаканом кипятка. Настаивать 1 час. Выпить за сутки. * Старейший эффективный способ лечения придатков: заварить 1,5 столовой ложки сухой ромашки в фарфоровой чашке, накрыть блюдцем, укутать. Настаивать 20 минут. За это время сделать очистительную клизму теплой водой. Процеженный отвар ромашки при температуре 37°С набрать в шприц №3 и ввести в заднепроходное отверстие. После этого лечь на бок и подождать, пока всё вберется. Если не почувствуете с первого раза, сделать то же второй раз. Отвар ромашки должен полностью вобраться. Тщательная интимная гигиена. Эту процедуру производить каждый вечер, по возможности несколько раз в день. Таким способом можно вылечить и геморрой. Клизмы из ромашки улучшают кожу лица.

СОВЕТЫ ДОБРЫХ ЛЮДЕЙ

Будем помнить, что в жизни мы все являемся садовниками. А истинный садовник садит малюсенький кустарник и любовно ухаживает за ним, не обязательно в расчете на то, что сам будет наслаждаться плодами этого дерева. Он знает о том, что вкусные и полезные фрукты с него будут с удовольствием кушать его дети, внуки и просто хорошие люди. *** Будьте добры ко всему живому и неживому. Чаще прислушивайтесь к себе. Заказывайте свои желания. Не волнуйтесь за близких, а мысленно ставьте им защиту от неудач и несчастий. Побольше бывайте на природе, почаще веселитесь и слушайте приятную музыку. Жизнь добра, надо только найти в ней свое равновесие.

ПОСОВЕТОВАЛА ПОЛУТЧИЦА

Хотела бы поделиться рецептом от бронхита, который случайно услышала в поезде от полутчицы. Она вылечила своего внука, а я - дочь. 2 кг очищенного лука варить на медленном огне в 1 л воды 2 часа, добавить 1 стакан меда и варить еще час. Потом положить по 2 столовые ложки череды, мать-и-мачехи, подорожника и по 1 чайной ложке корня девясила, цветов боярышника, мяты перечной, цветов и листьев липы, цветов календулы. Еще кипятить 30 минут на очень медленном огне, дать остыть и отжать через марлю. Пить по 1 столовой ложке 3 раза в день за 30 минут до еды. Людмила С.

Подготовила Дарима ЭРДЫНИЕВА.

«Буряад үнэн» газетын 80 жэлэй ойдо

НАНАХА, ДУРСАХАДАШЬЕ УРМАТАЙ

Минин наһанаймин мэргэ-
жэл, ехэ журналистикын
ута, үргэн харгы «Буряад
үнэн» эхилээ хэн. 1968 оной
эхинд энэ редакциян үүдэ
татажа, богоһоень аджажа
ороһоор хорин дүрбэн жэл
үлүүтэй сэг соо гуурһанайнгаа
үзүүрье хурсадхан ажаллаа
гээшэб. Түрүүлэн нотогтаа,
анимагай «Баргажанай үнэн»
газетэд оршуулгын таһагта
ажаллажа, ганзагадаа шагтагалха
«редакциян дүршэлтэй» болоо
һэмби. Аймагай газетэд ажалла-
хандаа, энэ тэрэ мэдээсэл,
удаань репортаж, корреспон-
денти бэшээ, «Буряад үнэн»
газетын редакцияда эльгээ-
хэдэмни, үнишье болонгүй,
хууданһандань байраа олонхой,
толилогдоод байхал даа. Абаһаар
абаха танаггүй болотороо
заһагдаһанхай байха. Тээд олон
ошотороо эльгээһэн юумэнүүд
гар хүргүүлэнгүй, тэрэл хэбээрэ
барлагданхай байхадань, до-
соогоо аргагүй ехээр баярлахаш.
Аймагай газетэд эхин алхам
хэжэ байхадаа, тэрэ холын
ниислэдэ гарадаг республикын
гемо газетэд нэрээ мүнхээр
рүүлэн толилуулаха гэшэе намда
үнэхөөрөө ехэ хаалта шонгээр
һанагданхай бэлэй.

Нэгэты намар тээ хэн ха.
Газетын редактор Павел Ала-
заревич Натаев үглөөгүйр
уулахадаа, кабинеттэ урһад:

Зай, Володя, хэр
ажаланабши? «Буряад үнэндэ»
бэшээ гүш? Партиин райком
соо хүнүүд хэлсэжэ байгаа.
Өөрингөө «Баргажанай үнэн»
газетые бү марта. Бэшэ,
тунхаглахадни Дээшэ, Хурам-
хаан командировкодо гараха-
даһин болохо. Эндэе сүлөөтэй
һаа, гэбэ.

Бахарданһан би ухаандаа
баярланоод:

Зай, гэжэ зүбшөөбэб.

«Буряад үнэндэ» толи-
логдожо, редакторые һонир-
хуулан юумэн гэжээ, ажаллаа
һуладуулан Барханай арадай
театрые шүүмжэлхэн «Урда-
найнь содо буураа гү?» гэһэн
шүүмжэлэл бэлэй даа. Ре-
дакторай дэмжэлгэдэ хэды удаа
командировкодшые ошогдоо
һэн.

Аймагай газетэд ажаллаха
үсдөө сэрэгэй уялгата албанда
абтажа, гурбан жэл үнгэршөө.
Албаа түгсэхөөд, Улаан-Үдэ
ерхэдэмни, «Буряад үнэн»
газетын редакцияда Баргажанда
хамта ажаллаһан Геннадий
Ринчино хүдэмэрилжэ байба.
Үшөө тинхэдэ нотогтаа, Бар-
гажандаа тагилсаһан аха
пүхэрһан - Матвей Михайлович
Осодоев «Буряад үнэн» газетын
пропагандын таһагта ажаллажа
байһа. Эдэ пүхэдтэйгөө уулзажа
хөөрлөөд, энэ ехэ газетын
редакцияда орожо, ажаллаха
артамни элэрээ һэн.

Абаһаар редакциян хүдөө

ажахын таһагта бата зиндаган
литературна хүдэмэрилжөөр
абтаа аабзаб. Таһагые даагша
Бато Аюшеевич Гылыков,
литературна хүдэмэрилжээ,
мүн ахалагыша литературна
хүдэмэрилжөөр Михаил
Дарижанович Намжилов, Тома-
Сүрэн Гармаев, Геннадий
Ринчино гэшэд ажаллажа
байгаа. Эндэ гансашы хүдөө
ажахын таһагта бэшэ, мүн бүхы
редакцияда Гена бидэ хөөрһөө
ондоо залуу хүн үгы байгаа.
Михаил Намжилов, Тома-Сүрэн
Гармаев гэшэд булта гэр
бүлэтэй, түбхилэһэн айл бүлэ
болонхойнууд һэн. Мүн эндэ
Георгий Дашабылов, Цырен-
Дондок Хамаев, Ким Ильин,
Максим Цыренов, Бальжин
Ванчиков булта бидэшээ
наһаараа аха байшоо. Юрлөө,
комсомолой гэшүүн байһан би
«Буряад үнэн» газетэдэ ком-
сомолой эхин эмхин үгы
байһан дээрһээ «Молодежь
Бурятия» газетын редакци ошо-
жо, эхин эмхидэнь бүрихэлдэ
абтаа һэм.

Аймагай газетэдэ оршуу-
лагшаар ажаллаһанһаа эндэ
хүдэмэрихэдэ хүндэһэн бэлэй.
Урид «Буряад үнэн» бэшээ
дүршэлэһини гэжэ бээдээ най-
даһан намда бүришье хүшэр
шэнги байгаа. Бүхы бэшэһэн
юумэни эрэн, мяржан боло-
тоороо заһагдаха, хаһагдаха.
Тинхэдэ эхэлээ абаһан нотагайм
хэлэн ахирхан байгаа ааб даа.
Олон үгэ мэдэхгүйни, һамархан.
Заримдаа илангаяа машинист-
катуудта шоглуулахаш, наада-
луулахаш. Нотаг нотаган хэлэ
һайнаар мэдэхгүй байхата
гайтайхан бэлэй.

Хэлэн тухай эндэ хэлэхээр
Манай хүдөө ажахын таһагые
даагша Бато Аюшеевич Гылыков
нотаг нотагай хэлэндэ дадажа
ядан тулижа, тулгардажа
байхыемни онлогдоо, эсэгэ мэтээр
ехэ туһаламжа үзүүдэг байгаа
гэжэ мүнөө батаар хэлэхэ
байнаб. Редакциян бодото
гэшүүн болонхой намые
түрүүшын командировкодо
эльгээхэ асуудал зүбшөгдэбэ.
Зай, хаана эльгээхэб?

Дүтэ руунь Мухар-Шэбэр
ябуулха, - гэжэ Намжиловай
дурадхагада, Тома-Сүрэн Гар-
маев оролсожо:

Зэдэ ошоод эрэг,
«Коммунизм» колхозой правлен-
инин тоосоото һунгалтын
суглаанда байлсаха, - гэжэ
баталба.

Бато Аюшеевич Тома-Сүрэн
Гармаев хэлэхээр зүбшөөжэ,
Зэдын аймаг эльгээгэ һэн.

Тома-Сүрэн Гармаев өөрөө
Зэдын аймагта тоонототой хүн
байгаа. Тинхэнэ намые тэндэ
ошожо туршаг гэжэ һанаал ха.
Баргажанһаа эрлэн намда сэхэ
сартуул-буриадуудтай хөөрлэ-
дэхэдэ ямар хаб, аргаас ядаа һаа,
ородоор үгээс ойлгодоноо аабза

гэһэн байгаа хаш. Минин тингэ
ошохон урда таһагые дааг-
шамһан олон заабари үгөө. Нэн
түрүүн Инзагатын «Коммунизм»
колхозой түрүүлэгшэ Мунконовто
хонходожо, «залуу хүбүүемни
утгажа, газардуулангүй хү-
нүүдтэй, түрүүлэгшэтэйгөө уул-
зуулжа, харуулжа үгыш даа,
эзэмнай танай нотагай сартуул
хэлэ мэдэхгүй. Баргажанһаа
эрлэн» гэһэн байгаа. Үнэхөөрөө
Инзагата хүрэхэ ерхэдэмни,
түрүүлэгшэнь эсэгэ мэтээр
утгад, дулаан гостиница соогоо
байрлуулаа, халуун эдэгээр
хоолуулаа һэн. Тинхэдэ үг-
лөөдэрһини парткомой секретарь,
Цырендоржо Доржиевтай хамта
хүнгэн автомашинаар хонш-
шойдо үбэлжөөнүүдтэ хүрөө
һэмби. Хоншшон бүхэндэ
ошоходо, ородоор, буриадаар
хөөрлөдөжэ, үгээс ойлгосоддо
бэлэйбди. Үнэхөөрөө хүндэһэн
байгаа. Ойлгогдосогүй зарим
үгэнүүдыень һэмээхэн блокнот
соогоо бэшээ абаа һэмби. Ехэ
суглаандань байлсажа, яһала ехэ
«олзотой» бусаха болоходомни.
Мунконов уулахадаа:

Зай, Баргажанай хүбүүн,
бэшээ юумээ олоо гүн даа?
Бато Аюшеевичтээ мэндые
хүргөөрэй. Зундаа эрээрэй,
эндэш гое, мандаһини залуушуул
олон, - гэ бэлэй.

Командировко гэшэ һо-
нирхолтой, үзэгдөө, хү-
лээгдэггүй уулзалганууд болодог
шуу.

Зунай эсэс, намарай эхин
гээшэ һэн ха. Таряа хуралтан
тулэг эхилээд байгаа. Намайе
Түхэнэй аймагай Тооро нотаг
эльгээбэ. Тэндэ түрүүлэгшээр
Аркадий Степанович Иринцев
ажаладаг байгаа. Поездоор
Слюдянка станци хүрөөд,
автобусоор Тоородо эржэ,
колхозой правлени ороходомни,
Аркадий Степанович хэ-
нинишьеб хүлээнг байба.
Намайе «Буряад үнэн» гэжэ
мэдэхэдэ:

Эндэмнай гостиница гэжэ
мүртэй юумэн үгы юм даа.
Тэрүү-ү тэрэ баруун тээ,
һуурһнай зах багта наһанайхан
айл байха, Данзановтан гээд,

Тэндэ тогтооронш Улаоодэр
болотор һайн амараад эрэнэ
аабзат. Хөөрлөдөхөбди, - гэжэ
дарууханаар хэлээд үдэшөө һэн.

Би хэлэһэн айдань ошожо,
гэртээ ерлэндэл тогтобод.
Үбгэжөөл - гэрэй эзэн үгэ
зуутагтай, хүюун шогтой байшоо.
Байра байдалаа дууһыень намда
хөөрөө, һонирхожо шагнахадаа,
үри хүүгэдээр олон гэжэ
ойлгобод. Ехэшүүнынь айл бүлэ
болонхой, хадам харида гаран-
хайнууд гэжэ мэдэбэб. Намарай
үдэшэ ута, хэхэ юумээс оложо
ядан байхадамни, городһоо
эржэ бууһан тэрэ айлдэмни
нэгэ басаган намые клуб соо
кино харахаа ошоһыемни
дурадхаба. Би арсабагүйб.
Барагар һүннин зоргоор кино
хараад, гэртээ бусажа хооллоод,
амараа аабзаб. Улаоодэрһини
гэрэй эзэндэ һанһине хүрөөд,
колхозой правлени ерлөбэ. Тэндэ
Иринцевтэйгэй уулзажа, авто-
шинадаһан һуулсаад, таряалан
дээрэ ажаллагшадта ошохоор
зорибодни. Автомашинаыгаа
жолоосон өөрөө баринһан
Аркадий Степанович харгыдаа
аргааханаар намһаа ингэжэ
асууба:

Залуу хүбүүн, хэнтэйнь
тагилсаабши? Хоноһон айлынни
тулгатай һайн айл бшуу даа.
Басагадаар олон Нэгэнининь,
городһоо эрээ гэзэ һэн, - гэжэ,
харюу хүлээнг байхадань, би
эишэжэ, асуудалыень ондоо
тээһини хадууруулахы оролодо
һэмби. Һүүлдэ Улаан-Үдэеэ
бусаад, ажаллаа эрээд байхадэм,
Аркадий Степановичтай тэрэ
асуудалаһини ушар урда элэрээ
һэн. Минин Түхэнэй ошохонш
һүүдээр хоер аха нүхэдэмни
нэгэн Тооро хонходожо, һамга
зууршааха һэдэлгэ гарган
байба бшуу. Юрлөө, наһа-
найнгаа хүсөө һаань, залуу-
шуулнай түргэн аэ гэр бүлэ
боложо боргожонхой, түбхилэһэн
гэжэ бодомжолдогынь энэл
байгаа.

Хүн гэһэн бүхы наһан соогоо
сэхэ сибэр байдаггүйн, нэгэл
бүдэрһэн газардан байха.
Даладахи онуудан үсэр һэн ха.
Москватһаа Чехословакиин
журналистнууд эрлөб гэһэн
һураг суу гараад, партиин
Буряадын обкомой бага танхим
соо уулзалга болохо. Дуратан хүн
ажалай һүүдээр ошоходо болохо
гэсэбэ. Лекци, хөөрөө шагнаха
дуратайшуул олодо ааб даа.
Манай таһагнаа М. Намжилов
бидэ хоер, фотокорреспон-
дентүүдтэй ажаладаг Цыбен
Цыренжапов ингээд бусадтайнгаа
хамта ошободни. Тэндэ час хахад
болохгүй сэг соо тэх журнали-
стнуудай хоерөө шагнаад, гэр
гэртээ тараа аабзабди. Үглөөгүйр
эртэ редакцияда ерхэдэмнай,
секретарь басаган Мыдыгма
Ганжурова хүлээжэ яданхай.

Володя, Цыбен Будеевич
Михаил Дарижанович хоер-

тойгоо түргэн редактор
орооронт, хүлээжэ байна.

Ямар ушараар редактор
дуудууһанһаа мэдээгүй
нүгөөдэ хоер аха нүхэдэмни
ерхэхэдэ хамтаржа, Цыбен
Цибудеевичтэ оробобди. Ре-
дактор хараха янзада сухал
хэбэртэй, хүнтэхинөөр утгаань
ерхэжэ.

Та гурбан юун болоод
журналистнуудай үсгэдэлдэ
уулзалгада ошообта? Парти
гэшүүн бэшэ таанайды
уряаб? Хоб-жоб шагнаха
ябахат, - гэхэлтээ эхилээ.
Зэмтэйшүүд доошоо харань
дуугайл һуугаа аабзабди. Тэрэ
дундаманһан һууһан Михаил
Дарижановичтай зүбшэ
хадхууһандах гинтэ бодомжолдо.

Сүлөөтэй һаа, ошотой,
Һэмни, Юун болоо юм. Наһаа
чихал этот обком, - гэжэрхэ
даа. Одоо энгэнэй һуула
юумэн болохын, ан бурхан гэ
хүлээнг байхадамни, редакци
бүри сухалдажа, столонш
саана һууха байхашы байра
оложо ядан.

Таанад үшөө обком
чихиете! Армагты үтэр түрэг
гаража ошотой! - гэжэ бадань
ганираа ааб даа. Бидэ түрэг
гараад, таһагтаа оробобди. Би
Аюшеевич ажалдаа эрлэн
хэнтэйшьеб телефоны
хөөрлөдөжэ байба. Бидэ үшөө
болонгүй ушар удхыень таһа
дагшадаа хөөржэ үгэхэдэмни
халта мһөрөөн татаад.

Обком соо һайн
коммунистнууд ошохо гэр
онлогхоор ааб даа. Зай, яаха
даа. Ажалла хэ, - гэзэ һэн.
Үнэхөөрөө энэ хөөрлөдө
энгээрээ дүүрээ бэлэ
Дахьяад энэ шууяанда хэнтэ
бусаагүй һэн. Эндэ өшөө
тэмдэглэхээр юумэн гэжэ
бидэниее дууданһан редакторш
таһагые даагынь олоон үлгэр
хэрүүл шууяагаа таһа тээш
гаргахагүйн, муугаа дараа
һанһаа үрлөөд байжа шада
бэлгэ шадабаритан, тээсэрэрт
хүнүүд баярлаа даа.

Түрэл «Буряад үнэн»
газетынгээ 80 жэлэй нахилээд
оно тэмдэглэхэ боһоһо дээрэ
хүрэхэ ерээд байхадань
наһанайнгаа хорин таба шаг-
жые хамта үнгэргэсэлэй бүри
аха нүхэдөө, басагад бэрэ
үүдэе, эгшээ абжаанараа аш
дахин хани халуунһаар аша
шалнаб. Бидэни гатаһан э
хэлэн, бүтэлэһэн ажал хэрлэг
бата найдамтан гарта, бэлгэ
бэрхэ, хурдан ухаатай, хүр
гуурһатай, мүнөө үелын эрлэн
һайн ойлгоһон журналистнууд
үгтэнхэй байһандань бата
найдагшаб.

Владимир ЖИГЖИЦ
Россия журналистнууд
холбооны гашуу
республикын соёлой габын
хүдэмэрилэгшэ, Я.Гашев
нэрэмжэтэ шангай лауреат

ТҮРҮҮШЫН ДУРАН

Буряадай гүрэнэй баг-
шанарай институтта
һуража байха үсдөө «Буряад
үнэн» газетэдэ анха
түрүүшынгээ практика
гаража, республикын арадай
позит, Россия соёлой
габьяата хүдэмэрилэгшэ
Цырендулма Цыреновна
Дондогойн хүтэлбэрлэдэг
таһагта хүдэлхэ золтой
байгаа. Эндэ анха түрүү-
шынхией шүлэгүүдэ бар-
лажа, элитэ поэздэй зүбшээ
заабари, ажалтайнгаа эхин

харгын һайн үгэнүүдые
шагнаһан, баясһан байнаб.
Олондо мэдээжэ дуун
болоһон «Түрүүшын дуран»
гэһэн шүлэгүүдээ хэблээ
бэлэйб:
Ye сагынь үнгэрөөл даа,
Үһэнһини сайжа
захалаал даа.
Би шамтая
золгохоо ерээб,
Түрүүшын дуран,
түрүүшын дуран...
Ингэжэ зохеохы ажа-
лаймнай эхин харгы нэрлэн

«БУРЯД ҮНЭН»

«Буряад үнэн» газетынгээ 80
жэлэй ойн баяраар бүхы
коллективые амаршалан,
ажалдань үшөө ехэ амжалта
хүснэб!
Залуу дуушадай, компози-
торнуудай зориг нэмээхэ,
бэлгиһынь хүгжөөхэ зорил-
готойгоор «Мүнгэн хун
шубуун» гэһэн туххай шантай
хүгжэм, дуута «Хит-парадай»
концертын үгэлэнүүдые
эмхидгэхэ байлабди. Байһша
2001 оноймнай дүнгөөр,
улишагшадаймнай элрхэйлһэн

дуунай үдэһэ баһал һааар
үнгэргэгдэхэ гэжэ уншаг
шагтаа дуулганабди.
«Хун шубуун гарбалтай»
хуриан могоон сэргэтэй
буриаг арадаймнай дуунууд
зэдгэлжэ байхань болтогой.
«Буряад үнэн» хэблэ-
лэймнай байшангай ажа-
шадта һайн найхань
хүснэб!
Цырен
ШОЙЖОНИМАЕВ
композитор

VII ЖАРА
БЭЛЭЙ

Буряад үнэн	2
Дундаман	2
Цыбен	2
Матвей	2
Аркадий	2
Михаил	2
Геннадий	2
Володя	2
Улаан-Үдэ	2

Гарагай 2-т
бурини 24-т
бурини 25-т
бурини 26-т
бурини 27-т
бурини 28-т
бурини 29-т
бурини 30-т
бурини 31-т
бурини 32-т
бурини 33-т
бурини 34-т
бурини 35-т
бурини 36-т
бурини 37-т
бурини 38-т
бурини 39-т
бурини 40-т
бурини 41-т
бурини 42-т
бурини 43-т
бурини 44-т
бурини 45-т
бурини 46-т
бурини 47-т
бурини 48-т
бурини 49-т
бурини 50-т
бурини 51-т
бурини 52-т
бурини 53-т
бурини 54-т
бурини 55-т
бурини 56-т
бурини 57-т
бурини 58-т
бурини 59-т
бурини 60-т
бурини 61-т
бурини 62-т
бурини 63-т
бурини 64-т
бурини 65-т
бурини 66-т
бурини 67-т
бурини 68-т
бурини 69-т
бурини 70-т
бурини 71-т
бурини 72-т
бурини 73-т
бурини 74-т
бурини 75-т
бурини 76-т
бурини 77-т
бурини 78-т
бурини 79-т
бурини 80-т

ЖАРАГАЙ САГААГШАН ТҮМЭР МОГОЙ ЖЭЛ

ХЭБЛЭЭЙ ДУНДА САГААН ХУЛГАНА НАРА

Жаргай дуг	9	10	11	12	13	14	15
Хүнд дуг	24	25	26	27	28	29	30
Жаргай дуг	Дабба Лара Лече	Мегмар Марс Виржик	Ладба Меркури Сабда	Лурба Юпитер Чегвер	Баасан Солдон Пичица	Бимба Сатурн Судбота	Нима Наран Вогар
Жаргай дуг	Сагааншаан Шажа	Хара нохой	Харагшаан Тухай	Хүхэ Хулгана	Хүхэшин Ухэр	Улаан Бар	Улагшаан Туулай
Жаргай дуг	1 улаан	6 сагаан	3 шара	4 ногоон	5 хүхэ	2 хара	1 сагаан
Жаргай дуг	ууча	модон	хи	гал	шорой	түмэр	юторгой

Жаргай 2-то шэнын 9
(декабрин 24).
Сагаагшаан тахья. 7 улаан шаан, хада уулада нуудалтай харагшаан хурса үдэр. Ехэ харагшаан үдэр ямар нэгэ байна хэрэг хэжэ болохогүй, муу шолонтой байна гэдэг. Илангаяа харагшаан хурим гүрээ хэжэ, наһа агшны хүдөөлхэ, хубсаһа хэжэ, шэрдэг бүрхэхэ, суглаа хэжэ, буян үйлэдэхэ, үгээлэг гүйрэншанда юумэ харбайха, үгээхэ, наймаа хэжэ, туншаал хэжэ, мал үүсэхэ, хүншүү бобо гаргах, мал эмнэхэ, хүнэй на ханаха, төөнхэхэ, хутага дуудэхэ, эритэ мээс дархалха хүн үйлэнүүдэ тон ехэ сээртэй.

Жаргай 3-да шэнын 10
(декабрин 25). Бадма-Самбаавын.
Хара нохой, 6 сагаан мэнгын, ондо нуудалтай үдэр. Бурханда гүрээ, зальбарха, бурхан, дууса тахиха, дайсанни болон шүдхэр дараха, наад тодхор ханаха, хараал, жадаха харюулах хүн үйлэнүүдэй байна. Зүгөөр газарта ошохо, дасанай (дуган), гэр байшанай нуури ханаха, замда, аянда гараха, нүүхэ, хубсаһа эсхэхэ, оехо, шэрдэг хэжэ, суглаа зарлаха, хадаг хэжэ, бэри буулгаха, үнээс угааха, юо отолхо, юумэ бузарлаха, шэне үзэн ядаха, худалдаа наймаа гэр, андалдаха, эм найруулаха, бага бүлөудэхэ, хюмһа абаха, хан арамнайлаха, наһа барагшын үйлэдэхэ, хүнэй шуһа ханаха, хэжэ мэтын үйлэнүүдэ тэбшэхэ.

Жаргай 4-дэ шэнын 11
(декабрин 26).
Жаргаан тахай, 5 шара мэнгын, ондо нуудалтай үдэр. Бурханда гүрээ, зальбарха, бурхан тахиха, тарни уншаха, бурхан, дууса тахиха, даллага абаха, эм найруулаха, аршаанаар бөөсө гүрээ, шажанай һанцур хэжэ, гурта ушараа тэмдэглэхэ, наһа бусааха, гэрэй нуури ханаха, замда гараха, холо газар хэжэ, хубсаһа эсхэхэ, оехо, үзэгтэ ханаха, зурхай шудалха, дасан (дуган) заһабарилха, дасан (дуган), хан арамнайлаха, ном оршуулаха, наһа абаха мэтын үйлэнүүдэй байна. Гэбшнэ хүндэ эд зөөри үгэхэ, эд зөөри арьбажаха, мал үгэхэ.

Жаргай 5-да шэнын 12
(декабрин 27).
Хүхэ хулгана, 4 ногоон мэнгын, ондо нуудалтай үдэр. Бурханда гүрээ, зальбарха, бурхан тахиха, дасан (дуган), мүргэл шүтэнэй гүрээ зүйлэнүүдэ бодхоохо, эвни арамнайлаха, туншаалдааха гэр захиралта тунхаглаха, зарниг шосхохо, хяна гаргах, тараг гүрээ, айраг халааха, ажалшанин хэжэ, хүнни аргаламжада үгэхэ, юумэ худалдаха, худалдаа абаха, гэрэй нуури ханаха, аршаанаар бөөсө ариудха, хан ажил эрхилэхэ, хани нүхэдэй туһада тунхэхэ, түрэхидэй ондо холбоо бэхилэхэ, нэмэг хэжэ зүүхэ, эм найруулаха, шуһа ханаха, төөнхэхэ, тогоо нэрэхэ, үлэ

буян үйлэдэхэ мэтын үйлэнүүдэй байна. Харин сор залаха, үхибүү хүлдэ оруулаха, бага хүүгэдые гэрхээ холо эльгэхэ, үхибүү үргэжэ абаха, замда гараха, үхэр, мори худалдаха, хүн дүрсээ алдаха, үзэл үзэхэ, гарнидаха, эблэрхэ, хэлсээ баталха, мал үүсэхэ, ном оршуулаха мэтын үйлэнүүдэй хагуу. Бэри тухай, наһа бараган хүн тухай дасанһаа асууха гэнэ.

Жаргай 6-да шэнын 13
(декабрин 28).
Хүхэшин үхэр, 3 хүхэ мэнгын, шоройдо нуудалтай үдэр. Бурхан, сахюуса тахиха, эм найруулаха, эм залаха, наһа утадхалгын ном уншуулаха, бурхан арамнайлаха, даллага абаха, уранай ажал эрхилэхэ, түмэрөөр дарха хэжэ, тангаригаа болуулаха, эльбэ, ада шүдхэр, наад годхор дараха, замда гараха («Миндуг» одоной заһал хүүхэд), аласай газар ошохо, нүүхэ, шэмэг зүүдхэл зүүхэ мэтын үйлэнүүдэй байна. Гэхэтэй хамта эд зөөри абаха, мал үүсэхэ, хони хурьга худалдаха, хүндэ үгэхэ, шулуу шорой хүдэлгэхэ, абаһанаа бусааха, модо сабиһаа, хюрөөдхэхэ, газар малтаха, туншаал эзлэхэ, дарсаг үлгэхэ, тараг бүрхэхэ, айраг халааха, үхэр худалдаха мэтын үйлэнүүд угаа сээртэй.

Жаргай 7-до шэнын 14
(декабрин 29).
Улаан бар, 2 хара мэнгын, түмэртэ нуудалтай үдэр. Гал тахиха, дасан (дуган), субарга, бурхан арамнайлаха, даллага абаха, абаһанаа бусааха, мал үүсэхэ, бариагын нуури табиха, эд зөөри, абасаа абаха, гэр, хашаа заһабарилха, гордто ажал эрхилэхэ, наһа утадхалгын ном уншуулаха, эм найруулаха, модо отолхо, тангаригаа болуулаха, агнаха, хараал сараха, ада шүдхэр зайлуулаха, дайсанни дараха, уран бүтээл бүтээхэ, худалдаа наймаа хэжэ мэтын алибаа һанһан үйлэ сэдхэ элшэлэн бүтээхэ. Харин тэнгэри тахиха, хүнэй шуһа ханаха, төөнхэхэ, хүни абаха, үхибүү хүлдэ оруулаха, бага хүүгэдын гэрхээ холо эльгэхэ, хүбүүдые сэрэгтэ үдэнхэхэ, худал малтаха, гэрхээ хэрэгтэл гаргах, замда гараха, хоорондоо хэрэлдэхэ, дайсад болохо, номлол хэжэ, тэрэни шаниха, үрхээ тариха мэтын үйлэнүүд хориюулай.

Жаргай 8-до шэнын 15
(декабрин 30).
Улагшаан туулай, 1 сагаан мэнгын, огторгойдо нуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан тахиха, гүрэм уншуулаха, эльбэ сараха, ехэ хүнни бараалхаха, номлол хэжэ, даллага абаха, дасан (дуган), субарга, сэрэг бурхан бүтээхэ, тэдэни арамнайлаха, наһа утадхалгын ном уншуулаха, бүлүнгөө амгалан байдалай түлөө үргэл хэжэ, муу үйлэ буруудхаха ламые зоолохо, эм найруулаха, буян үйлэдэхэ мэтын үйлэнүүдэй байна. Гэбшнэ гэрэй нуури табиха, гэр бариха, шуһа ханаха, төөнхэхэ, нүүхэ, замда гараха, гэр байра андалдаха, хубсаһа, малгай эсхэхэ, оехо, үри ээлигэ бусааха, сагаан эдэ хүндэ үгэхэ, наһа барагшны хүдөөлхэ, бэри буулгаха, түрээ хэжэ, ном оршуулаха, шэб шэнэ газарта бусаа түхэрхэхэ, сэржэм үргэхэ, үзэл үзэхэ, үбшэ аргалжа эхилэхэ, үхибүү хүлдэ оруулаха, бага хүүгэдые гэрхээ холо эльгэхэ мэтын үйлэнүүдые сэрэлэхээр.

Жаргай 9-до шэнын 16
(декабрин 31).
Хүхэ хулгана, 4 ногоон мэнгын, ондо нуудалтай үдэр. Бурханда гүрээ, зальбарха, бурхан тахиха, дасан (дуган), мүргэл шүтэнэй гүрээ зүйлэнүүдэ бодхоохо, эвни арамнайлаха, туншаалдааха гэр захиралта тунхаглаха, зарниг шосхохо, хяна гаргах, тараг гүрээ, айраг халааха, ажалшанин хэжэ, хүнни аргаламжада үгэхэ, юумэ худалдаха, худалдаа абаха, гэрэй нуури ханаха, аршаанаар бөөсө ариудха, хан ажил эрхилэхэ, хани нүхэдэй туһада тунхэхэ, түрэхидэй ондо холбоо бэхилэхэ, нэмэг хэжэ зүүхэ, эм найруулаха, шуһа ханаха, төөнхэхэ, тогоо нэрэхэ, үлэ

«АЖАЛАЙМНАЙ ЭХНИ ХАРГЫ НЭЭНЭН...»

Хүнэй ерээдүйн мэргэжэл олгохо хэрэгтэ бэрхэ хүтэлбэрлэгшэ гол үүргэ бэелүүдэг гэшэ. 1981 оной апрель наһада «Буряад үнэн» газетэд мэдээжэ журналист, поэт Цырендулма Цыреновна Дондогойн зууршалгаар хүдэлхөө уригдахаданин, газетын редактораар шударгы бэрхэ, хүн зондо нагай хандасатай, хүнэй зобохоодо, эльгэ нимгэн Ревомир Баярович Гармаев хүдэлжэ байгаа гэнэ. Хүдэлжэ эхилхэдэми, Ревомир Баярович командировкодо байжа, редакторай орлогшо хара томо нюдэнүүдтэй, урин мнэрэлтэй Иван Ринчиндоржиевич Очиров ехэ зохидоор угтан, «найнаар хүдэлхын тула оролдохо, баян буряад хэлсээ дүүрэнээр хэрэглэхэ хэрэгтэй» гэжэ дэмжээ гэнэ.

Ревомир Баяровичай халуун анхрал дор - минии дүү басаган, хүбэлгэн хурса, бэшэхэдэ баян хэлтэй Баярма, Баярмагай нүхэр - редакциин даабаряар түргэн гүйжэ ошоод, фоторепортаж хээд ерэдэг Баяр Дамбаринчинов гээд амжалта түгэс ажалаабади.

Удангүй газетэдэ хүдэлжэ байгаад, ВТО-гой Бурядай таһагай зууршалгаар театрай шүүмжэлэгшэ (Зүүн Сибириин соёлой институт дүүргэһэн байгааб) боложо, Москва, удаань Омск, һүүлдэнь Рига, тиигээд Тбилиси ошохо золтой байгааб. Харин театр тухай ехэтэ бэшэдэг Баярмамнай Москва, Орджоникидзе, Вильнос, мүн Германи ошожо, бэрхэ шүүмжэлэгшын медальда хүртэжэ ерэн габыятай гэнэ.

Ревомир Баярович Гармаевай, мүн орлогшонорын байхан Цыдып Балданович Цырендоржиев (һүүлдэнь редактор болоһон), Пурбожаб Нимаевич Нимаев гэгшэдэй дэмжэлгээр Новосибирский ВПШ-да нурахаа ошожо, мэргэжэлтэ журналист болоһондоо бүхэ наһаараа тэдэндэ баяры хүргэжэ ябадагби. Түрэл газетынгээ ойн баяраар Ревомир Баяровичаа халуунаар олоной зүгһөө амаршалнабади.

«Ажалаймни эхин харгы нээнэн хүнүүдэй нэгэн» гэжэ редакторнууд Ревомир Баярович Гармаев, Цыдып Балданович Цырендоржиев тухай анхан бэрхэ машинистка, мүнөө компьютерта нуугаад, даржагануулан материалуудыемнай сохижо нуудаг мойһон хара нюдэтэй Гэсэгма Амуровна Доржиева, түбшэн даруу зантай, зохидохон шарайтай Людмила Лопсоновна Цыденова, Сэсэг Мункуевна Балданова, Елизавета Дондоковна Бадмаева, секретариадта үннэй ажалладаг Агния Цыдемпилловна Цыренова, Ирина Александровна Галтаева, Елена Юрьевна Убева, хүни үдэргүй алдуунуудыемнай заһадаг, өөрөө бэшэдэг Намжил Ананьевич Хазуев, бусад суг хүдэлдэг нүхэднай хөөрэдэг юм. «Буряад үнэндэмнай» өөһэдэньгөө ажалай гол хубита оруулан Ольга Потельхоновна Цыренова, Лариса Альбертуевна Пагмитова, Татьяна Цыдыповна Бадмаева гэгшэдэ найханаар дурсан байдагби.

Корректорээр олон жэлдэ бэрхээр ажалладаг Евгения Чимитцыреновна Гомбоева, Цырен-Дулма Батуевна Гуродармаева, Татьяна Рабдановна Дугданова, залуу корректор Зорикто Шойнжонов үндэр амжалтаараа «Буряад үнэн» газетынгээ 80 жэлэй ойе угтажа байна.

«Буряад үнэн» хэблээлэй байшангай генеральна директор, ахамад редактор Ардан Лопсонович Ангархасвай эдбхи үүсхэлээр олон тоото журнал, номуудые, бусад барламал бэшэгүүдые, букледүүдые толилдог болоһон хэблээлэй таһагыг поэт, журналист Лопсон Лопсон-Нимаевич Гергенов шадмар бэрхээр хүтэлбэрлэнэ. Компьютер дээрэ ажалладаг зонни хүтэлбэрлэдэг директор Филипп Викторович Хабитуев, бэрхэ операторнууд-верстальщигууд Оюна Доржиева, Туяна Бальжинимаева, Лариса Андреева, Сэлмэг Гергенова, хэблээлэй таһагай ажалшад Дмитрий Соктоев, Андрей Гыргенов, Андрей Имескенов, Элбэг Манзаров гэгшэд халуун харилсаатайгаар, оролдосотой найнаар ажаллажа байһаарнь омогорхонобди.

Хэбэд номхон Хэжэнгээ суурхуулан бэлитэй поэт, уран зохоолшо, «Буряад үнэн» газетэдэ амжалта түгэсөөр хүдэлһэн редактор Цыдып Балдановичай алтан ойн баярай үдэшэ найхан үгэнүүд хэлэгдэ гэнэ. Хубилган шэнэдхэлгын үедэ шэнэ хуудалануудые барлажа, түбэд, хуушан монгол хэлэ шудалалга, шэнэ нэрэнүүд тухай «Буряад үнэндөө» бэшэхэ эхилэн, залуу журналистуудтай, эхилэн бэшээшэдтэ ажалай амта таноулан Цыдып Балдановиче «Буряад үнэнэйнгөө» 80 жэлэй ойгоор баһал халуунаар амаршалнабади.

«Буряад үнэн» газетын хүгжэлтэдэ өөһэдэньгөө бодото хубитые оруулан хүндэтэ редакторнуудые Ревомир Баярович Гармаевые, Цыдып Балданович Цырендоржиевые «Үнэнэйнгөө» үндэр ойн баярта урижа амаршалхадаа, элүүр энхэ, найн найхан ажаһуухыень хүсэ!

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

Хэблээлэй байшангай финансова директор С.Ц.Баторова

А.Ц.Цыренова, И.А.Галтаева

В.Д.Дамдинова

С.В.Барьбуева, Г.Г.Цыренова

Зорикто Шойнжонов, Зоригто Лхамаев, Г.А.Доржиева, Т.Р.Дугданова

Г.Н.Самбялов

УРАГШАА ҮАНААТАЙ РЕДАКТОРНУУД

Түрэлхөө түрэл болоһон «Буряад үнэн» газетээр уншажа, сэдхэл дүүрэн яадаггүй шүбди. Бүри анхан БГПИ дүүргэһэн минии наһанайм нүхэр, СССР-эй тэгээрэлэй отличник, БАМ-ай Нерюнгрин ГРОС-и дунда тургуулинүүдан директор ябанай ажалай ветеран Александр Аюровна Бадмаева 82-дохи бүдэгт суг хураһан **Ревомир Баярович Гармаевы** ехэ найхангаар дурсадаг юм. Хурахадаашье бэрхэ, нүбэлгэн хурса, эдэбхитэй байһан Ревомир Баярович нүүдэлнэргэжэлээрээ ургажа, «Буряад үнэн» газетын редактор, удаань республиканы Президентинь болон Правительствын Хэрэгүүдые эрхилэгшээр ажаллаһанарнь омогорходогди.

Дайнай урда тээ 1935 ондо минии эсэгэ Гэлэг Гуржанович Ара-Хэрэгтынгээ номоной

занһан байгаа, тинхэдээ «Буряад үнэн» газетээр һонирхдог хэн. Удаань ногогой ахамад инспекторээр ажалахадаа, мүн энээ газетын редактор байһан Цыден Цыбуудеевич Цыбуудеевые һанн таниха, мэдэхэ байгаа. Шадмар бэрхээр газетын редакци удааридан тэрэ габыяатай гэжэ хооронгоо хэн.

1996 ондо Нерюнгрингээ ержэ, Хөлгын ашаабгад тухай, бусад материалаа асархадамни, газетэдээ толгажэ гаргаһандань, урагшаа һанаатай, бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ, ахамад редактор Ардан Лонсонович Ангархаевта, бусад нүхэдгэ баярые хүргэһэб. «Буряад үнэн» хэблэлэингээ байһангайнаа материално-техническэ байдалые найжарууха, шэнэ шэнэ компьютернуудые хуададан абаха, 7

газетэ, 3 журналынгаа захиа олон болгохо гол хүсэлтэй А.А.Ангархаевта, бүхы коллективтэ, илангаяа залуушууда амжаата хүсэн, 80 жэлэйтний ойгоор халуунаар амаршалай!

**Ажалай ветеран
Гомбоцырен Гылыкович
БАДМАЕВ.**

ТҮҮХЫН ЗУРАГУУД

Ажал гүшэ эсгаргалшые Амарха, хухихэ хэргэстэй

Ахамад зоноо хүндэлэ, Аларта зоноо урмаишуура Амаршалхада аятай бол

Салай гуйдэлэй хурданша

Салай толгойтой боло

Сэдхэл дүүрн дуулагда Сэдхэл дүүрн хурт

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: мрануудай улаалга; хухиел снэгэл даг.

ХИПЫН СААГУУР ЯБАХАДАА...

Уужам Буряад орондоо нүүдэл сууда гараһан, хари гүрнүүдтэ мэдэжэ гнб дэлхэн Азинн боонэрэн шажагтайан түрүүлэгшэ Надежда Ананьевна Степанова Монгодоо ошожо, тэндэһэ Цырен заарин боогэй Итали орон руу харьылжа, Неполь хотодо октябрийн 26-һаа 28 хүртэр «Трансформациин араламжа» гэхэн научно-практическа конференцидэ хабдадангаа үргэлэ мүргэл хэһэн байна.

1999 ондо Неполь хотодо Буряадайн боо шажагтайные сахиха «Энхэрэлэй» гэжэ нэртэй дээдэ хургуудын гэхэн, тэрэн и президент Надежда Ананьевна болон. Жэдү бэхэндэ Италида ажаһуудаг бүхы арһанай психотерапевтидэ, психиатриуд сугларжэ научно-практическа конференци хэдэг заншалтай. «Сэдхэлэй ариун эсбэр байдал болон байгааһин экологи»

гэхэн семинарнуудые хэдэг. Энээн дээрһээ үндэрлэжэ, арһанай хүнэй досоохн байдал ойлгохо хүсэлтэй «Энхэрэлэй» эрдэмдэһанамжын хургууды үргэжэ, хэһэ хүнүүдые хэһэрнэ гүйһан юм. Гуйһаень Н. А. Степанова зүбшөөжэ, Буряад оронһоо бэрхэ боонэрые уриха һанаатай. Бурханай ёһоор дуудадг артистарые урижа магад.

Тэрэнгэһэн ноябрийн 23-25 бозотор Испани гүрэн ошожо, Мадридта Нэгдэмэл Нацинуудан Организациин Генеральна Ассамблейин суглаанда уригдажа, тэрэ ехэ трибуна дээрһээ ёһо заншалаа адалгүй, угайнаа удха узурта үргэжэ. Тахижа яабаал, хүн муу юм гүндэ орохогүй гэжэ удхатай хоороо хэһэн юм. Танихмаар һууһан зондо удаганай хэлэһэн үгэнүүд найшагдабашье, тон зүб хэдэнэт гэжэ дэмжэһэншые байна. Энэ ехэ хурадаанда

паркомани, СПИД үбшэгһөө һэргэ ябаха, архи гэмхнһаа зайлуууха, залуу гүрэнгөө мурнын адуулангүй, саашада хайһан гэжэ һанн харьыда орохо гэхэнбиди? хургууды һудар, бурхан шажаг тухай олон тоото асуудамнуудые табижа, ехэ хоорондоон үнэрөө һэн гэжэ Надежда Ананьевна хооронго.

Тэрэнгэһэн 2002 ондо Надежда Ананьевнада олон уриманууд эрэнхэй, тоолобол: Австралиһаа, Далай ламаһаа, Барселонһоо уласхоорондын хурадаануудта, нүхэдһөөн урилга ержэл байдаг.

Надежда Ананьевна хилыншые саагуур, холо ойрын шотаг нугануудаар ябахадаа, бурханһаа үгэһэн бэлгээ бултаанда хургоожэ, аша тухаяа үзүүжэ ябадаг юм.

Соёлма БАЙМИНОВА.

Поздравляем ЗА ТЕСНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО

По решению редколлегии Издательского дома «Буряад үнэн» благодарное сотрудничество с нашими газетами и в связи с юбилеем газеты «Буряад үнэн» и 10-летием газеты «Буряад үнэн» активные внештатные корреспонденты:

Найданов Цыбикжап Цыденович (Закаменский район)
Жамьянова Цырен-Ханда Жамсуевна (Еравнинский район)
Рыбдылов Балдан-Доржо Базарович (Кижингинский район)
Баторов Владимир Цыдыпович (Курумканский район)
Дампилова Хандажап Дармаевна (Закаменский район)
Билтагуров Василий Аранчинович (Тункинский район)
Николаев Борис Николаевич (г. Улан-Удэ)
Коробенкова Нелли Дмитриевна (Бичурский район)
Луговской Лука Евсеевич (Бичурский район)
Тулув Клим Дашиевич (Окинский район)
Гаданов Николай Батомунжуевич (г. Улан-Удэ);
- работники республиканской типографии и почтовой службы
Жамсаранова Татьяна Фёдоровна
Тумупова Гэрэлма Дымбыровна
Цивилев Владимир Александрович
Фомина Лидия Инногентьевна
Тарнуева Татьяна Дашиямдевна;
- наши друзья в лице руководителя пансионата «Верёвочка» Надежды Намдыковны Ригчиновой.

Коллектив Издательского дома «Буряад үнэн» горячо и сердечно поздравляет своих друзей, коллег по перу, активных сотрудников внештатных корреспондентов и приглашает на юбилейное торжество по случаю празднования 80-летия газеты «Буряад үнэн» и 10-летия газеты «Бурятия» 21 декабря в 16 часов в театре Бурятской драмы.

Оргкомитет

АМХИДХЭН БАЙГУУЛАГШАД

СССР-эй эдүүрые хамгаалгын отличник. Буряадайн Республикын габыяата врач **Сергей Дамбаевич БИМБАЕВ** Хэжэнгийн аймагай Эдэрмэг тосхондо 1941 оной декабрийн 15-да түрэлгэн юм. 1967 ондо Томск хотын медицин институтта амжаалттай дүүргэһэнэй удаа Улаан-Удаань республиканска больницада 10 жил соо ажаллаа. Удаань 1977 онһоо БСМП-дэ реанимациин отделенидэ удаан жэлүүдгэ ажаллаа. Мүнөө тэрэл больницада отделенине даагынаар ажаллана.

Сергей Дамбаевич алтанһаа үнтэй хоер хүбүүдэй эсэгэ, үбгэн аба. Үргэн найхан Буряад оройнгоо арад зондо мэдэжэ эмшэн, амиды бурхан мэтэ бүхы зондо гуйһалжа, эмшэлжэ ябадаг нимгэн сэдхэлтэй уян зөөлэн

хүнгэһэн. Жаран наһанайнгаа жаргалта найхан удирдагч олон түрэлхид, суг ажалладаг эмшэлэгчид олон нүхэдлингөө дунда гэмдэлэхин.

Булаганай үгһөө үргэжэ:

**Жаран наһанайнгаа жаргалда хүрбэт
Хүхюүн согтой, элүүр энхэ ябаһаар
Хүнэй эрхэм гэгдэжэ, ямба хүндэ**

хүртөөт
залуулан
ябаарайт.

**Үндэр наһанай дабаанда – сарюун занцаа
Дэлгэр тэнюун ябахатнай болмогой!**

**ДАШИЕВТАНАЙ, БИМБАЕВТАНАЙ,
АФАНАСЬЕВТАНАЙ** бүхэнүүд.

Эрьсег дэхэһэн худалан үгыне Энэ байна гэжэ харуулан, Эрһэнгээ абажа, һаһаһанаа бүтэжэ, Эрмэлдэ дүүрн ябахатнай үргэнбди! Үхиүүдэһингэ гэр бүлһэн дүхэринг соо Үгэр баян ажаһуухатнай болмогой! Аһанар эрһэрээр бэсэ тойруулаад, Арадыа хүндэтгэн, габыяатай, алдар сомогой явахатнай болмогой!

АРТУГАЕВТАНАЙ болон **БАЛДАНОВТАНАЙ** гэр бүлһэн гүһөө.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

<p>Генеральна директор - ахамад редактор А.ЛАН АРХАЕВ Редактор Г.Х.ДАШЕЕВА</p> <p>РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: В.Е.ГУАГОНОВ, В.В.ХИНГЕЛОВ (Буряад Республикын Правительство), Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Б.М.Ж. БААДАНОВ (генеральна директорин Гдхи орлогшн), Б.В.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (секретариадые хүтэлбэрилэгшэ - генеральна директорин орлогшн), Д.А.ЭРДЫННОВА (харюусалгата секретарь), таһагуудые даагыһад: Н.Д.НАМСАРАЕВ, Д.П.ХУБИТЧЕВ, А.А.Н.ПЕРГЕНОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, Н.А.ГОНЧИКОВА, А.А.ФАДЖЕВА.</p> <p>Хэблэлэй байһаншаа телефонууд: генеральна директорин - ахамад редакторай - 21-50-96, приемнын-21-54-54, ген. директорин Гдхи орлогшн - ахамад редакторай орлогшнын - 21-68-08, ахамад редакторай орлогшнорон - 21-64-36, 21-33-61, секретариатад - 21-50-52; таһагууд: экономикын ба политикын- 21-63-86; состав болон гүхүн - 21-60-21; «Морин хуур», «Вершины» журналнуудын редакци, «Буряад Республикын Хуудалта шийдэбэринүүдэй суглуубарнын» редакци - 21-50-52; залуушуулай, оюутгай ажабыдтай болон оюунтан хуударнын, «Одоо» журналай редакци - 21-54-93; мэдээлэл - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламн - 21-55-97, захилай - 21-60-21, коммерческэ ажалай - 21-60-21, компьютерна гүйн - 21-66-76, бухгалтерин-21-23-67, факс - 21-54-93.</p>	<p>Манай адрес: 670000, Улаан-Удэ хото, Каландаршинвилын үйлэс, 23. Хэблэлэй байһан "Буряад үнэн". E-mail: unen@burvatia.ru</p>	<p>Газетэ хэблэлэй 5 хуудалан хэмжэтэй. Индекс 73877. Хамтын хэһн 33.280. Хэблэлдэ хураалдһан сан 17.00.</p>	<p>"Республиканска типография" гэхэн АО-до газет 6670 хэблээр хэблэгдэ. Директоринь телефон: 21-40-45. Б 0165-дахн номертойгоор бүрилдэлдэ алтанхай. Заказ № 8396.</p>
--	---	--	--

Редакцида ороһон материалнууд шэнжэлэгдэдэггүй, мүн авторнуудтань бусаагдадаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, шотагай нэрэнүүдэй бэлгэлгые хазагайрууһан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин һанамжа автрайхитай адди бэшэ байжа магад.